

Nr. 19 - Juni 1993  
5e jaargang  
Verschijnt 4x per jaar  
Prijs per stuk Hfl 5,-

# LIMBURGS SCHUTTERSTIJDSCRIFT



Het Ei van St. Joost presenteert:

**“SJÖTTEFEES”**

**KONINGSBOSCH  
OLS '93**



# Goed geschoten!

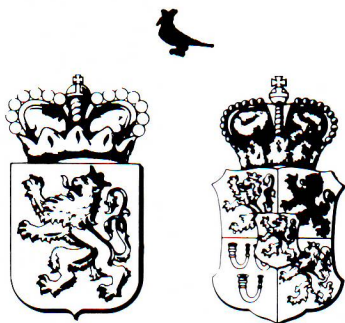


# Brand

HET BIER WAAR LIMBURG TROTS OP IS.



## Het 'Limburgs Schutterstijdschrift'



Het Limburgs Schutterstijdschrift is een uitgave door en onder auspiciën van de stichting Steun Aan het Schutters- en gildewezen in de beide Limburgen (S.A.S.).

### Abonnementen

Het Limburgs Schutterstijdschrift verschijnt 4x per jaar.  
 Abonnementprijs Hfl 20,- / BF 385 per jaar bij vooruitbetaling.  
 Losse nummers à Hfl 5,- / BF 95 excl. Hfl 3,- / BF 60 verzendkosten.

### Bankrelaties

Nederland: Rabobank Heythuysen, rekeningnummer 12.22.15.125  
 Postgironummer 2878343  
 België: Gemeentekrediet van België Agentschap Kinrooi, rekeningnr. 068-2059877-12.

### Redactie-adres

Brouwerslaan 25  
 6093 GG Heythuysen.

### Druk

Drukkerij Limburgsche Post  
 Heerstraat Noord 69, Beegden  
 Postbus 5033, 6097 ZG Beegden.

### Advertentie-acquisitie

Meertens Media  
 Bieslanderweg 128  
 6213 AM Maastricht  
 Tel. 043-250445 of 043-260360.

### Voorbehoud

Plaatsing van een artikel in dit tijdschrift houdt niet in, dat de inzichten van de schrijver worden gedeeld door de redactie. Bij overname van artikelen is bronvermelding vereist.

De redactie stelt het algemeen belang boven het persoonlijk belang en behoudt zich daarmee het recht voor om aangeboden teksten te wijzigen, in te korten of zelfs niet te plaatsen.

## BESTE SCHUTTERS-VRIENDEN,

Hartverwarmend is het als bijna alle Kamerleden uit Limburg opkomen voor het Limburgse Schutterswezen en een petitie ondertekenen om Milieuminister Alders te bewegen tot een gesprek met de OLS-Federatie. Voor PvdA-Senator Nic Tummers ging het ondertekenen van de petitie echt te ver en PvdA-fractievoorzitter Thijs Wöltgens liet weten 'de bewindsman in een persoonlijk gesprek van de problemen van de schutters in kennis te stellen'.

Ik ben benieuwd of beide politici volgend jaar net zo'n 'krachtige' houding zullen aannemen als zij Uw steun (stem) nodig hebben.

Een kater hield ik ook over aan de heer Dorgelo van het Ministerie van VROM. Dorgelo had van minister Alders opdracht gekregen om mijn brief te beantwoorden (zie LS nr 18, pagina 2). Wat je op een dergelijk niveau niet verwacht, werd op 16 maart waarheid. Een ambtenaar die de minister moet adviseren inzake lood, maar niet eens op de hoogte bleek te zijn van de munitie waarmee de jagers en de schutters in Gelderland, Noord-Brabant en Limburg schieten. PS Bij het schrijven van dit voorwoord (1 juni) heeft Minister Alders nog steeds niet geantwoord op mijn brief.

De OLS-Federatie heeft aangekondigd dat ze mee wil werken aan een eerlijk en volkomen onafhankelijk onderzoek naar de mogelijke ongewenste effecten van het lood van de Limburgse schutterijen in de bodem. Mocht dit onderzoek inderdaad aantonen dat ons lood schadelijk is voor het milieu, zo zal de OLS-Federatie dit advies accepteren. Gelijktijdig wordt achter de schermen gezocht naar een alternatief voor de loden kogel voor het geval dat het onderzoek toch negatief uitvalt. De OLS-Federatie moet daarbij een beroep doen op mensen buiten de OLS-Federatie, aangezien zij zelf niet over voldoende kennis te beschikt om een alternatief voor de loden kogel te ontwikkelen.

Minister Alders voelt toch al nattigheid, want tijdens een werkbezoek op 22 april aan Limburg heeft hij aangekondigd dat hij het Limburgse Schutterswezen geen strobreed in de weg zal leggen, mits er voldoende garanties komen dat al het verschoten lood weer wordt ingezameld. In het laatste deel van zijn opmerking schuilt het venijn, want wie is er in staat om voor 172 schutterijen garantiebewijzen te geven dat al het verschoten lood wordt ingezameld?

Een onmogelijke opdracht voor de OLS-Federatie en de schuttersbonden. De enige die een dergelijke garantie kan afgeven is elke schutterij afzonderlijk.

Het loodprobleem heeft nu ook Belgisch-Limburg in zijn greep gekregen. Aan het begin van dit jaar kregen de schutterijen te horen dat ze rustig zouden kunnen blijven schieten. Nauwelijks drie maanden later hebben enkele gemeenten hun uitspraken herroepen en de schutterijen alsnog bevolen om gebruik te maken van een kogelvanger.

Tenslotte wens ik schutterij St. Joseph-Koningsbosch alle succes toe met haar OLS-Feest op 4 juli a.s.

Veel leesplezier toegewenst. Wim Pijpers, Hoofdredacteur.

Het volgende nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift zal in september 1993 verschijnen. Inzenden van kopij, foto's en advertenties uiterlijk 1 augustus aan het redactie-adres.

*Bij de voorpagina:*

*Lei en Marij Meisen zijn dit jaar weer het koningspaar van schutterij St. Gertrudis-Amstenrade. Het koningspaar siert ook de voorzijde van de CD "Het Ei van St. Joost presenteert: Sjöttefees".*

*De litho's voor de voorpagina werden belangeloos ter beschikking gesteld door Marlstone recordings (Beppie Kraft).*



## NIEUWE WET MILIEUBEHEER TREFT SCHUTTERIJEN EXTRA HARD

De nieuwe Wet Milieubeheer (WM) is per 1 maart j.l. bijna geruisloos van kracht geworden. De Wet Milieubeheer vervangt o.a. de Hinderwet, die ook van toepassing was op het bewaren van munitie door verzamelaars en het bewaren en bewerken (herladen) door de schutterijen.

De meeste aparte milieuwetten worden stapsgewijs in de WM ondergebracht. De oudste milieuwet, de hinderwet uit 1875, verdwijnt helemaal.

Juristen en milieu-ambtenaren ontvingen de wet in het algemeen positief. Door de nieuwe wet is een eind gekomen aan het geharrewar met vergunningen en procedures. Het aanvragen van nieuwe vergunningen wordt sterk vereenvoudigd.

De Wet Milieubeheer is een zogeheten 'kaderwet', een soort paraplu waaronder een aantal bestaande wetten zijn ondergebracht. Het doel is een aantal zaken, zoals de vergunningverlening, beter op elkaar af te stemmen. Onder de paraplu van de Wet Milieubeheer zijn bijna alle milieuwetten geïntegreerd, waaronder de Wet Luchtverontreiniging, de Wet Geluidshinder, de Afvalstoffenwet en de Wet Chemische Afvalstoffen. Alleen de Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren (WVO) is niet in de WM opgenomen. De WVO-vergunningen worden wel aan de milieuvergunningen gekoppeld. Dit is ook het geval met de bouwvergunning. Met andere woorden: zonder bouwvergunning geen milieuvergunning, zonder milieuvergunning geen bouwvergunning, zonder WVO-vergunning geen milieu- of bouwvergunning.

Een voordeel van de nieuwe wet is dat een klager die een bezwaarschrift indient, geen hoger beroep meer kan aantekenen. Binnen een half jaar zijn alle vergunningen gegarandeerd rond.

Deze positieve zaken worden overschaduwd door wat schutterijen, maar ook gemeenten, kunnen zien als een organisatorische blunder. Er is namelijk wel een fraaie, nieuwe wet, maar hoe die door de schutterijen moet worden uitgevoerd, is niemand duidelijk. Het heeft alles te maken met het ontbreken van een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). Een dergelijk besluit bevat de praktische

uitvoeringsregels van de in algemene termen geschreven wet. Er staan normen en criteria in en het is tevens een soort handleiding voor ambtenaren.

Een wet kan honderd jaar bestaan. Door middel van AMvB's kan de politiek de praktische uitvoering wijzigen, soms zelfs radicaal. Zonder een AMvB blijft een wet een stuk papier, waarmee niets te beginnen valt.

Voor de meeste gebieden heeft minister Alders van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) op tijd een AMvB laten opstellen. Het Limburgse Schutterswezen wordt onevenredig zwaar gestraft door Alders. Alders stelt simpelweg dat het lozen van het metaal lood (ongeacht de vorm) verboden is.

Een handreiking in de vorm van een alternatief voor het metaal lood of het voorschrijven hoeveel procent van het verschoten lood ingezameld moet worden, was toch wel het geringste gebaar wat we hadden mogen verwachten. En dat heeft een aantal vervelende consequenties. Zelfs zijn eigen milieu-ambtenaren weten niet waar ze aan toe zijn. Er komt een wet zonder dat de uitvoerende instanties weten hoe de regels in de praktijk moeten worden toegepast.

Het resultaat laat zich raden. De gemeenten die de Wet Milieubeheer moeten uitvoeren, zitten met hun handen in het haar en moeten improviseren.

Het getreuzel van VROM heeft ook nadelige gevolgen voor schutterijen die een schutterslokaal willen (ver-) bouwen. In de meeste gevallen zijn de verenigingen nu verplicht tegelijkertijd drie vergunningen aan te vragen: een bouwvergunning, een WVO-vergunning en een milieuvergunning.

Alleen bij kleine verbouwingen (niet breder dan 3 m, niet hoger dan 2,7 m en een totale inhoud van minder dan 50 kubieke meter) is dit niet het geval.

Een schutterij die een eigen verenigingslokaal wil bouwen, overschrijft al snel de normgrens. Ook als, zoals in het voorbeeld van het schutterslokaal, de milieu-aspecten te verwaarlozen zijn, zijn de gemeenten verplicht een milieuvergunning af te geven. Automatisch komt dan ook de WVO-vergunning

om de hoek kijken.

In de praktijk komt de huidige leemte in de uitvoering van de wet erop neer dat zulke schutterijen extra legeskosten van tussen de 3000 en 4000 gulden moeten betalen, die later niet meer kunnen worden teruggeclaimd.

Schutterijen die voor een relatief laag bedrag willen verbouwen en zeker weten dat zij onder de AMvB-normen zullen vallen, doen er goed aan de bouw een jaartje uit te stellen.

Schutterijen die nog niet beschikken over een eigen verenigingslokaal, maar wel denken aan een nieuw te bouwen lokaal, ontkomen tot de invoering van de AMvB in het geheel niet aan de vergunningplicht. Het advies voor deze laatste schutterijen is om tijdelijk 'in te trekken' bij een bevriende kastelein.

Hoewel de definitieve tekst nog niet vrijgegeven is, werd van het Ministerie van VROM kort samengevat de volgende regeling vernomen m.b.t. herladen en bewaren van munitie:

★ **Herladen** - In het Inrichtingen- en Vergunningenbesluit, dat deel uitmaakt van de Wet Milieubeheer, is opgenomen dat de categorieaanwijzing ter zake van het vervaardigen etc. van ontplofbare stoffen buiten beschouwing blijft voor het herladen, als bedoeld in artikel 4 van het Besluit Wapens en Munitie, van patronen voor vuurwapens met een kaliber van niet meer dan 13,2 millimeter. Hierdoor is dus het herladen volledig vrijgesteld.

★ **Bewaren van munitie** - In het hiervoor aangehaalde Inrichtingen- en Vergunningenbesluit is eveneens opgenomen dat buiten beschouwing blijft het opslaan van ten hoogste:

1. 10.000 patronen dan wel onderdelen voor vuurwapens met een kaliber van niet meer dan 13,2 millimeter;
2. 1 kilogram zwart buskruit
3. 1 kilogram rookzwak buskruit.

Waar in deze laatste regel '1 kilogram' staat, had 3 kilogram moeten staan. Deze fout in het Koninklijk Besluit zal door het Ministerie van VROM zo spoedig mogelijk met een nieuw Koninklijk Besluit worden rechtgezet.



Voor het bewaren van gecombineerde hoeveelheden rookzwak en zwart kruit moeten de volgende verhoudingen in acht genomen worden.

Qua gevarenfactor is 1 kilogram zwart kruit gelijkgesteld aan 2 kilogram rookzwak kruit. De totale hoeveelheid mag 3 kilogram nimmer overschrijden. Heeft U dus 1 kilogram zwart kruit, dan mag nog maximaal 1 kilogram rookzwak kruit daarbij bewaard worden en komt U zo tot een maximum van 3 kilo-

gram. Heeft U 0 kilogram zwart kruit in voorraad, dan mag U 3 kilogram rookzwak kruit bewaren.

Ten aanzien van de bij het bewaren en (her-) laden van munitie in acht te nemen veiligheidsvoorschriften verwijs ik naar het desbetreffende hoofdstuk van het in maart 1993 door Uitgeverij Koninklijke Vermande uitgegeven 'Handboek Wapen- en Munitiebezitter' van de hand van mr. P. Hoogeveen, D.W. Zoetmulder en mr. W.B.J. de Groot

Maar meteen daaraan vast, daar ben ik tenslotte politiefunctaris voor, dacht ik: "HEEFT ZO'N KLEIN DORP DE RUIMTE WEL VOOR ZO'N GIGANTISCH GEBEUREN?."

*Een vraag die velen zich met u gesteld zullen hebben..*

Ik denk het ook. Je gaat samen met de stuurgroep rondkijken. Als je dan de contouren hebt uitgezet, kom je tot de ontdekking dat je te maken gaat krijgen met een lokatie, zo gunstig als je ze nooit meer krijgt. Precies in de driehoek. Aanvankelijk hadden we gedacht dat we met het parkeren van de auto's over het kanaal terecht zouden komen. Dat bleek niet zo te zijn. Met als extra prettig gevolg dat de loopafstanden overal maar een paar honderd meter bedroegen.

*Is de grootte van een terrein, behalve op louter "Schutterij-technisch gronden", nog aan andere berekeningen gebonden?*

Er zijn inderdaad bepaalde kerngetallen. Zo kan men voor parkeerplaatsen bijvoorbeeld, uitgaan dat men 300 auto's per hectare kan onderbrengen.

Aan de organisatie geef je dan door dat minstens 30 ha voor dat doel gereserveerd moeten worden. Plus 10 ha reserve.

*U sprak daarnet van de stuurgroep. Hoe is de gang van zaken in relatie hiertoe geweest? Het historisch verloop dus.*

Voorbeeldig. Direct na het winnen van het O.L.S. hebben wij als politie contact opgenomen met de voorzitter van de schutterij om te informeren naar de algemene organisatie-idee. Vanaf het allereerste begin moet er gezorgd worden voor een goed functionerende stuurgroep.

Wat het historisch verloop betreft: TWEE DAGEN na het winnen van het O.L.S. was het eerste contact met de schutterij er al. De eerste oriënterende vergadering over de samenstelling van de stuurgroep had plaats binnen twee weken.

Eind augustus werd de zaak opgestart. De stuurgroep was toen geformeerd.

Daarna volgden de afzonderlijke werkgroepen. In september stond de organisatie op poten. De bemanning van de organisatie-kaders was toen ook al rond. Elke voorzitter van een werkgroep was vertegenwoordigd in de stuurgroep.

## EEN POLITIEFUNCTIONARIS BLIKT TERUG OP HET O.L.S.-1992 TE KELPEN-OLER



*Adjutant Verbong: Organisatie OLS-Feest; een prettige uitdaging.*

Op 28 april 1993 had ik op het Politiebureau te Heythuysen een gesprek met Adjutant der Rijks-politie G.W.M. Verbong. Adjutant Verbong was bij het O.L.S.-1992 te Kelpen-Oler belast met de overkoepelende organisatie en het centrale toezicht op de uitvoering van de politietaken.

*Meneer Verbong, wat dacht U op die gedenkwaardige zaterdag 11 juli 1992, toen U de kans, dat Kelpen-Oler het O.L.S. zou gaan winnen, steeds reëler zag worden?*

De eerste gedachte die bij me opkwam, was uiteraard groot respect voor de geleverde prestatie van schutterij St.Petrus uit Kelpen-Oler.



*En de inbreng van het typische politiewerk in dit geheel?*

Het eerste concept van de politie dat werd aangeboden, het "Draaiboek Verkeer en Openbare Orde", lag er al eind januari 1993. Daarna werd het door de stuurgroep en de werkgroepen bestudeerd op eventuele lacunes. Bijstelling en verijning dus van de grote lijnen. Later, in de praktijk, bleek alles prima te functioneren.

*Hoeveel politiemensen hebt U moeten inzetten voor dit O.L.S.?*

In totaal ongeveer 45 man. De eigen eenheid bestaat uit 37 man, zodat we een beroep hebben moeten doen op mensen uit Weert, Nederweert, Thorn en van het centraal verkeersonderdeel van de Rijkspolitie Limburg, lokatie Herkenbosch.

*Hoe was hun taakverdeling?*

Ongeveer 30 man zijn ingezet om het verkeer te regelen. Die waren dus in de directe omgeving van het feestterrein in functie.

*De plaats Kelpen-Oler zelf was dus niet verstoken van het gewone politie-toezicht tijdens het O.L.S.?*

Zeker niet. Het hele dorp heeft als één vrouw/man meegewerkt aan het gebeuren. De meeste inwoners waren rond of op het feestterrein voor de vereniging bezig. Omdat er dus in principe niemand thuis was, hebben we ook extra politiemensen ingezet in burger, om er op toe te zien dat we daar geen woninginbraken kregen. Dat is één van die randverschijnselen die je terdege in je planning moet opnemen.

*Over planning gesproken: Hebt U ook gebruik kunnen maken van positieve of negatieve tips (tegenvallers bijvoorbeeld) bij andere O.L.S.-en?*

Zeker. Vanuit Brunssum hadden we doorgerekend dat daar ontzaglijk veel is meegenomen. Weggenomen dus, door bezoekers van het feestterrein. Stoelen, tafels, parasols, glazen, noem maar op. Wij hebben daar op ingespeeld: de schutterij heeft bij de functieverdeling een aantal mensen aangewezen om speciaal daarop toe te zien.

*Een vraag over de houding van de individuele politiemans. Hoe ziet men bij de politie zo'n enorm gebeuren als het O.L.S. vanaf het eerste ogenblik op zich afkomen? En U zelf als verantwoordelijk leidend functionaris?*

Laat ik vooropstellen dat je als politiemans een andere positie inneemt dan elke andere deelnemer aan zo'n gebeurtenis. Iemand anders kan gevraagd worden om vrijwillige medewerking, de politie echter wordt er mee geconfronteerd. Zij mag niet weigeren en ziet dit als een prettige uitdaging die weliswaar veel capaciteit vergt.

*Het moet een enorme belasting zijn voor het korps, waar je als buitenstaander niet bij stil staat. Het gewone politiewerk moet toch ook gedaan worden, alsof er intussen géén O.L.S. plaats heeft?*

Het is een belasting, absoluut. Als ik bij mijzelf mag beginnen: vanuit mijn carrière heb ik wel vaker te maken gehad met grote publiek-trekkende evenementen. In mijn tijd in Valkenburg was ik mede belast met de organisatie van het Wereldkampioenschap Wielrennen. Daar begonnen we twee jaar van tevoren al mee.

Wat leiding en coördinatie betreft, kon ik dus op de nodige ervaring terugzien.

**De enige, echte** belasting die op je afkomt is: *de tijd die het je met je eenheid gaat kosten.*

*Wat betekent dat concreet voor de politie-praktijk van alledag?*

Ik nam zelf deel aan de stuurgroep en 2 kaderleden zaten in de werkgroep Overheid die namens mij en in overleg met mij de zaken gingen organiseren.

Vanaf een bepaald moment is een van deze functionarissen nagenoeg helemaal vrij gemaakt uit het gewone werkschema, speciaal voor de organisatie-O.L.S.

**Een exact cijfer: het totale O.L.S. heeft ons 1700 uur gekost. Dat is 1,5 mensjaar!**

*Hoe reageerde Uw eenheid op een en ander?*

Enthousiast! Dat O.L.S. was iets bijzonders voor onze eenheid als geheel. Alle politiemensen zijn letterlijk vanaf het eerste moment zeer gemotiveerd geweest.

En dat was een zeer goede uitgangshouding, want het betekende nogal wat, voor hen persoonlijk en voor de organisatie hier op ons bureau.

Normaal heeft de ene helft van de bezetting dienst in het weekend, de andere helft is dan vrij.

We wisten van te voren dat op die eerste zondag in juli 1992 **niemand** dat O.L.S.-weekend vrij zou zijn.

Bij andere gelegenheden zou dit weerstand hebben opgeroepen. Maar nu, nogmaals, zeer grote motivatie bij de hele ploeg. Dat dienstdoen moet vooraf en achteraf natuurlijk gecompenseerd worden, wat óók weer extra-organisatie vergt.

*Heeft de politie tijdens het O.L.S. veel processen-verbaal moeten opmaken wegens teveel alcoholgebruik, verstoring van de openbare orde, vandalisme enzovoort?*

Helemaal niet! Niet één P.V. wegens openbare dronkenschap.

*Als ik denk aan de enorme chaos en ravages bij sommige voetbalwedstrijden...*

Ik weet wat U bedoelt. Duizenden schutters, tienduizenden en tienduizenden mensen bij elkaar, en: **geen enkel relletje, geen ruzies, geen vernielingen. Niets, totaal niets van dien aard.**

*Was het O.L.S.-1993 een gunstige uitzondering?*

Nee hoor: ik loop inmiddels al zo'n 30 jaar mee in de politiedienst en gedurende al die jaren heb ik altijd wel met schuttersfeesten te maken gehad, zowel grote als kleine. Bij al deze schuttersfeesten, in al die jaren, heb ik uit ervaring geleerd, en zeer veel politiemensen met mij: wij hoefden en hoeven géén rekening te houden met problemen op het gebied van de openbare orde.

Dat heb ik nog nooit meegemaakt.

*Dat zal iedereen die emotioneel en/of daadwerkelijk bij het schuttersgebeuren betrokken is, bijzonder deugd doen.*

*Wat is Uw totaal-idee van het O.L.S.-92 te Kelpen-Oler?*

**ALLEEN MAAR ENTHOUSIASME!** Op zo'n manier en met zo'n stuurgroep, werkgroepen, medewerkers en inwoners een O.L.S. organiseren: als ik er de ruimte voor zou hebben: **ELK JAAR BESCHIKBAAR!**

*En Uw manschappen?*

Allemaal precies hetzelfde idee, zonder uitzondering.

*Ik zal dit met heel veel plezier noteren!*

Doet U dat: de schutterswereld heeft dit ten volle verdiend!

Leeuwen-Roermond,

Drs. Jean Walraven.



## Terug in de tijd

# DE GESCHIEDENIS VAN HET OUD-LIMBURGS SCHUTTERSFEEST (3)

In het Limburgs Schutterstijdschrift nummer 11 heeft U kunnen lezen dat het begrip "Oud-Limburgsch Schuttersfeest" voor het eerst werd gebruikt in 1906. De nieuwe benaming werd gegeven aan het 'Groot Internationaal Schuttersfeest' dat in dat jaar werd georganiseerd door schutterij St. Aldegundis-Buggenum.

### Groot Internationaal Schuttersfeest

Aan het begin van deze eeuw zien we dat in vele plaatsen in de beide Limburgen jaarlijks schuttersfeesten werden georganiseerd die de naam droegen van 'Groot Internationaal Schuttersfeest'. Vaak werd een 'Groot Internationaal Schuttersfeest' georganiseerd bij een bepaald jubileum van de schutterij, een gedenkwaardige herdenking binnen de gemeente, in combinatie met een bondsschuttersfeest of gewoon om de kas te spekken. Een 'Groot Internationaal Schuttersfeest' bood de schutters de mogelijkheid om zich ook te meten met schutters uit het buitenland.

Om het 'Groot Internationaal Schuttersfeest' aan te geven waarvan het OLS-feest sinds 1906 de voortzetting is, zal ik regelmatig in mijn tekst het begrip 'voorloper van het OLS' hanteren.

Criteria waaraan een 'voorloper van het OLS' moet/moest voldoen om nu het predikaat 'OLS' te krijgen, zijn er nooit geweest. Noch de dag waarop dit schuttersfeest vanaf den beginne werd gehouden (29 juni, naamdag van St. Petrus en Paulus), noch het gegeven dat de winnaar de eer had, om volgens vaststaande traditie, het feest in het daaropvolgende jaar te organiseren, bieden onvoldoende houvast. Het loont beslist de moeite om ook een 'Groot Internationaal Schuttersfeest', dat niet op 29 juni werd georganiseerd, nader te bestuderen.

Het is namelijk ook vaker voorgekomen dat de 'voorlopers van het OLS' werden gecombineerd met een ander plaatselijk feest of met een van de kermessen die elk dorp kende. Er zijn data bekend van 'voorlopers van het OLS' in de maand mei, maar ook in de maand augustus.

Evenmin kan het aantal deelnemende schutterijen als maatstaf aangenomen worden om als 'voorloper van het OLS' in aanmerking te komen. Namen er aan het begin van deze eeuw gemiddeld 40 schutterijen deel aan een 'voorloper van het OLS', er zijn schuttersfeesten met de naam 'Groot Internationaal Schuttersfeest' bekend waaraan ruim 60 schutterijen deelnamen.

### NUNHEM.

#### Groot Intern. Schuttersfeest

op 29 Juni a. s.

Aankonde voor 29 Juni bij den secretaris der vereeniging 3058

### St. Petrus en Paulus

Zoals reeds gezegd, werden vele OLS-feesten en hun voorlopers vaak georganiseerd op de naamdag van St. Petrus en Paulus (29 juni). Eén van de oudste 'voorlopers van het OLS', het 'Groot Internationaal Schuttersfeest' in 1876 werd ook al gehouden op de naamdag van St. Petrus & Paulus.

De naamdag van St. Petrus & Paulus gold lange tijd voor de katholieken als een zondag. Toen deze feestdag verdween, week men uit naar de zondag die het dichtst bij 29 juni lag om het OLS te organiseren. Dit leidde regelmatig tot vergissingen en daarom werd later bepaald dat het OLS jaarlijks gehouden zou worden op de eerste zondag in juli.

Om de sfeer die de krantenartikelen oproepen niet aan te tasten, wordt de tekst ongewijzigd weergegeven. Verder heb ik gemeend die krantenberichten toe te voegen die ik van belang acht voor een betere beeldvorming van de lezer.

Verklaring van de gebruikte afkortingen: NK betekent Nieuwe Koerier, MR betekent Maas & Roerbode.

### NK 2-7-1904 Schuttersfeest. Haelen.

Begunstigd door prachtig weer had alhier j.l. Woensdag het aangekondigde schuttersfeest plaats. Van heinde en ver waren de zusterverenigingen in grooten getale opgekomen, om elkaars krachten in den wedstrijd te meten. Niet minder dan 39 schutterijen hadden aan de uitnodiging gevolg gegeven en vormden te 3 uur een schoonen optocht, welke veel bekijks had. Wat een bonte mengeling van kleuren, wat een geschitter en geflikker en ..... wat een tromgeroffel.

Na den optocht werd een aanvang gemaakt met den wedstrijd, terwijl tevens het concert geopend werd door de zangvereniging van Haelen, waarna beurtelings de fanfares van Baexem, Roggel en Neer en de zangvereniging van Buggenum, Horn en Swalmen ons op menig aardig stukje onthaalden. De uitslag van den wedstrijd was als volgt:

1ste prijs, schutterij van Nunhem

2de prijs, schutterij van Roggel

3de prijs, schutterij van Panheel

4de prijs, schutterij van Roggel.

Wegens het vergevorderde uur kon om het eerekruis niet meer gekaveld worden, zoodat dit volgens achterstaande advertentie zal plaats hebben op Zondag 17 Juli a.s.

Na uitreiking der prijzen nam de eerevoorzitter, de Edelachtbare Heer Aquarius, het woord en dankte in flinke, ronde taal allen, die iets hadden bijgedragen tot welslagting van dit feest.

### NK 14-7-1904 Roggel.

Onze schutterij St. Petrus, die dagteekent van honderden jaren her, telt onder hare leden zeer goede schutters.

Was de ijver, waarmee de leden de laatste jaren nog even bezielde waren, flauw, thans is deze weer flink aangewakkerd. Door den gewaardeerde steun van het gemeentebestuur is de schutterij in 't bezit gekomen van een nieuwe buks, die aan de laatste niet geringe eischen zeer goed voldoet.

Het gezelschap heeft op de laatste concouren een uitstekend figuur gemaakt; het behaalde in 1903 te Nunhem een prachtige herinneringsmedaille, op het Bondsfeest te Heithuijsen in 1904 den 2n prijs, te Stevensweert den 4n prijs en het eerekruis, te Haelen den 2n en 4n prijs en op het laatste Bondsconcours te Heel den 1n prijs.





Nog verdient vermelding, dat het koningszilver van de schutterij St. Petrus dagteekent van 't jaar 1594 en dus reeds 310 jaar oud is.

#### Schutterij St. Servatius-Nunhem

Schutterij St. Servatius-Nunhem stond wijd en zijd bekend om haar grote schietprestaties. In oude krantenverslagen komen we regelmatig de naam van deze schutterij tegen. Zo won een drietal van St. Servatius in 1902 het 'Groot Internationaal Schuttersfeest' te Heythuysen en mocht deze schutterij in 1903 het 'Groot Internationaal Schuttersfeest' organiseren.

Zoals U weet schoot men in 1904 nog niet met zestallen, doch met drietallen. Het schieten met zestallen is voor het eerst ingevoerd op het OLS-1927.



Het drietal van schutterij St. Servatius-Nunhem dat in 1904 het 'Groot Internationaal Schuttersfeest' bij St. Anna-Haelen won, bestond uit: Willem Caris, Gerard Caris en Harry Coenen (MR 12-6-1962).

#### De 91-jarige Sjeng Houben:

"Hier stond de schietboom van onze schutterij. De ketting zit er nog aan".



NK 22-10-1904 advertentie met de volgende tekst: Prijsschieten op Zondag 30 October voor twee hammen bij H. Caris, Nunhem. Liefhebbers worden beleefd uitgenodigd.

NK 14-2-1905 Nunhem: Op St. Petrus- en Paulusdag, 29 juni a.s. zal onze schutterij een groot schuttersfeest organiseren, wijl ze het vorige jaar op genoemden datum met den 1n prijs uit het strijdperk trad. Men is reeds druk met de voorbereidende werkzaamheden bezig.

NK 29-4-1905 Zoals in achterstaande advertentie blijkt, zal de schutterij St. Servatius alhier, welke het vorig jaar te Haelen, met 9 punten den eersten prijs behaalde, op 29 juni e.k. een groot schuttersfeest organiseren. De gunstige ligging, de mooie feestweide, maar vooral het gul onthaal van Nunhem's inwoners, zullen ongetwijfeld evenals voor een paar jaren, talrijke bezoekers herwaarts lokken. Bestuur en leden van St. Servatius zijn reeds ijverig met de voorbereidende werkzaamheden bezig en zullen geen kosten noch moeite ontzien, om het feest naar wensch te doen slagen.

NK 20-12-1904, 24-12-1904, 31-12-1904, 29-4-1905, 13-5-1905, 27-5-1905, 31-5-1905, 3-6-1905, 6-6-1905, 10-6-1905, 17-6-1905, 21-6-1905 advertenties met diverse teksten, o.a: NUNHEM Schutterij St. Servatius Groot Internationaal schuttersfeest op 29 juni 1905, NUNHEM Groot Schuttersfeest op 29 juni a.s. (zie afbeeldingen tussen de tekst).



NK 13-5-1905 pagina 2.

Dat Limburgs bevolking van uitspanning houdt, van feesten, muziek en sport is algemeen bekend. De aard der Duitschers en der Belgen is in haar vereenigd, en deze wijkt ook geheel af van dien onzer Noordelijke broeders. Elk dorp, ja elk gehucht, heeft zijne eigen vereniging of vereenigingen. De schutterijen zijn de oudste. Vele kunnen wijzen op een bestaan van 400 jaar en meer jaren. In den laatsten tijd schijnen die vereenigingen het echter - althans in deze streek - te kwaad te krijgen tegen de handboogschutterijen. De laatste komen meer in de mode.

Op verschillende plaatsen hebben de vereenigingen van een of meer gemeenten zich aaneengesloten tot een bond, en op die wijze ontstond in Midden-Limburg de bond:

- Door Eendracht Groot: Wessem, Heel en Panheel, Horn, Beegden, Grathem, Heythuysen, Leveroy en Roggel.
- EMM: Weert, Budel, Stramproy en Nederweert.
- Noord-Limburgse Schuttersbond: Helden, Maasbree, Sevenum en Horst.

Jaarlijks worden door de verenigingen van dien bonden een of meer concoursen gegeven waarvoor ge loot wordt welk gezelschap dit feest zal organiseren. De onderscheidene vereenigingen betalen een jaarlijkse contributie waarvan de prijzen enz. kunnen bekostigd worden.

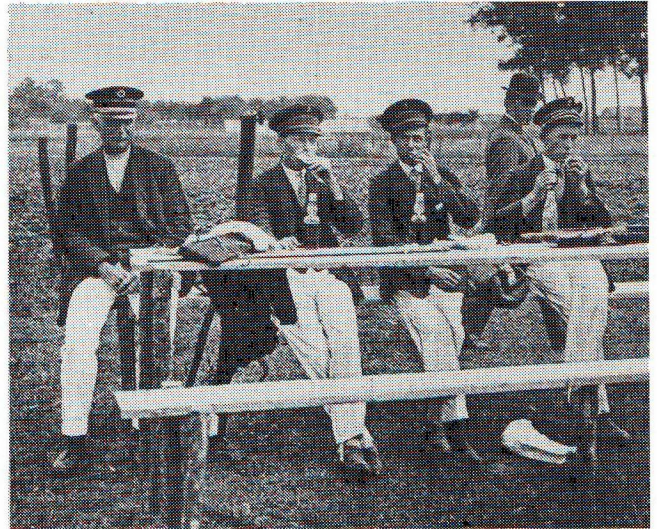
Dit jaar zijn de concoursen toegevoegd aan:

EMM - St. Antonius-Stramproy en St. Mathias-Weert  
DEG - St. Martinus-Horn

Behalve deze bondsfeesten kunnen onze schutterijen nog deelnemen aan de grote internationale concoursen te Nunhem, Horn, St. Odiliënberg en Echt.

Aan het schuttersconcorso te St. Odiliënberg en Horn zal n.l. een groot muziekfeest zijn verbonden.





*Bij de foto's: Bondsschuttersfeest bij schutterij St. Servatius-Nunhem in de jaren twintig. Terwijl W. Opbroek onder de buks staat, genieten een viertal schutters van hun boterhammen en een flesje limonade. Foto's beschikbaar gesteld door J. Beeren.*

NK 27-5-1905 pagina 2 Nunhem  
Op de in de laatste jaren talrijk gehouden schuttersfeesten, is het nog al eens voorgekomen, dat er oneenigheid ontstond tussen de schutters onderling.

Groot schuttersfeest op 29 juni 1905. Hier zullen de reglementen scherp worden toegepast.

1e Een in alle opzichten verscherpt en omschreven reglement, zonder aanzien des persoons naar recht en billijkheid toe te passen.

2e Om het toezicht onder de schietboom zoo streng mogelijk te doen zijn, zoodat geene vergissing meer kan plaats hebben.

NK 17-6-1905 Nunhem  
Schuttersfeest op St. Petrus en Paulusdag alhier te houden, belooft heel interessant te worden. 52 Aanmeldingen. Opgave tot 29/6. Tijdens wedstrijd concert door fanfare Neer en zangverenigingen van Nunhem, Buggenum en Haelen.

NK 1-7-1905 pag 2 Nunhem. Donderdag j.l. had alhier het aangekondigde schuttersfeest plaats. Reeds vroeg in den morgen bulderde het geschut en begunstigd door prachtig weder formeerden zich omstreeks 3 uur een veertigtal schutterijen, voorafgegaan door de fanfare van Neer, in de prachtig versierde feestweide, om aan den optocht deel te nemen. Precies om 3½ uur kon met de wedstrijd begonnen worden, waarvan de uitslag is als volgt:

- 1e St. Aldegondis-Buggenum, verguld zilveren medaille + 100 francs.
- 2e St. Odiliënberg, zilveren medaille + 75 francs.
- 3e Ool Herten, zilveren medaille + 25 francs.
- 4e St. Barbara-Leveroy.

Het heele feest liep netjes en zonder eenige stoornis af. Het concert, gegeven door de fanfare van Neer en de Zangverenigingen van Buggenum en Haelen is uitstekend ge-

slaagd; er was een dankbaar publiek en het langdurig applaus bewees telkens dat de verschillende nummers in den smaak vielen. Tegen den avond werden onder eene hartelijke toespraak door den voorzitter der Regelingscommissie aan de verschillende overwinnaars den prijzen uitgereikt. De zangvereniging van Nunhem zong nog tot slot het "Wien Neerlands bloed" en het feest was geëindigd.



Nunhem heeft weer eens getoond, dat het de kunst van feestvieren verstaat. Voorzeker is hier een woord van dank aan de ijverige Commissie en vooral aan den Beschermheer, den Edelachtbaren heer Peeters, op zijne plaats. Zondag a.s. om 4 uur zal het eere-kruis verschoten worden.

Aan schutterij St. Aldegondis uit Buggenum de eer om, volgens vaststaande traditie, in 1906 het Groot Internationaal Schuttersfeest te organiseren.

Wim Pijpers.



## BIELEMAN- EN SAPPEURSTREFFEN 1993

Het 6e Bieleman- en Sappeurstreffen had beter weer verdiend. De aanhoudende motregen op zaterdag 17 april mocht echter de pret niet drukken. Alle aanwezigen genoten van de inzet en de sportiviteit die de bielemannen en sappeurs aan de dag legden tijdens de 'bekwaamheidsproeven'. De wedstrijdonderdelen die de bielemannen van schutterij St. Jan-Grubbenvorst hadden uitgedacht waren stuk voor stuk pittige uitdagingen.



Namens de organiserende schutterij begroette voorzitter Thom Rutten alle aanwezige bielemannen en sappeurs met hun supporters in de Schuttershof.

Thom: "Binnen het Limburgse Schutterswezen zijn maar liefst 42 schutterijen met bielemannen en sappeurs. Kijk ik naar de opkomst vandaag, dan vind ik dat de deelname nog te vrijblijvend is. De bielemannen en sappeurs die vandaag deelnemen beseffen wel de waarde die uitgaat van het geregeld bijeenkomen. Ik adviseer U een stuurgroep in het leven te roepen die het Bieleman- en Sappeurstreffen in de toekomst groter moet gaan opzetten. In dit verband wil ik wijzen naar de grote toename van het aantal marketentsters sinds de instelling van de Stuurgroep der Marketentsters". (Red: Sinds het Eerste Marketentstertreffen in 1991 steeg het aantal marketentsters van ± 170 tot ruim 250).

Dat de woorden van Thom niet waren gericht aan dovemansoren, blijkt uit het feit dat binnenkort de eerste besprekingen plaats zullen vinden om te komen tot de instelling van een 'Stuurgroep voor Bielemannen en Sappeurs'.

Na afloop van de 'krachtproeven' konden de bielemannen en sappeurs zich te goed doen aan een stevige maaltijd. Terwijl de aanwezigen genoten van overheerlijke zuurkool en boerenkool met worst, maakte organisator Versleijen de uitslag bekend.

Op de derde plaats eindigde St. Stephanus-Dieteren, op de tweede plaats gevolgd door Wilhelmina-Horst. De bielemannen van schutterij St. Salvius-Limbricht werden met een minieme voorsprong winnaar van dit treffen.

Aan schutterij St. Salvius de opdracht om de uitspraak van Thom Rutten waar te maken tijdens het 7e Bieleman- en Sappeurstreffen. Thom Rutten zei in het heetst van de strijd namelijk: "Het resultaat van onze inzet wordt pas duidelijk bij het volgende Bieleman- en Sappeurstreffen!"



Thom heeft gelijk. Het succes en het plezier van dit Bieleman- en Sappeurstreffen zijn de beste reclame voor een grotere opkomst bij het volgende treffen. Overigens overweegt men om het volgende treffen te laten plaatsvinden na het laatste bondsfeest. Deze nieuwe formule geeft de bielemannen en sappeurs meer mogelijkheden om elkaar uit te dagen voor deelname aan dit treffen.

Een extra woord van dank is beslist op zijn plaats voor gastheer schutterij St. Jan. Het grote succes en de bijzonder goede stemming is voor een groot gedeelte te danken aan hun inzet en gastvrijheid.

Wim Pijpers.

## TENTOONSTELLING ST. SEBASTIANUS

Op 19 januari 1986 werd het gilde Sint Sebastiaan-Bergen op Zoom heropgericht. De enthousiaste gilde heeft alle schutterijen en gildes aangeschreven die de naam St. Sebastianus dragen om te vernemen wat zij hebben m.b.t. de H. Sebastianus. Op 16 oktober a.s. is het zover dat in de Markiezenhof in Bergen op Zoom de tentoonstelling geopend wordt die volledig gewijd is aan de H. Sebastianus. De tentoonstelling zal ook het Goltziusmuseum in Venlo aandoen en een nog nader te bepalen museum in Belgisch-Limburg.



## NEDERWEERTSE SCHUTTERS WEREN DE PROTESTANTSE PREDIKANT, 1566



*Beeldenstorm in 1566.*

Teruggaand naar het jaar 1566 spreekt dat voor menigeen al boekdelen. De beeldenstorm, onenigheid tussen katholieken en protestanten, tussen de Spaanse overheid en een zich in omvang uitdijende groep die de misstanden in de katholieke kerk, zoals aflatenverkoop, aan de kaak willen stellen. Verplaatsen we ons met die summere contextbeschrijving naar het graafschap Horn. In 1566 vielen daar tevens Weert, Nederweert en Wesseem onder. De graaf van toen geniet heden ten dage nog grote bekendheid. Filips van Montmorency, graaf van Horn, werd wegens zijn opstandigheid tegen het Spaanse bewind en zijn 'ketterse' gezindheid in 1568 op de Grote Markt te Brussel onthoofd op bevel van landvoogd hertog van Alva.



*Filips van Montmorency.*

Maar zover is het nog niet. Vooralsnog zwaait de grafelijke familie de scepter over Horn en Weert. Want de genoemde graaf Filips voerde zijn bewind niet alleen; zowel zijn moeder Anna van Egmont, als zijn echtgenote Walburgis van Nieuwenaar, bestuurden mee. En deze vrouwen waren evenzeer fervente voorstanders van het protestantisme.<sup>1)</sup>

In Weert en omstreken maakte moeder Anna van Egmont de dienst uit, in samenspraak met echtgenote Walburgis van Nieuwenaar. Zij zetelden op het kasteel van Weert. Haar anti-katholieke houding kwam erin tot uiting, dat zij in 1566 de beeldenstorm van bovenaf bevorderden en aldus werd er vrij algemeen gestormd in de kerken in het Weertse.<sup>2)</sup>

De gravinnen poogden hun onderdanen het nieuwe geloof op te leggen. De toenmalige pastoor van Weert, Thomas Spranckhuysen, ging in 1566 openlijk tot het protestantisme over en trouwde. Hij bleef predikant te Weert.<sup>3)</sup> Op St. Thomasdag 1566 (21 december) werd Spranckhuysen met een aantal Weertse gezellen door de twee gravinnen van Horn gezonden naar Nederweert om daar te prediken. Maar toen hij op het spreekgestoelte stond, schreeuwde het volk en maakte veel rumoer met roepen, zingen en spotten, en ze stampten met de klompen, zodat de predikant amper te verstaan was. Sommigen riepen dat hij alles loog, an-

deren dat hij de duivel zelf was. Spranckhuysen trachtte zich in veiligheid te stellen, maar hij en zijn Weertse medestanders werden bijna onder de kerktoeren ter dood gebracht.<sup>4)</sup>

Een kloosterkroniek uit die tijd meldt ons het vervolg:<sup>5)</sup> "Item in alle dese geuserijen is Nederweert standvastig gebleven, door Gods gratie en goeden bijstandt van haeren goeden pastoor, heer Anthonius van Peelt, die sijne kercke met priesters, schutten en gemeyn volck, gewaepent met schietgeweer, helbaerden, torfspaden, riecken en allerhande geweer, nacht en dagh, hielp bewaecken en bewaeren teghen de geusen van Weert, die hun dikwijls vergaederde om de kerck te omcingelen; maar als sij de kloekheyt van den pastoor en volck hoorden en sagen, keerden sij wederom met schande." De Nederweertenaren hielden de hele winter de wacht bij de kerk.



*Walburgis van Nieuwenaar.*

Dat inderdaad de Nederweertse schutters deze verdediging van het R.K.-geloof op zich genomen hadden, bewijst ons ook nog een andere bron. Want in 1780 bij de verwelkoming te Nederweert van zijne excellentie Philippus Dominicus markgraaf van en tot Hoensbroek als nieuwe bisschop van Roermond, werden de oude geloofsprikelen uit 1566 en de standvastigheid van de Nederweertenaren in een jaarschrift<sup>6)</sup> nog eens aangehaald, "door beijde de schutterije,<sup>7)</sup> welckers voorvaderen met kloeken moet en iver voor het waer geloof den verkeerden pastoor van Weerth, door ordre van de gravinne vrouwe van Weerth naar Nederweert gesonden met eene trouw



geuzen, die die alle verjaegt wierden door de schutterije van Nederweert, die den geheelen winter campeerden op de Kerckhoff en joegen met schanden dit gespuijs naar de Graevinne daer sij moesten vluchten, en integendeel alle parochianen alhier stantvastig bleven in het Rooms Catholijcke geloof, hetgene wij belijden." Aldus toonden de schutterijen en inwoners van Nederweert hun katholieke geloofsovertuiging.

Luc Wolters, Simpelveld.

- 1) P.A.M. Geurts, De graaf van Horne. Filips van Montmorency 1524-1568. (z.p., z.j.).
- 2) J.G.C. Venner, 'De beeldenstorm in Weert en Wesseem.' in Publications S.H.A.L. 118 (1982), 265-270.
- 3) Jos Habets, 'Een vijftal stukken betr. de Hervorming te Weert 1583-1584.' in P.S.H.A.L. 12 (1875), 226.
- 4) Ibidem, 226-229.
- Idem, Geschiedenis van het bisdom Roermond. II (Roermond, 1890), 84-88.
- 5) 'Kronijk uit het klooster Maria-Wijngaard te Weert 1442-1587, opgesteld door zuster Maria Luyten en uitgegeven door C. Creemers.' in P.S.H.A.L. 12 (1875), 179-180.
- 6) Rijksarchief Limburg (R.A.L.), Bisschoppelijk Archief, portefeuille 129; nr 19.
- 7) Eén dezer twee schutterijen was de oude schutterij van St. Joris. De dekens daarvan waren in 1682 Cornelis van Bocholt en Jan Blox. R.A.L. Heel, inv.nr. 4; 25 september 1682.

## ZOJUIST VERSCHEENEN

Bij uitgeverij Koninklijke Vermande BV in Lelystad verscheen op 27 maart het **Handboek voor de Wapen- en Munitiebezitter**. De auteurs mr. W.B.J. de Groot, mr. P. Hoogeveen en D.W. Zoetmulder hebben op ruim 530 pagina's van A4-formaat en verdeeld over acht hoofdstukken op vakkundige wijze de belangrijkste aspecten van de schietwapenproblematiek (wetgeving en legaal gebruik) overzichtelijk gemaakt en op heldere wijze uiteengezet. Het Handboek is meer dan een in lees- en begrijpbare taal geschreven serie wettelijke bepalingen voor hen die meer van de wapenwetgeving en de schietsport (legaal wapengebruik) willen weten. Ook is het Handboek bestemd voor hen die het schietwapen willen zien als het hulpmiddel bij het uitoefenen van de schietsport, de jacht of die meer van de techniek van het schietwapen willen weten.

Een greep uit de inhoud: Geschiedenis van o.a. schietwapen, de munitie, de schutterijen in Nederland, de jacht. Wapenwetgeving: begrippen, wettelijke categorieën, toestemmingsstelsel Wet Wapens en Munitie, handelingen met wapens en/of munitie, toezicht, opsporing en sanctivering Wettelijke regels: wet gevaarlijke stoffen/ reglement gevaarlijke stoffen, hinderwet/hinderbesluit, Wet wapens en munitie/Besluit wapens en munitie. De sportschutter: pijlers van het verlobenbeleid (verlof tot voorhanden hebben, verkrijging, vervoer), takken van schietsport, wapenbeschrijvingen, verboden en ongewenste wapens, algemene veiligheidsregels en brand- en/of explosiegevaar De jager: De jachtwet, begrippen geweer buks en karabijn, verschillende geweren De verzamelaar: Verzamelvrijstelling en ontheffing, de wapenverzamelaar en de munitieverzamelaar, Techniek: Merken, keuren en beproeven, hand of herladen en ballistiek Jurisprudentie: Vrees voor misbruik en redelijk belang.



Samenvattend: Het Handboek voor de Wapen- en Munitiebezitter is gevat in één band met een losbladige opzet, verlicht met veel treffende (kleuren) foto's/illustraties. Een abonnement verzekert dat Uw uitgave actueel blijft.

De prijs van Hfl 125 (excl. verzendkosten) is beslist niet te hoog voor dit prachtige Handboek in de stevige cassette. De paginaprijs van de aanvullingen is Hfl 0,49. Elke schutterij en schuttersbond zou n.m.m. over tenminste één Handboek moeten beschikken.

Het Handboek ligt ter inzage bij de stand van het Limburgs Schutters-tijdschrift.

**De Nederlandse defensie 1839-1874.** Door: Dr. W. Bevaart, 668 blz., geïllustreerd, uitgave van de Sectie Militaire Geschiedenis. ISBN 90-70677-32-6 Prijs Hfl 59,50.

Dit monumentaal historisch proefschrift brengt de militaire geschiedschrijving van ons land in de vorige eeuw een flinke stap verder.

Het boek bevat boeiende beschouwingen over het vestingstelsel en het dienstplichtstelsel, over de militaire opvattingen van koning Willem II en Willem III, over de restauratieve tendensen in de jaren vijftig en de stormachtige politieke en militair-technische ontwikkelingen in de jaren zestig, over de mobilisatie van 1870 en haar gevolgen, over de militaire politiek van de drie kabinetten Thorbecke en het omstreden conservatieve kabinet Van Zuylen-Heemskerk (1866-1868), over de Weerbaarheidsbeweging die door de conservatieven als politieke pressiegroep werd gebruikt en nog tal van onderwerpen meer.

Voor diegene die op zoek is naar de geschiedenis van het Limburgse Schutterswezen, vindt in dit voortreffelijke werk tal van aanknopingspunten.

De scheiding in 1839 van Limburg in een westelijk en een oostelijk deel, de daaropvolgende periode tot 1867 met het gedwongen lidmaatschap van de Duitse Bond, waren de grote onzekerheden voor de inwoners van Nederlands-Limburg. Het einde van de Duitse Bond in 1867, vroeg opnieuw van Limburg de nodige inspanningen op militair gebied.

De periode vanaf 1867 is bijzonder interessant voor de ontwikkeling van de hedendaagse Limburgse schutterijen. In deze periode worden tal van schutterijen opgericht of heropgericht. De impuls tot oprichting van vele schutterijen vormde de Troonrede van Koning Willem III in 1866. Willem III stond toe dat er weerbaarheidsverenigingen zouden kunnen functioneren; zij kregen zelfs financiële steun.

**De Nederlandse Defensie 1839-1874** sluit aan op het in 1992 (eveneens uitgegeven door de Sectie Militaire Geschiedenis) verschenen boek van dr. W. Klinkert, **Het vaderland verdedigd. Plannen en opvattingen over de verdediging van Nederland 1874-1914.**

Ook dit boek ligt ter inzage op de stand van het Limburgs Schutters-tijdschrift tijdens het OLS.

Wim Pijpers.



## DE SCHUTTERIJ EN DE MUZIEK

### Waar komt onze muziek vandaan

Met de muziek wordt natuurlijk bedoeld de muziek die onze schutterrijkorpsen uitvoeren. Als deze vraag wordt gesteld is er maar één antwoord mogelijk: "van onze soldaten". Er zijn boekjes in de handel waarin dit onderwerp zeer uitvoerig staat beschreven, maar juist omdat wij meer met de uitvoering van deze muziek te maken hebben, is de geschiedenis voor ons ook interessant. In dit korte bestek kunnen wij niet al te veel gegevens geven, maar beperken wij ons tot de opgave van de meest interessante feiten.

De eerste keer dat wij echt iets horen van "militaire" muziek is in het Oude Testament. De muren van Jericho werden omver geblazen met muziek. De Joden hebben de ramshoorn als "opzweepend" blaasinstrument" gebruikt.

Later hebben de Romeinen deze hoorns nagemaakt. Dezelfde Romeinen wijzigden de vorm en zo kunnen wij hun lituur een voorloper noemen van de jachthoorn, trombone en corno. In eerste instantie waren deze instrumenten recht; de gebogen vorm komt pas later, toen men meer wist van de koperbewerking, in zwang.

In China en Japan kende men al lang blaasinstrumenten, die steeds uit hout waren gemaakt. Later werden ijzeren instrumenten gemaakt, maar pas bij het gebruik van koper is een meer klinkend instrument ontwikkeld en de betere klank is een der oorzaken van een meer uitgebreid gebruik.

### Herkomst van de trom

De herkomst van de trom is zonder twijfel terug te voeren naar de Oosterse landen, onder andere naar Islamitische en Arabische gebieden, in het bijzonder Perzië, het huidige Iran.

Trommen zijn steeds meer geweest dan een muziekinstrument alleen. Naar voorbeeld van de Saracenen was ook in Europa de gewoonte ontstaan om de militaire muziek als het centrum van de militaire inspanning te beschouwen.

Zo lang bij de Saracenen de "Tabi Khana" (de militaire muziek) speelde, vochten de moslims door. Zweeg de muziek dan was dat een teken van terugtocht of vernietiging en was de strijd voorbij. De trom vond door de kruistochten in de dertiende eeuw haar weg naar en door Europa. Tijdens deze tochten werd hij gebruikt voor het afgeven van signalen in de kampen, tijdens de strijd en om de orde te bewaren gedurende de mars.

De trom werd o.a. bij de Koninklijke Marine gebruikt om signalen voor de troep te geven, het marstempo erin te houden en voor de opluistering van ceremoniële gebeurtenissen.

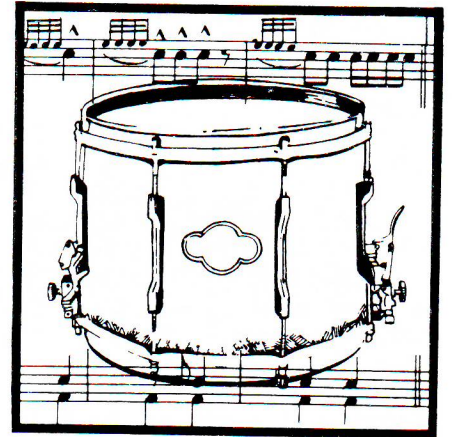
De trom werd ook gebruikt om het marcheren ordelijk te laten verlopen en te verlichten.

### De gilden

Bij de gilden was tijdens het vogelschieten de trom niet weg te denken en ook nu nog zijn de tamboers van werkelijke betekenis tijdens de gildefeesten.

### De trom als therapie

Dat ook de trom bij genezing zijn diensten bewees kan men opmaken uit het volgende. In het jaar 1518 zijn in Straatsburg door Vitusdansen aangetaste burgers behandeld door onafgebroken op het ritme van de trom en de tonen van de pijperfluit te dansen.



### De trom als krijgsinstrument

Zoals al eerder is gezegd was de trom van oudsher een krijgsinstrument. Hij was onontbeerlijk voor het afgeven van signalen tijdens de gevechten. Op de vloot geschiedde de gehele geschutsexercitie op tromsignalen.

Verovering van de trommen werd als een bijzondere glorie, verlies daarentegen als een voortdurende schande beschouwd. Doordat de tamboer altijd herkenbaar moest zijn werd zijn uniform fraaier uitgedost dan dat van de soldaten. Zo werden galons aangebracht op kraag en mouwen; de zwaluwnesten en klaverbladen ontstonden in de 18e eeuw.

Klaverbladen zijn te allen tijde aanduidingen geweest voor beroepsmuzikanten terwijl de zwaluwnesten gegeven werden aan tamboers, pijpers, hoorn- en jachthoornblazers.

### De pijperfluit

Ook de pijperfluit is van Oosterse oorsprong. Het was een lange, nauw gebouwde palmhouten dwarsfluit zonder kleppen en werd vroeger pijp genoemd. De beroemde Zwitserse infanterie uit de 15e eeuw was de eerste die de combinatie trommen en pijperfluiten in militair verband toepaste. Door het dienst nemen in andere legers door Zwitserse huurlingen werd deze combinatie trommen en pijperfluiten over Europa verspreid.





In Engeland wordt voor het eerst melding gemaakt van de "pipes" in 1492. Het duurde echter nog tot 1557 voor de pipes en drums officieel bij de infanterie werden ingedeeld. In Frankrijk deed de pijper iets eerder zijn intrede; daar werd namenlijk in 1545 per reglement vastgesteld dat iedere compagnie-infanterie een tamboer en een pijper zou hebben.

In Nederland was de pijperfluit reeds vroeg bekend door het Gilde der Stadspijpers, welke dienst deden naast de Stadstrompetters. Zij moesten optreden bij velerlei soorten plechtigheden en mochten in hun vrije tijd ook particuliere feestelijkheden opluisteren. Bovendien deden zij ook andere diensten voor de stad, zoals politiediensten, optreden als schrijver of als nachtwacht.

Bij de krijgsmacht is voor het eerst officieel sprake van de pijper in 1699.

U zult zich afvragen waarom een uitvoerige beschrijving van de pijperfluit. Dit instrument bracht namelijk de ontwikkeling van de militaire muziek in een belangrijk stadium omdat nu een instrument werd genomen waarop melodieën geblazen konden worden. Iets wat op een blaasinstrument zoals bazuin en klaroen niet mogelijk was. De trom was bij uitstek het instrument om de melodieën ritmisch te ondersteunen hetgeen onontbeerlijk was tijdens het marcheren.

### De trom en fluit als arbeidsvitaminen

De trom en fluit verlichten ook de zware arbeid, zoals het binnenhalen van de oogst en het vervoeren van zware lasten.

Zo is bekend dat op 22 maart 1763 een transport van een grote kerkklok, welke door 300 man werd voortgetrokken, ritmisch ondersteund werd door 2 tamboers gezeten op de klok.

### Signaalinstrumenten

Evenals de trommeltraditie is het gebruik van signaalinstrumenten zeer oud.

Reeds eerder heb ik gewag gemaakt van de Romeinen, waarvan de luitur een voorloper is van onze jachthoorn -trombone en cor(waldhoorn). In de Middeleeuwen werden de riddertournooien aangekondigd door bazuingeschal.

Bekendheid kreeg dit instrument in de militaire geschiedenis door de koning van Frankrijk, Frans I (1514-



1547). Toen kreeg de hoornblazer in het leger een belangrijke taak als aankondiger van diverse krijgsgesbeurtenissen zoals:

- het appel
- Appel voor de zieken
- Appel voor gestraften
- Avondappel
- Officiersappel
- Reveille
- Hijsen/strijken van de vlag
- Openen en sluiten van de ban
- Taptoe
- enz.

Deze blaasinstrumenten kenden geen ventielen. Geblazen werden alleen de zogenaamde natuurtonen. Het goed bespelen van signaalinstrumenten blijft problematisch. Vooral klankkleur, de juiste klankbalans en klankverhouding zijn de grote problemen bij dit soort instrument.

### Drumfanfare

De laatste ontwikkeling binnen het huidige drumbandgebeuren is de drumfanfare. Een nieuwe ontwikkeling die tegemoet komt aan melodisch spelen, wat met een signaalinstrument niet mogelijk is, echter van de andere kant een tegenhanger is van fanfare c.q. brassband. Het verschil is dat bij een drumfanfare uitgegaan wordt van 4 koren t.w. sopraan, alt, tenor en bas. Een koor levert een tegenmelodie voor een ander koor, terwijl bij de originele fanfare een aantal instrumenten voornamelijk op de begeleiding is aangewezen.

Drumfanfares vinden hun inspiratie vooral in de Amerikaanse Highschool bands, hetgeen veelal als nadeel heeft dat men de omvang (grootte) van deze korpsen nooit kan benaderen. Bovendien worden drumfanfares veelal geassocieerd met het showgebeuren.



### Muziekgeschiedenis

Er is muziek zolang er mensen zijn; maar ook: zolang er mensen zijn zal er muziek zijn.

In het tegenwoordige muziekleven bestaan naast elkaar zoveel verschillende soorten van muziek en zoveel verschillende manieren van muziekbeoefening dat het ordenen en het maken van een historisch overzicht ondoenlijk lijkt.

Allereerst: er is volksmuziek en kunstmuziek. Volksmuziek heeft als belangrijkste kenmerk dat het spontaan en al improviserend ontstaat. Kunstmuziek, dikwijls klassieke serieuze of ernstige muziek genoemd, gebruikt daarentegen moeilijke technieken en vormen, eist van de muzikant langdurige scholing en kan eigenlijk niet bestaan zonder een notatiesysteem, dat in de loop der tijden gegroeid is naar een grote perfectie.

### Het notenschrift

Dit is de optekening van muziek, die zich vanzelfsprekend voortdurend wijzigt. Het oudste notenschrift waren letterschriften (Babelonië en Griekenland). Daarnaast heeft men de instrumentale greepschriften (tabulaturen) in de 15e en 16e eeuw. Het grafisch voorstellen van het melodisch verloop bracht voor het eerst het neumenschrift, dat door plaatsing op lijnen voorzag in het tekort aan melodische duidelijkheid.

### Vormen

Altijd is er bij muziek maken sprake van vormgeven aan muzikale ideeën, zowel bij volksmuziek als bij streng geconstrueerde klassieke muziek.

In een volgend artikel gaan wij nader in op de volgende aspecten:

- het fenomeen "Drumband"
- het muziekkorps (drumband, klaroenkorps, fluit- en tamboerkorps, lyrakorps, malletkorps en drumfanfare) als "voorkorps" van de schutterij.
- continuïteit - werving van leerlingen - opleiding van leerlingen
- reglementen - provinciaal - landelijk
- moderne ontwikkelingen
- de Limburgse Bond van Tamboerkorpsen in het landelijke gebeuren;
- activiteiten - cursussen;
- subsidies - gemeentelijk - provinciaal.



## SCHUTTERIJ ST. JOHANNES - ST. CLEMENS 175 JAAR

### Jubileum gecombineerd met organisatie Dreiländerecktreffen

In het tweede weekeinde van september vindt in Merkelbeek het 'Dreiländereck schuttersfeest' plaats. De organiserende schutterij St. Johannes - St. Clemens viert dan tevens haar 175-jarig bestaansfeest.

Het Dreiländerecktreffen kent nog niet zo'n lange traditie. In 1965 is een samenwerking tot stand gekomen tussen schutterijen uit Zuid-Limburg, Oost-België en het gebied Aken-Düren-Eifel. In het gehele gebied zijn zo'n 250 schutterijen actief, waarvan circa 60 schutterijen hun domicilie in Zuid-Limburg hebben. Het comité, bestaande uit vertegenwoordigers uit de drie landen, komt regelmatig bij elkaar teneinde hun doelstelling gestalte te geven. Het comité stelt zich ten doel de samenwerking tussen de schutterijen uit deze gebieden te bevorderen en een bijdrage te leveren aan de eenheid van Europa onder het motto:

**Komm Bruder, reich mir deine Hand.**

Om hieraan concreet invulling te geven, vindt er jaarlijks een Dreiländerecktreffen in een van de drie landen plaats. Afwisselend wordt dit schutterstreffen in Duitsland, België en Nederland georganiseerd. De deelnemende verenigingen kunnen zich vanwege de roulatie over de landen om de drie jaar kandidaat stellen om het schutterstreffen in hun gemeenschap te houden.

Met het besluit van het Dreiländereckcomité om schutterij St. Johannes-St. Clemens dit jaar de organisatie van het schuttersfeest te gunnen, is men in Merkelbeek zeer ingenomen. Te meer daar de schutterij dit jaar haar 175-jarig bestaansfeest viert.

Voortvarend is de schutterij reeds met de voorbereidingen gestart om het feest te laten slagen. Ervaringen met vorige Dreiländereckschuttersfeesten leren ons dat aan het feest maar liefst 70 à 80 schutterijen deelnemen. Ook zullen er een aantal drumbands en vendelzwaai-groepen aanwezig zijn. Om een en ander in goede banen te leiden is onder leiding van oud-wethouder en ere-voorzitter van de schutterij, Luc Dohmen, een stuurgroep in het leven geroepen.



*OLS-Oirsbeek 6-7-1975: Teun Jeurissen, toen onze oudste schut.*

De stuurgroep, die zich ten doel stelt het drie dagen durende feest voor de plaatselijke schutterij in organisatorische en financiële zin in goede banen te leiden, heeft inmiddels het programma vastgesteld.

Het feest start met festiviteiten voor de jeugd (Rowwen Hèze) op vrijdagavond. Op zaterdag vindt de viering van het 175-jarig jubileum plaats, waarbij rekening is gehouden met de innige band die de schutterij met de plaatselijke bevolking heeft. Het feest is daarom zodanig opgezet dat het door de gehele gemeenschap gevierd gaat worden. Tevens nemen de schuttersactiviteiten in het kader van het Dreiländerecktreffen een aanvang. Daar het schutterstreffen zich kenmerkt door verbroedering en eenheid, is bijzondere aandacht besteed aan de activiteiten rondom het schieten.

### Programma

#### **zaterdag 11 september**

- 14.00 u Schietwedstrijden voor viertallen en bedrijven
- 19.30 u Receptie 175-jarig bestaan
- 21.00 u Feestavond met "Fietsefreem"

### Programma

#### **zondag 12 september**

- 09.30 u H. Mis
- 10.30 u schieten om de Hans Wilmstroofe
- 14.00 u Openingsplechtigheid, optocht en defilé
- 16.00 u Koningschieten
- 19.00 u Prijsuitreiking
- 19.30 u Feestavond met 'Die Anselthaler'.

In de aanloop naar het Dreiländerecktreffen in september wensen we de organisatie veel succes met haar voorbereidingen.

Hans van Haren.



## KORTE GESCHIEDENIS VAN SCHUTTERIJ ST. JOHANNES - ST. CLEMENS

Het ontstaan van een schutterij in de gemeenschap van Merkelbeek is helaas niet met juistheid na te gaan. Uit overlevering weten we wel dat er reeds eeuwen geleden een schutterij voor kerk, processie en gemeente moet hebben bestaan.

Zo zeggen de archieven dat in de periode 1354-1357 de schutterij gevraagd werd de bewaking van het kerkgebouw dag en nacht op zich te nemen. Van 1357-1363 werd nog enkel bewaking tijdens de diensten gevraagd.

Lange tijd werd niets vernomen omtrent de schutterij tot in 1734 weer haar hulp werd ingeroepen bij het bewaken van de kerk, dit duurde tot 1736.

Ondanks de aantoonbare bewijzen van het bestaan van een schutterij in Merkelbeek in de 14e en 18e eeuw, heeft de huidige schutterij het jaar 1818 aangehouden als haar oprichtingsjaar. Het jaartal 1818 komt voor op de oudste koningsplaat.

Rond 1840 ontstond in Merkelbeek de Kerketwist. Dat deze strijd ook niet het verenigingsleven onberoerd liet, zien we doordat de "Hölter" in 1855 schutterij St. Clemens verlieten en een eigen schutterij, genaamd St. Johannes, oprichtten. Met deze afsplitsing werden eveneens de koninklijke waardigheden verdeeld. Merkelbeek kreeg de zilveren platen en Douvergenhout de koningsvogel. Merkelbeek had daarmee twee schutterijen.

In een krant uit 1874 lezen we dat de schutterij van Merkelbeek (de naam wordt niet vermeld) deelneemt aan een parade b.g.v. het zilveren jubileum van Koning Willem III te Sittard.

Zoals zo vaak zien we ook dat nu eens de ene, dan weer de andere schutterij zwak stond. Na de eeuwisseling was St. Johannes de zwakkere schutterij. In 1911 werd schutterij St. Johannes door enige spontane vrienden heropgericht. Dat dit niet zonder succes was, blijkt uit het feit dat bij het eerste uittrekken en vogelschieten de schutterij met 37 leden vertegenwoordigd was. Schutterij St. Clemens was toen rustende. In 1930 blies een 35 personen tellende groep jonge mensen ook deze schutterij weer nieuw leven in.

Toen in 1931 de Zuid-Limburgse Schuttersbond werd opgericht, slopen de beide Merkelbeekse schutterijen zich hierbij aan.

De schutters schoten tot dan toe met eigen geweren, die regelmatig gecontroleerd werden. De oprichting van en aansluiting bij de schuttersbond betekende ook dat het verschil in de geweren geen invloed meer mocht hebben op het verloop van een schietwedstrijd. Alle aangesloten schutterijen van de bond zijn toen overgegaan naar één type buks en het hebben van slechts één buks per vereniging. Deze 'nieuwe' buks was van een zwaardere kaliber.

Schutterij St. Clemens hield haar koningsvogelschieten op Hemelvaartsdag, Schutterij St. Johannes op de eerste zondag van mei. Toen echter in 1930 het koningsvogelschieten van schutterij St. Johannes samenviel met de viering van de eerste H. Communie in de parochie, verzocht de pastoor om ieder jaar opnieuw de datum van het koningschieten te bepalen. Schutterij St. Johannes kreeg in 1954 het verzoek van de pastoor het koningsvogelschieten, evenals schutterij St. Clemens, op Hemelvaartsdag te houden.



*Schutterij St. Johannes. Foto gemaakt omstreeks 1950.*





*De foto's bij de artikelen over schutterij St. Johannes-St. Clemens-Merkelbeek werden beschikbaar gesteld door Jozef Luijten uit Merkelbeek.*

*Bovenstaande foto dateert uit ± 1921 en is de oudste bekende foto van deze schutterij.*

De gedwongen rustperiode tijdens Wereldoorlog II heeft de beide schutterijen niet nadelig beïnvloed. Tijdens een bondschuttersfeest in 1950 te Nuth, wist schutterij St. Johannes de nodige prijzen in de wacht te slepen.

Halverwege de zestiger jaren begon schutterij St. Clemens, door gebrek aan leden, te verzwakken. In 1963 organiseerde St. Clemens, voor de laatste keer als zelfstandige schutterij, een geslaagd schuttersfeest.

Om het schuttersleven toch niet verloren te laten gaan, werd in 1967 besloten een fusie tussen beide schutterijen tot stand te brengen. In dat jaar kreeg de Merkelbeekse schutterij haar huidige naam.

In 1980 organiseerde de schutterij het Zuid-Limburs Federatiefeest en in 1989 nog een bondsschuttersfeest.

Voor meer gegevens van deze schutterij, verwijs ik naar het artikel dat Jac. Smeets schreef in de feestgids van het Zuid-Limburs Federatiefeest dat werd gehouden van 1 t/m 4 augustus 1980, pag. 41 t/m 46.

Wim Pijpers.

## HET SJÖTTERIEKE

In het dörpslêve nome de sjötterieën altied een belangrieke plaats in en loesterde de plechtigheden in het openbaar lêven op. Het is ee sjtök folklore dat tot huj de iëwen doër hêt sjtandgehaute, in het dörpslêve vah Limburg.

Vier, joenge van de liëger sjoël, waoren altied geïmponeerd doër dè martiale trop, dè aan de kop ging vah manifestaties en optochten en in de processie de iërewacht voermde bie het Allerheiligste, de waopes prezenteerde bie het gève van de zènge, de kuëningsvoëgel sjoët, en nao good Limburgs gebroek het gèerstenat neet versjmaadde.

Waoer het woenjer dat vier, menkes in den dop, ooch zoë gèer sjötterieke wolle sjpiele? Vier zouwe jao op kleen sjaal koenen doë wat de groëte deije en daoroem besjlaote vier tot oprichting van ee kènjersjötterieke.

Vuër de financiering van de oetrösting woërd besjlaote een hoes aan hoes kollekte te hauten en dat initiatief veel ooch bie de volwassenen in gouw èërd. Nao get hië en dao bèdele, waoer ee kleen beginfonds biëen en daomit trokke vier nao Zitterd, wao aan de Pötsjtraot de gezöstesj Schutgens ene sjiël-goodwinkel hauwe. Die hauwe alles wat vier vuër zoën oetrösting nuëdig hauwe: troeme, gewèerkes, zabels, sjako's en driekleurige sjerpe. De dames van de notaris sjoenken oes een fienbewirkte zieje vaan mit geborduurde sjutsheilige "Sint Martinus".

Al langen tied, sinds oos besjluut waoer gevalle, waoer vier intens aan het oefene. Want dao moecht waal

ee gradueel versjil in oetrösting besjtao mit de groëte sjötterie, mèn aan discipline, exercitie, hauwing en korpsgeest, sjoeng ich es kommandant drop, dat vier geliekwaardig moosse zin.

Doe ze allemaol gedrild waore, trokke vier op ene zoenjgnaomid-dag nao de vesper vuër het iesjt oet doër Genhoot. Oos natuurzieje vaan, die roesjde en wapperde in de wëndj, oos troem goof het ritme van ooze pas aan en de witte pluimen op ooze sjako dansde lichtjes mit, vah rechts nao lènks en van lènks nao rechts. Het kommandantje marcheerde daonève mit de getrokke zabel uëver de sjouwer en iëder bevèl woërd daomit kracht biegezat mit een kleen bewèging.

Zoë trokke vier dan doër het dörp op en neer i perfekte orde, mit sjaonde troem en vlegend vaandel en hauwe vèul bekieks. Woë get te hولة waoer, bie rieke luj of die doovuër wollen doërgao, woërd halt gehaute. Dan gove vier een exercitie ten bèste, en die waoren het dan ooch aan hun iër verplicht, get i miene sjako te doë. Want vier hauwe nag vèul wunsjen en doovuër moos geldj op taofel koeme.

Het waoer ee fleurig sjouwsjpel, dat sjötterieke, es het optrok mit al zien menkes, perfekt gedrild en mit opletende en ernstige gezichter, zich gans bewöst van hun wèërdigheid. Het bracht get fleur in het eentnige lève van de dörpsgemeensjap en hoelj de joengen aaf van doelloos sjlenteren. En de auwesj kiëke mit trots nao oes, want orde en regelmaat sjoengen in dèen tied hoëg aagesjriëven en ee bitje manhaftigheid zouge de auwesj waal gèer bie hun joenge.

Jaomer genoeg, waoer oos klubke gee lang lève besjaore. Doe ich nao kostsjoël ging, broken de twisten oet omdat blikbaar niëmes genoeg uëverwicht hauw oem de orde te handhaven of die te hersjtellen es het nuëdig waoer. En naodat ich tevergèëfs geprobeerd hauw van oet mie verblief sjriftelijke orders te gève, ging het sjötterieke ter ziele, en de oetrösting ging doenker wèëg, want doe ich later weer trugwaoer i gen dörp, waoer dao niks mië van op te depe.

Artikel geschreven in het Merkelbeeks dialect door Jos. Kleuters. Reeds eerder geplaatst in: "Oet het lève van enen Höltjer joeng, anekdote, belèvenisse en beschouwing; uitgegeven in september 1972.



## PERSOONLIJK KAMPIOENSCHAP IN NIEL BIJ AS - Eerherstel voor het erekruis? -

*Het Persoonlijk Kampioenschap van de OLS-Federatie werd dit jaar georganiseerd door schutterij St. Martinus-Niel bij As op 24 en 25 april, 1 en 2 mei.*

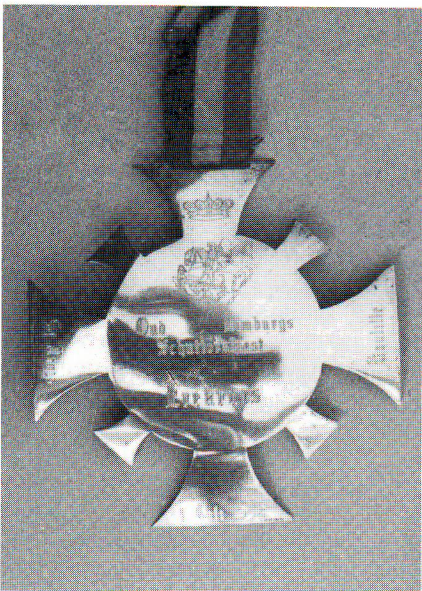
*Het aantal verkochte kaarten bedroeg bij de drietallen 120, bij de individuele dameswedstrijd 43 en bij het herenkampioenschap 297.*

*Gelijktijdig met het inschieten voor het kampioenschap en de dameswedstrijd werd de wedstrijd voor drietallen gehouden. Ook aan deze wedstrijd mochten de dames meedoen.*

*Ofschoon het niet in het wedstrijdverslag vermeld staat, mag niet onvermeld blijven dat de dames (verhoudingsgewijs) sterker schoten dan de mannen.*

### Ontstaan Persoonlijk Kampioenschap van de OLS-Federatie

Tot 1963 werd zaterdag na het OLS het erekruis (persoonlijk kampioenschap) vershoten. Het erekruis schieten werd gecombineerd met het kavelen van de zestallen. Vaak genoeg kwam het echter voor dat er niet eens een tweede dag gekaveld werd, omdat de OLS-winnaar al op de eerste dag bekend was.



*Erekruis 1962. Afmeting 7,3 x 7,3 cm, met lint in de kleuren van de Belgische vlag. Opschrift: St. Joris - 1 juni 1962 - Kaulille - Oud Limburgs Schuttersfeest en een afbeelding van St. Joris te paard met kroon.*

*Het erekruis werd in 1962 gewonnen door L.H. INGENHUT van schutterij St. Jan-Baexem.*

De schietkwaliteiten van de individuele schutters zorgden er toen al voor dat het schieten om het erekruis zich vaak over meerdere dagen uitstrekte. Dit betekende ook een extra belasting voor de OLS-organisator. Zeker als men bedenkt dat de OLS-organisator op de derde schietdag toch nog een complete organisatie moest opzetten voor 2 à 3 schutters en ongeveer 10 belangstellenden.

Op voorstel van Meester Pierre Creemers werd daarom in 1962 het "Persoonlijk kampioenschap van de OLS-Federatie" (in schutterskringen ook bekend als het "Persoonlijk Kampioenschap der beide Limburgen") in het leven geroepen. Het schieten om het erekruis verdween gelijktijdig als onderdeel van het OLS-Feest.

Al bij het eerste Persoonlijk Kampioenschap van de OLS-Federatie klaagde men over een tegenvallende belangstelling. Sindsdien heeft dit kampioenschap alleen maar aan waarde en toeschouwers ingeboet. Menig organisator heeft dan ook veel geld mogen toeleggen voor de eer en de organisatie van dit schuttersfeest dat gehouden wordt aan het begin van schuttersseizoen. Het Persoonlijk Kampioenschap van de OLS-Federatie heeft ook nooit die naam en uitstraling gekregen als het erekruis van het OLS-Feest en werd meer dan eens geteisterd door slecht weer. Doordat het bestuur van de OLS-Federatie jaarlijks aandacht schenkt aan dit feest is er toch een duidelijke band blijven bestaan met de OLS-Federatie.

### Opleving

Dit jaar was er echter een zekere opleving te constateren. Deze opleving werd veroorzaakt door dit schuttersfeest bij de dames extra onder de aandacht te brengen. Deze positieve impuls kon mede tot volle ontplooiing komen bij de organisator van dit kampioenschap in 1993, gastheer schutterij St. Martinus-Niel bij As. Onder de beziezelende leiding van voorzitter René Maessen kweet de gehele schutterij zich van haar gastheerrol. Diegenen die het OLS in 1989 bezochten, weten dat het goed toeven is in en op de schietaccomodatie van schutterij St. Martinus-Niel.

René Maessen blijft bescheiden onder het compliment van de goede organisatie. René: "Als je iets goed organiseert, krijg je het ruimschoots terug van je gasten. We kunnen dan ook bijzonder tevreden terugzien op dit schuttersfeest".

En om René Maessen nog een keer te citeren: "Het Persoonlijk kampioenschap duurt te lang. De leden van mijn vereniging willen graag twee dagen opofferen om als gastheer op te treden. Naarmate het aantal schutters afvalt en het aantal toeschouwers afneemt, zal het voor veel organisatoren moeilijk zijn om hun leden weer te bewegen een vrije dag op te offeren".

### Erekruis

Al langere tijd zijn er van meerdere zijden geluiden te horen die aandringen op het in ere herstellen van het erekruis schieten tijdens het echte OLS.

Door gelijktijdig met het kavelen van de zestallen het erekruis te schieten op punten van 1 x 1 x 1 cm, wordt het persoonlijk kampioenschap van het OLS-Feest weer in ere hersteld en krijgt het erekruis weer die ereplaats en charme die het verdient. Voor de OLS-organisator zijn er nauwelijks extra werkzaamheden verbonden aan de organisatie van het erekruis schieten.

### Tijden veranderen

Volgens ingewijden was het in 1977 de laatste keer dat de OLS-winnaar op de dag van het OLS-Feest bekend was. Sindsdien kennen we twee of meer schietdagen.

We moeten erkennen dat een OLS zich heeft ontwikkeld tot een schuttersfeest dat zich over minimaal twee tot drie dagen zal blijven uitstrekken. De toegenomen kwaliteit van de schutters is één van de belangrijkste redenen. Steeds meer wordt er ook geëist van de organisator van een OLS-Feest. De financiële risico's die een organisator loopt als bijvoorbeeld het weer tegenwerkt zoals in Schaesberg in 1990, moeten toch door iemand gedragen worden.

Mede om die reden ben ik van mening dat de organisator van een OLS het erekruis niet langer ontomen mag blijven en het erekruis weer die plaats inneemt die het 100 jaar lang heeft gehad.



## Status

Een ander, eveneens niet onbelangrijk aspect is de status van de kampioen. Welke overeenkomst is er tussen de roem en het aanzien van de winnende zestallen van het echte OLS en de roem en het aanzien van de personen die winnaar werden van het Persoonlijk kampioenschap van de OLS-Federatie aan te geven? Toch geen enkele!

Ik weet zeker dat U moeiteloos de namen van de schutterijen en hun schutters kunt opnoemen die in de afgelopen vijf jaren het OLS wonnen. Ik weet ook zeker dat niemand in staat is de winnaars uit de afgelopen vijf jaren van het Persoonlijk kampioenschap op te noemen. Na zoeken zal ook moeilijk zijn, want officiële verslagen van dit schuttersfeest verschijnen niet of slechts zelden in de krant. Dit eveneens in tegenstelling tot het echte OLS.

Met andere woorden: Ook de winnaar van een Persoonlijk kampioenschap van de OLS-Federatie verdient een ereplaats en aanzien.

## Uitslagen Persoonlijk kampioenschap van de OLS-Federatie 1993

De wedstrijd voor drietallen werd ten gevolge van de invallende duisternis gestopt. Er waren toen nog 16 drietallen (8 uit elke provincie) in de strijd.

Pikant detail is dat bij deze 16 overblijvende drietallen zich ook een drietal bevond van schutterij St. Sebastianus-Susteren. Schutterij St. Sebastianus-Susteren is niet aangesloten bij een schuttersbond of de OLS-Federatie.

De uitkaveling van de individuele wedstrijd voor dames werd op 25 april wegens de invallende duisternis gestopt. Vier dames zetten de kaveling voort op 1 mei.

Uiteindelijk werd Cristel Clijsters van St. Joris-Kaulille eerste met 124 punten, R. Kleutgen van St. Ambrosius-Kinrooi werd tweede met 123 punten, derde werd K. Nouwen van St. Sebastiaan-St. Huijbrechtshille met 122 punten en E. Vanbaelen van St. Harlindis & Relindis-Ellikom werd vierde met 98 punten.

Bij de heren werd het persoonlijk kampioenschap op 25 april ook onderbroken vanwege de invallende duisternis. De 23 deelnemers die toen nog in de strijd waren, zetten de kamp op 1 mei verder.

Door een hevig onweer moest de wedstrijd voortijdig worden afgebroken. Op dat moment waren er nog twee kandidaten over.

Afgesproken werd dat de wedstrijd op 2 mei om 10 uur hervat zou worden. De beslissing viel snel. Frans Dedroog van St. Monulphus & Gondulphus II-Maasmechelen werd winnaar met 250 punten, op de tweede plaats gevolgd door Jan Knippenberg van de Breidelzonen met 249 punten. Op de derde plaats eindigde T. Op 't Roodt van St. Martinus-Grootbeersel met 199 punten en H. Kösters van St. Hubertus-Schaesberg werd vierde met 169 punten.

De vier mannelijke prijswinnaars zullen de aan de prijs verbonden

plakette tijdens de najaarsvergadering van de OLS-Federatie op 2 oktober te Sittard worden overhandigd.

*Het zou een goede zaak zijn als de bij de OLS-Federatie aangesloten schutterijen zich zouden kunnen uitspreken over het wel of niet in ere herstellen van het erekruis-schieten tijdens het OLS-Feest.*

*In een tijd dat we betreuren dat er in het verleden zoveel waardevolle zaken zijn verdwenen, ligt hier een mooi moment voor de OLS-Federatie om het erekruis van het OLS-Feest in ere te herstellen.*

Wim Pijpers.

## HET HEEFT HARE MAJESTEIT BEHAAGD ...

Jaarlijks worden er op de dag voorafgaande aan Koninginnedag (30 april), in Nederland ruim 3000 mensen blij gemaakt met een Koninklijke onderscheiding. Door het jaar heen druppelt de lintjesregen verder en haalt zo het getal 3500.

**In Nederland kennen we zeven- en veertig officiële onderscheidingen, met als hoogste de Militaire WillemsOrde 'voor moed, beleid en trouw' en als laagste de Herinneringsmedaille-Luchtbescherming. Daartussen zitten bijvoorbeeld nog diverse oorlogsmedailles, een medaille voor trouwe dienst aan het Nederlandse Rode Kruis en het Vierdaagsekruis.**

Maar in verband met Koninginnedag worden alleen de nummers vier en vijf van de ranglijst opgespeld: de Orde van de Nederlandse Leeuw, "voor hen, die van beproefde vaderlandsliefde, bijzondere ijver in het volbrengen van burgerplichten of buitengewone bekwaamheid in wetenschappen en kunst blijk hebben gegeven", en de Orde van Oranje Nassau, "voor hen, die zich jegens Staat of Maatschappij op bijzondere wijze verdienstelijk hebben gemaakt".

**De ene onderscheiding is natuurlijk meer waard dan de andere. De Orde van de Nederlandse Leeuw is in principe hoger dan die van Oranje Nassau. Voor de Orde van de Nederlandse Leeuw**

**is de volgorde: Grootkruis, Commandeur en dan Ridder. De twee eerste onderscheidingen worden bijna nooit uitgereikt en zeker niet op Koninginnedag. Er zijn maar een paar mensen die deze hebben. Ridders komen er per lintjesregen ongeveer 250 bij.**



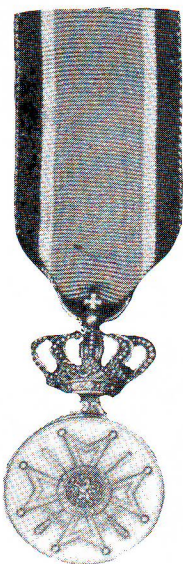


De Orde van Oranje Nassau is wat uitgebreider en kent als hoogste het Grootkruis, dan de Grootofficier, de Commandeur, de Officier, de Ridder en dan de eremedailles. Ook hiervan worden de eerste twee bij hoge uitzondering uitgereikt. Per Koninginnedag worden van de andere respectievelijk ongeveer 10, 450, 500 en 2000 stuks uitgereikt.

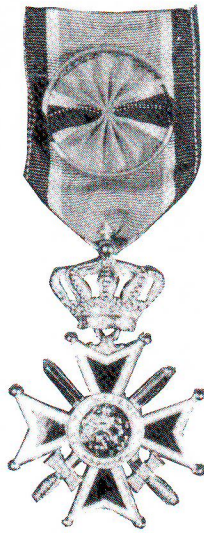
**De verschillende graden van de twee ridderorden kunnen zo'n beetje trapsgewijs worden gerangschikt. Het hoogst is in ieder geval het Grootkruis van de Nederlandse Leeuw, het laagst is de bronzen eremedaille.**

Even een stukje geschiedenis. Vooral de Franse keizer Napoleon begon in het begin van de negentiende eeuw met het uitreiken van onderscheidingen, om zo de soldaten tot harder vechten aan te zetten. Toen Napoleon werd afgezet, vond men dat men wel door moest gaan met het geven van medailles. Daarom werd in 1815 de Militaire Willemsorde ingesteld voor moed, beleid en trouw. Deze onderscheiding kan men alleen in tijden van oorlog verdienen. Als tegenhanger voor de burgers kwam er de Orde van de Nederlandse Leeuw. Om daar wat meer variatie in aan te brengen werd in 1892 de Orde van Oranje Nassau bedacht.

**Als u vindt dat iemand een lintje moet hebben, moet U hem/haar voordragen bij de burgemeester van een gemeente. Deze dient een verzoek in bij het desbetreffende departement.**



*Eremedaille, verbonden aan de Orde van Oranje Nassau, in brons.*



*Officier in de Orde van Oranje Nassau, met de zwaarden.*

**Ieder departement heeft een bepaald aantal punten tot zijn beschikking. Een ridder kost zoveel punten, een officier zoveel. Als de punten op zijn, dan zijn ze op en is er verder niets meer te verdelen.**

Het departement dient een verzoek in bij de ministerraad. Want officieel wordt een lintje bij koninklijk besluit uitgereikt en moeten twee ministers er hun handtekening onder zetten. Daarom kan een zittende minister nooit een lintje krijgen. Hij kan moeilijk zelf zeggen of hij voor een onderscheiding in aanmerking komt. Aftredende ministers daarentegen krijgen automatisch een lintje.

**Hoe hoger iemand op de maatschappelijke ladder staat, hoe hoger de onderscheiding. Een chauffeur van een minister zal bijvoorbeeld een eremedaille ontvangen, terwijl de minister zelf een ridderorde krijgt, omdat hij nu eenmaal verantwoordelijkheid draagt.**

De onderscheiding op zich kent verschillende draagwijzen. De modeldecoratie, die men op Koninginnedag krijgt opgespeld, is er in drie uitvoeringen: voor militairen is de medaille óp het lint, voor burgers hangt de medaille áán het lint en vrouwelijke burgers krijgen een medaille aan een strik. Voor vrouwelijke militairen is er geen aparte uitvoering. Bij de Orde van Oranje

Nassau is er nog een verschil: het kruis dat aan burgers wordt uitgereikt is omgeven met een lauwer-tak, het kruis voor militairen met zwaarden.

De modeldecoratie is gratis. Die krijgt men in bruikleen en bij overlijden moet hij in principe ook weer worden teruggegeven. Maar als men dat niet doet, is er eigenlijk geen haan die er naar kraait.

**Hoewel er geen regels zijn en men het lintje bij wijze van spreken ook op zijn pyjama mag spelden, draagt men de modeldecoratie alleen maar bij de uitreiking en op ambtskleding. Vrouwen dragen haar op avondtoilet. Voor smoking en avondjurk kan men zich een miniatuurdecoratie aanschaffen. Daar moet wel voor worden betaald. De miniatuurtjes hebben een afmeting van ongeveer een zesde van de modelonderscheiding.**

De miniatuur-medailles zijn er in vier maten, de andere in twee. Het is een kwestie van smaak welke men kiest. En van geld. Een grotere miniatuur kost natuurlijk meer dan een kleinere. Om een idee te geven: zilveren miniatuur-eremedailles kosten ± Hfl 60.

Voor op het sportieve pak en minder "geklede" gelegenheden kan men nog een knoopsgatversiersel kopen, een strikje, een rozet of een baton. Voor militairen is er in dit formaat alleen maar een baton, maar die is wat groter dan de baton voor de burger. Een strikje of batonnetje kost ± Hfl 10.

De miniatuurdecoraties en de versierselen, en een boekje over onderscheidingen van jurist Hans Evers zijn alleen te koop bij de firma Van Wielik in Den Haag. Iedereen kan er naar binnen lopen en er een medaille kopen, ook al is hij helemaal niet onderscheiden. Hij mag hem alleen niet dragen.

**Maar behalve een verzamelaar, koopt vrijwel niemand zomaar een onderscheiding. Een onderscheiding is iets dat je krijgt, omdat je het hebt verdiend. Er wordt nogal eens neerbuigend over gedaan, maar als de burgemeester eenmaal de gevleugde woorden "het heeft Hare Majesteit behaagd" uitsprekt en het lintje opspeldt, gaat er wel iets door je heen. En menig toeschouwer zal een steek van jaloezie krijgen.**



## ZUID-LIMBURGS FEDERATIEFEEST 1993

### De kracht van St. Hubertus-Schaesberg

Het Oud-Limburgs Schuttersfeest 1993 in Koningsbosch en het geplande Zuid-Limburgs Federatiefeest 1993 op 1 augustus bij schutterij Wilhelmina-Hingen Echt zou ongetwijfeld de stuurgroepen van beide schuttersevenementen voor grote organisatorische problemen hebben geplaatst en de voorbereiding en uitvoering van beide feesten op alle gebieden nadelig beïnvloed hebben.

Na het behalen van de OLS-overwinning door schutterij St. Joseph-Koningsbosch vroeg het bestuur van de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie daarom welke schutterij bereid was om de organisatie van het ZLF-1993 op zich te nemen. Aangezien geen van de 61 bij deze federatie aangesloten schutterijen het risico aandurfde om in een relatief korte tijd zo'n groot feest te organiseren, hakte Peter Berben, voorzitter van schutterij St. Hubertus-Schaesberg, op 19 juli 1992 namens zijn vereniging de knoop maar door. Schutterij St. Hubertus-Schaesberg was de nieuwe organisator van het ZLF-1993.

## ZUIDLIMBURGS FEDERATIEFEEST LANDGRAAF



### 1 AUG. 1993

Aan de hand van het draaiboek van het OLS-1990 wist Schutterij St. Hubertus-Schaesberg al snel haar plan voor het ZLF-1993 te presenteren. De ideaal gelegen Draaf- en Renbaan Schaesberg met haar goede voorzieningen, zal wederom een centrale rol gaan spelen bij een groot Limburgs schuttersevenement.

Ofschoon het eigenlijke Zuid-Limburgse Federatiefeest plaatsvindt op zondag 1 augustus, is er al op vrijdag 30 juli een topper gepland. Om 10.00 uur treedt namelijk BZN op.

Een Limburgs schuttersfeest zou geen schuttersfeest zijn als er geen H. Mis aan vooraf gaat. In de St. Petrus en Pauluskerk zal deken Maessen een H. Mis opdragen op 31 juli. De muzikale leiding van deze H. Mis ligt in handen van de heer van Galen.

De kracht van het Zuid-Limburgs Federatiefeest is dat het aantal schutterijen in de optocht te overzien is. Gedurende een uur marcheren er 60 schutterijen voorbij, die kunnen rekenen op een fors applaus van de toeschouwers.

A propos 'toeschouwers'. De organiserende schutterij wil meer bezoekers interesseren voor het Limburgse Schutterswezen en heeft daarom besloten om geen entree te heffen voor de toeschouwers van de optocht.

Maar voordat de optocht begint, komt de jeugd ruimschoots aan zijn of haar trekken. Tijdens de openingsceremonie mag de jeugd een ballon oplaten ten teken van broederschap en saamhorigheid met de Landgraafse jeugd.





Terwijl de jeugd zich amuseert in en op de opgestelde speeltuigen en springkussen, kunnen de ouders genieten van de optocht.

De goede organisatie van het OLS-1990 staat borg voor een goede organisatie van het ZLF-1993. De organisator van het ZLF-1993 verdient Uw bezoek ten volle op 1 augustus a.s. Niet alleen omdat zij de euvele moed hadden om de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie van een moeilijke situatie te verlossen en de uitdaging van een ZLF aan te gaan, maar ook omdat zij tonen niet uit het veld geslagen te zijn door de forse tegenslagen van het OLS-1990. Het OLS-1990 dat geteisterd werd door storm, regen, en

andere negatieve weergoden. Schutterij St. Hubertus-Schaesberg zelf heeft in elk geval het zekere voor het onzekere genomen door een extra kaarsje op te steken en te bidden voor goed weer.

De Draf- en renbaan Schaesberg waar het Zuid-Limburgs Federatiefeest 1993 plaatsvindt, ligt precies tussen de gemeenten Kerkrade en Heerlen en is bereikbaar via de autobaan Geleen-Aken afslag Landgraaf, Kerkrade of Heerlen-Zuid. Bezoekers uit Midden en Noord-Limburg vinden al in Brunsum de bewijzeringsborden naar het feestterrein van het ZLF-1993.

Yvonne Van de Wall.

## LIMBURGSCHE SCHUTTERIJEN ONDER VUUR (2) HET KONINGSVOGELSCHIETEN

### Waarom is de Hinderwet er eensklaps toepasselijk op?

(Bron: Limburger Koerier van 7 mei 1938.)

#### KAMERLID RUYS DE BEERENBROUCK STELT VRAGEN

Het Tweede-Kamerlid jhr. mr. G. Ruys de Beerenbrouck heeft aan de ministers van Justitie en van Sociale Zaken een aantal vragen gesteld.

De vragen aan de minister van Justitie luiden:

1. Is het den minister bekend, dat ofschoon gedurende tientallen van jaren de Hinderwet van de zijde der plaatselijke Overheid blijkbaar niet van toepassing werd geacht op het "koningsvogelschieten" in Limburg, thans in meerdere gevallen opnieuw van de zijde der politie tot bekeuring is overgegaan, hoewel er nog geen uitspraak van den Hoogen Raad der Nederlanden is verkregen ten aanzien van het beroep in cassatie, ingesteld tegen het vonnis van de Arrondissements-Rechtbank te Maastricht d.d. 21 Maart 1938, gewezen tegen bestuursleden der schutterij St. Willibrordus te Obbicht?

2. Zou het, ter voorkoming van veel onaangenaamheden en onrust ten plattelande, gezien het feit dat het schuttersseizoen thans aanstaande is, den minister niet mogelijk zijn te bevorderen, dat alsnog het arrest van den Hoogen Raad worde afgewacht, vooraleer nieuwe bekeuringen volgen en tal van procedures over deze dubieuze aangelegenheid aanhangig worden gemaakt?

Aan de minister van Sociale Zaken zijn de volgende vragen gesteld:

1. Is het juist dat bij het ontwerpen van de voorwaarden, welke naar de meening van den minister van Arbeid, Handel en Nijverheid in zijn rondschriften van den 2 Juli 1925 eventueel door gemeentebesturen bij het verlenen van vergunningen voor het oprichten van een schietrichting (schutboom) zouden moeten worden gesteld wel overleg met de Noord-Brabantse schuttersgilden heeft plaats gehad, doch geen overleg met de Limburgsche schutterijen dat zoodoende de destijds door den directeur der normaal-schietschool te 's-Gravenhage ontworpen voorwaarden voor het "schieten op de wip" in Noord-Brabant min of meer aanvaardbaar mogen zijn, maar voor de Limburgsche verhoudingen totaal onbruikbaar?

2. Is het den minister bekend, dat met name de opgesomde voorwaarden met betrekking tot de grootte van het schietterrein (o.a. 500 M. lengte) wegens den in tal van perceelen verbrokkelden eigendom (vooral in Zuid-Limburg) en die met betrekking tot de wapens en munitie wegens het voor het koningsvogelschieten noodwendig veel zwaardere kaliber bij toepassing in Limburg zooveel technische en financieele moeilijkheden zouden te voorschijn roe-

pen, dat dit folkloristisch zoo belangrijke gebeuren en daarmede het voortbestaan der vaak oeroude schutterijen met haar schoone tradities practisch genomen in de toekomst onmogelijk zou worden gemaakt?

3. Heeft de minister kennis genomen van het feit, dat men op enkele plaatsen op het denkbeeld is gekomen, een z.g.n. kogelvanger aan te brengen, bestaande uit een looden bak van behoorlijke afmetingen, waardoor ieder problematisch gevaar wordt voorkomen, terwijl deze bovendien nog het voordeel biedt dat de looden kogels niet verloren gaan en zoodoende kosten worden bespaard?

4. Komt het den minister dan ook niet wenschelijk voor, bij verwerping van het bij den Hoogen Raad aanhangige cassatie-beroep inzake de schutterij St. Willibrordus te Obbicht na een reeds thans zoo spoedig mogelijk in te stellen onderzoek van de plaatselijke toestanden, voor Limburg nieuwe voorwaarden te doen ontwerpen, welke met de belangen der vrijheid evenzeer rekening houden als met plaatselijke omstandigheden, aloude tradities en folklore, daar het anders zeer onwaarschijnlijk moet worden geacht, dat gemeentebesturen de centraal aanbevolen voorwaarden zullen stellen en zoodoende het doel, waarmede deze destijds werden ontworpen in eerste instantie voor wat Limburg betreft allerminst zou worden bereikt?

5. Kan de minister niet de meening onderschrijven, dat aangezien er tientallen van jaren, nergens van ongelukken in dit verband ook maar iets bekend is geworden, de vaderlandsche deugd van voorzichtigheid in dezen niet behoort te worden overdreven en anderzijds bij het centraal aanbevelen (en eventueel - via het vernietigingsrecht van besluiten - afdwingen) van bepaalde voorwaarden evenzeer zal moeten worden toegepast, opdat niet in zeer ernstige mate schade worde berokkend aan plaatselijke instellingen en gebruiken, waaraan de bevolking van ouds terecht uitermate is gehecht?

In de volgende aflevering:

Het bestuur der Federatie van Bonden van Schutterijen in Limburg sturen een brief aan de Ministers van Sociale Zaken en Justitie.



## MEESTER CREEMERS VEREEUWIGD IN MOLENBEERSEL

Zaterdag 8 mei werd een hoogdag voor Molenbeersel en voor de Limburgse schutterswereld, omwille van het feit dat het borstbeeld van Meester Creemers ingehuldigd werd in de Smeetsstraat. Dit nabij de school en nabij de woning van de familie Creemers.

De kleurrijke optocht vertrok in de Rondstraat en de afvaardigingen van de Schuttersbonden werden per onderdeel rond het beeld opgesteld, samen met de familie en de genodigden en een toch niet overtalrijk publiek.

Moderator Ivo Vandeninden kondigde de sprekers aan. Hubert Truyen, voorzitter van St. Martinus-Grootbeersel, de schutterij van de Meester, deed het welkomstwoord. Daarna werd de Leo Jans-mars uitgevoerd door 70 trommelaars van de Bond. Deze mars werd tussen de toespraken door nog tweemaal herhaald. Leo Jans, die net 75 jaar was geworden, kon daarom zelf niet aanwezig zijn.

Na het "Te Velde" werd het borstbeeld, dat omweven was met de Belgische driekleur, onthuld door Gemeenschapsminister Theo Kelchtermans en door burgemeester-volksvertegenwoordiger Hubert Brouns.

Bij het spelen van het Belgische volkslied bracht men de schuttersgroet.

Tom Vrinssen sprak namens schutterij St. Martinus-Grootbeersel over de Meester als lid van hun schutterij en van hun Bond. De huidige voorzitter van de Bond Jan Grondelaers preees zijn eminente voorganger als de man waaraan de Bond veel te danken heeft gehad. Leo Stals, president van de OLS-Federatie, preees de Meester voor het bevorderen van de kulturele kontakten tussen de beide Limburgen. In een begeesterende toespraak richtte Bob Degol zich persoonlijk tot het beeld van de Meester. Hij is immers de man die het voorstel deed om de Meester een standbeeld te geven. Dit beeld zal ons de Meester blijvend doen herinneren en zal hem als voorbeeld stellen voor de jeugd.

Burgemeester Hubert Brouns schetste de Meester als onderwijzer en als schoolhoofd en zegde te hopen dat er nog zulke figuren leiding zouden nemen in het sociale en kulturele leven.

Nadat hulde werd gebracht aan André Jansen uit Neerpelt, werden bloemen aangeboden aan zijn echtgenote.

Na de vendelgroet legden familieleden en de koninginnen der schutterijen bloemen neer aan het borstbeeld.

Nadat de aanwezigen zich hadden kunnen overtuigen van de gelijkernis van het beeld met dat van de Meester, begaven ze zich naar de school voor een receptie.

### Feestgids

Deze 63 blz. tellende brochure toont op de omslag een kleurenfoto van de Meester in schuttersuniform. men vindt er bijdragen in van prominenten en van personen die de Meester gekend hebben en die hem typeren zoals ze hem hadden meegemaakt. De samenstelling van deze geïllustreerde gids gebeurde door Jaak Roosen, die het initiatief voor het borstbeeld heeft gedragen samen met de werkgroep onder leiding van Jozef Sniijkers.

De feestgids kost 50 BF en is verkrijgbaar op de Bondsfeesten, bij de VVV-Infodienst Kinrooi en als hij nog voorradig is op het OLS.

Molenbeersel heeft er alvast een bezienswaardigheid bij. Wie het beeld eens wil komen bekijken kan dit misschien doen bij gelegenheid van de Molenfeesten die in de nabijheid plaatsvinden tijdens het laatste weekend van juli.



*Gemeenschapsminister Theo Kelchtermans en burgemeester Hubert Brouns onthulden het borstbeeld.*

De tekst onder het borstbeeld op de gedeksteen luidt:

*P.J. CREEMERS -  
\* 13-12-1910 - † 03-01-1990  
STICHTER - LEIDER  
VOORZITTER ERE-VOORZITTER  
VAN BOND VAN SCHUTTERIJEN  
MAAS EN KEMPEN 1948-1990  
ONDERWIJZER  
HOOFDONDERWIJZER  
TE MOLENBEERSEL  
1937-1972.*

Tekst en foto: Werner Smet.



## IS BISMUT OOK VOOR ONS HÉT ALTERNATIEF?

**Buitenstaanders van het Limburgse Schutterswezen zien in de kogelvanger al snel dé red ding voor de schutterijen die schieten met de zware buks. De schutterijen die een kogelvanger in gebruik hebben, denken er echter anders over.**

**In het televisieprogramma 'Van gewest tot gewest' gaf de verslaggever aan een kunstvezel extra veel aandacht. Een kogelvanger van deze kunstvezel zou dé oplossing zijn voor al onze problemen.**

**De Nederlandse jagers, enige tijd geleden eveneens geplaagd voor het loodprobleem, zijn nu verlost van hun probleem door de invoering van bismuthagel. Bismut een interessant metaal dat de moeite waard is om er dieper op in te gaan.**

### De Nederlandse jagers

In maart 1991 kregen de Nederlandse jagers te horen dat zij na 1 februari 1993 niet meer zouden mogen schieten met loodhagel. Staatssecretaris Gabor stond patronen met staalhagel wél toe en noemde staalhagel 'een goed en veilig alternatief voor loodhagel'.

De Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging (KNJV) had haar bedenkingen tegen sommige patronen met staalhagel en onderzocht diverse patronen met staalhagel. Het resultaat werd vertaald in een duidelijk standpunt in de richting van de Nederlandse regering. De KNJV stelde dat: 'Verplichtstelling van staalhagel pas kan plaatsvinden als door onafhankelijk onderzoek is aangetoond dat ook de modernste staalhagelpatronen veilig in alle geweren kunnen worden gebruikt en dat de in ons land in gebruik zijnde geweren niet vooraf moeten worden getest'.

Duidelijke, niet mis te verstane taal. Toch zag ook de KNJV de datum 1 februari 1993 met rasse schreden naderen.

Aangezien het verplichte gebruik van staalhagel op grote weerstand binnen jagerskringen stuitte, zocht de KNJV naarstig naar een ander acceptabel alternatief. In 'De Jager' nummer 11, 1992 gaf Martin Tulp\* tekst en uitleg over een metaal dat wel eens dé oplossing kon zijn voor de jagers. De stelligheid waarmee Martin Tulp het metaal bismut aanreikte in zijn artikel als hét alterna-

tief voor de jagers, belooft misschien ook iets voor het Limburgse Schutterswezen.

### Bismut, de redder in de nood

In Amerika is het gebruik van loodhagel al sinds het einde van de zeventiger jaren verboden. Alleen staalhagel is daar toegestaan. Twee Canadezen, overtuigd dat er een beter alternatief voor lood moest zijn dan staal, experimenteerden en vonden een goed alternatief voor loodhagel; bismuthagel. De industrie slaagde er vervolgens in om op zeer korte termijn patronen met bismuthagel in grote aantallen te vervaardigen.

Vol trots meldt Martin Tulp: 'Bismut goed en veilig alternatief voor loodhagel' en verder in het artikel: 'Met bismuthagel zijn alle problemen die sommige staalhagelpatronen veroorzaken in één klap de wereld uit'. De KNJV richtte vanaf medio 1992 haar aandacht op de verdere beproeving en verwerving van patronen met bismuthagel.

### Wat is bismut?

Bismut (de Latijnse naam is Bismutum met het symbool Bi) is een tussen tin en ijzer staand metaal en werd voor het eerst besproken door Basillius Valentius. Bismut bleef betrekkelijk onbekend en werd vaak verwisseld met andere metalen, zoals met antimoon, zink en verder ook met lood en tin. Bismut werd in 1739 door Pott gekarakteriseerd.

Bismut is een metaal dat o.a. voorkomt in Bolivia, Peru, Mexico en Australië. Aan het begin van deze eeuw werd bismut nog gewonnen in Saksen.

Bismut wordt als zuiver metaal aangetroffen, maar het komt meestal voor in minerale vorm. Bismutglans en bismiet zijn daarvan de bekendste.

Bismut is zeldzamer dan lood. Dat de prijs van bismut desondanks aan de lage kant ligt ( $\pm$  Hfl 10-15 per kg), wordt veroorzaakt doordat bismut doorgaans wordt verkregen als bijproduct bij de winning van lood, koper, tin, zilver of goud.

De belangrijkste eigenschappen van bismut zijn het hoog soortelijk gewicht, en het feit dat het een zacht metaal is. Daarnaast heeft bismut nog een aantal bijzondere eigenschappen waardoor het beter bekend is geworden in het leven

van alledag. In een bepaalde metaallegering smelt bismut al bij 72°C. In 'Sprinkler-brandblussers' wordt deze bismutlegering toegepast om tijdig en automatisch een beginnende brand te blussen. Bismut wordt verder gebruikt bij de fabricage van optisch glas, spiegels, emaille en porselein.

### Bismut in de medische wetenschap

Bismut en bismutverbindingen worden al heel lang toegepast als medicijn. Het metaal zelf wordt o.a. in de tandheelkunde toegepast en als fijn poeder ook in röntgencontrastvloeistof voor darmonderzoek.

Het overbekende Dermatolpoeder draagt als stofnaam 'Bismuthi Subgallas'. Verschillende bismutzouten worden ook nu nog gebruikt als middel tegen maagzweren en bij andere maag-darmklachten.

Behalve als medicijn wordt bismut ook op grote schaal gebruikt in de cosmetische industrie (o.a. in lippenstift, oogschaduw en crèmes).



*Bovenzijde kogels. Links een loden kogel, rechts een kogel gegoten uit bismut. Bismut blinkt niet alleen sterker, maar krijgt na enige tijd een licht-gele kleur.*

### Is bismut voor ons bruikbaar?

Laten we eens een aantal gegevens van beide metalen vergelijken.

Bismut staat niet op de lijst van 'prioritaire stoffen'; lood wel. Het soortelijk gewicht van zuivere bismut (s.g. 9,78) is slechts 12% lager dan van lood (s.g. 11,1). Bismut smelt reeds bij 264°C (lood bij 327°C). De hardheid van lood en bismut is gelijk (2,0). Een bijzonder sterk punt vind ik wel dat bismutkogels op dezelfde wijze als onze loden kogels vervaardigd kunnen worden. Het geringe gewichtsverschil van de loden kogel en de bismutkogel is op te vangen door de hoeveelheid kruit aan te passen.



De gasdruk in de kamer van de buks bij het afgaan van een schot is bij beide metaalsoorten nagevoel gelijk.



*Zij-aanzicht kogels.  
Links loden kogel, rechts kogel  
gegoten uit het metaal bismut.*

### Zijn er ook nadelen bij toepassing van bismut?

Als je het bovenstaande leest, denk je dat Bismut ook hét antwoord is op ons loodprobleem. Toch krijgt bismut van mij enkele negatieve punten mee en dient er antwoord gegeven te worden op een niet-onbelangrijke vraag alvorens bismut toegepast gaat worden door onze schutterijen.

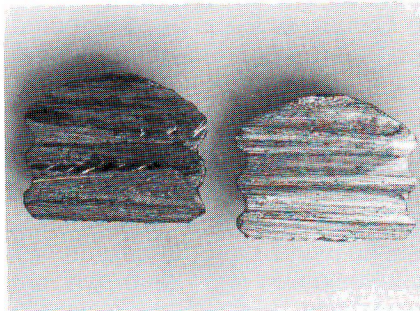
Bij navraag is gebleken dat bismut minder gemakkelijk te verkrijgen is dan lood. De kiloprijs van bismut bedraagt ± Hfl 10-15/per kg. Het inzamelen van de verschoten kogels met behulp van een metaaldetector wordt hierdoor een financiële noodzaak (statiegeldprincipe). Ondanks het feit dat bismutkogels ook op te sporen zijn, denk ik dat diverse schutterijen hun schootsveld moeten wijzigen als ze de verschoten bismutkogels weer willen inzamelen.

Willen we het metaal bismut gebruiken, zo is een legering met een ander metaal noodzakelijk.

Een bijzonder interessante vraag, zou kunnen luiden: Wie is/wordt de eigenaar van de verschoten bismutkogels na afloop van bijvoorbeeld een (bonds-) schuttersfeest of een OLS?

Juridisch gezien krijgt de grondeigenaar een hoeveelheid bismut in bezit. Een hoeveelheid die inzamelen en verkopen interessant maken. Logisch klinkt het ook als de organisator van het schuttersfeest eigenaar wordt van de bismut in het schootsveld. Het grote voordeel van deze laatste mogelijkheid is dat de organisator nog kan rekenen op een leuk extraatje.

Samenvattend zou ik willen stellen dat bismut beslist goede mogelijkheden biedt voor het Limburgse Schutterswezen als alternatief voor het metaal lood. De genoemde nadelen moeten ook bespreekbaar gemaakt worden.



*Dwarsdoorsnede kogels.  
Links lood, rechts bismut.*

### Naschrift:

Van welingelichte zijde is vernomen dat het Ministerie van VROM bezig is om te zien of ook bismut toegevoegd kan worden aan de lijst van de prioritaire stoffen. Indien dit bericht juist is, zo zal een geheel andere weg gekozen dienen te worden.

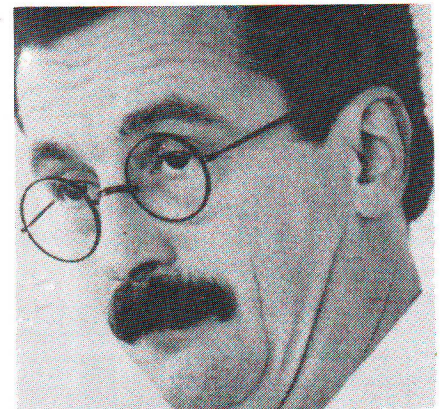
Wim Pijpers.

### Aanbevolen artikelen:

\* **Martin Tulp**, Bismut goed en veilig alternatief voor loodhagel, in De Jager nr 11, 1992, pag. 368-369.

\* **Z.W.G. Lulof**, Lood, een heet hangijzer? De stand van zaken rond ijzerhagel, in De Jager nr 18, 1991, pag. 638-639.

**Minister Alders vindt het best als de Limburgse schutters met lood blijven schieten. Als ze na afloop de rommel maar opruimen. Na al die Haagse heisa vooraf staat nu het ministerie voor schut.**  
**Bron: Dagblad van Noord-Limburg 26 april 1993.**



*Minister Alders.*

### Hfl 10.000 voor OLS-Federatie

Bierbrouwerij Alfa uit Schinnen ondersteunt de inspanningen van de OLS-Federatie door een bedrag van maar liefst Hfl 10.000 beschikbaar te stellen voor het onderzoek en eventuele juridische steun. Het gebaar van de Alfa-bierbrouwerij krijgt extra inhoud als men weet dat Alfabier nooit op een schuttersfeest geschonken kan worden. Alfabier wordt alleen verkocht in flesjes.

## Loodvrij

*Wat zullen we doen met ons wijnoverschot, vroeg de Europese Commissie zich af toen ze even niets belangrijkers te doen had. We zouden er vijfduizend olympische zwembaden mee kunnen vullen, maar zoveel hebben we er niet.*

*Een feestje misschien? Maar nee, die 320 miljoen liter van de Europese wijnplaspas zijn van een kwaliteit die je met goed fatsoen niet aan je gasten kunt voorzetten.*

*De commissie kreeg een goed idee. Van wijn kun je alcohol maken en alcohol kun je toevoegen aan benzine. Dank zij die alcoholtoevoeging kunnen zelfs de meest loodbehoefte automotoren op loodvrije benzine draaien.*

*Voilà, iedereen tevreden. Wie niet beter weet zou bijna denken dat het een grap is. Maar de Europese Commissie maakt geen grappen.*

*Immiddels heeft een zeer bekend chemieconcern al te kennen gegeven brood te zien in de nieuwe bestemming voor het dieprode geestrijke nat. Het chemieconcern verklaarde zich dus bereid om 500 miljoen flessen wijn van inferieure kwaliteit af te nemen.*

*Een grootmoedig gebaar. En als het plan van de Europese Commissie onverhoopt niet doorgaat kan het hoofdpijnverwekkende vocht nog altijd tegen een zacht prijsje aan de man worden gebracht. Geen onaantrekkelijk idee wellicht voor een concern dat vast ook belangen heeft in de fabricage van asperines.*





# KONINGSBOSCH OLS'93

**ZONDAG 4 JULI A.S. WORDT IN  
KONINGSBOSCH HET O.L.S. 1993 GEHOUDEN**

Het anders zo rustige kerkdorp Koningsbosch in de gemeente Echt gonst de laatste maanden van activiteiten. Niet zo verwonderlijk als men bedenkt dat de oorzaak terug te voeren is op het winnen van het Oud-Limburgs Schuttersfeest in juli 1992 door het zestal van schutterij St. Joseph 1886.



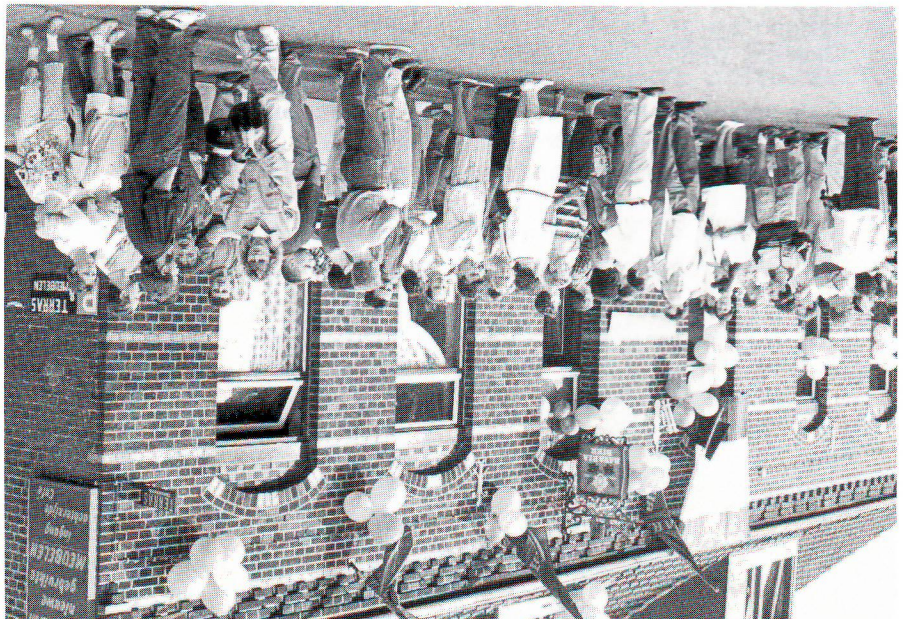
Nadat het feestrumoer verstomd was, werden al snel de handen uit de mouwen gestoken om invulling te gaan geven aan de immense taak die een Oud-Limburgs Schuttersfeest tegenwoordig met zich meebrengt.

De vele taken, verdeeld over negen werkgroepen, kregen op papier al snel vaste vorm. Vervolgens kon met de uitvoering van de plannen begonnen worden.

Enkele momenten waarmee het OLS '93 werd gepromoot en duidelijk de pers haalde, wil ik nogmaals in Uw herinnering roepen.

Onder een overweldigende belangstelling geschiedde de presentatie van het affiche en het logo. Het logo met de aankondiging van het OLS '93 staat ook op alle uitgaande post van de Stichting OLS '93 en de Gemeente Echt. Daarmee werd het OLS 1993 in de grondverf gezet.

De openbare loting van de optochtvolgorde werd eveneens onder grote belangstelling gevolgd en een nieuwe mijlpaal werd bereikt toen bekend werd dat maar liefst 164 schutterijen en schuttersgilden hun opwachting zullen komen maken in Koningsbosch. De automatisering deed ook bij de loting zijn intrede; enkele minuten na afloop van de loting rolden de complete lijsten met de optochtvolgorde aan de lopende band uit de printer!



Koningsbosch, 12 juli 1992: Veel belangstelling voor het winnende OLS-zestal. Sef Laughs componeerde het OLS-lied: "Gans Keuningsboesj sjteet op de kop".

De presentatie van een unieke OLS-live-CD was de volgende stap om de promotiecarroussel draaiende te houden.

Hoezeer het OLS leeft, en niet alleen binnen de Boesjer gemeenschap, blijkt uit de grote belangstelling voor wie de uiteindelijke drankenleverancier mocht gaan worden van het OLS 1993.

De plaatselijke bakkers kozen voor een geheel eigen wijze van OLS-promotie: een schuttersbroodje en een OLS-vlaai.

De overwinning van het OLS-zestal was tijdens de carnaval niet alleen onderwerp in de optocht, het zestal en dus ook de schutterij hielden er onderscheidingen aan over. De waardering van de eigen bevolking is iedere keer weer een opsteker om door te gaan op de ingeslagen weg.

Tijdens de Kennedymars waren er sportievelingen te zien die 80 kilometer lang, gestoken in een rood T-shirt met het logo van het OLS-1993 erop, het OLS in Koningsbosch promootten.

Ondanks dat Koningsbosch een kleine gemeenschap is, wordt er veel waarde gehecht aan informatievoorziening naar de bevolking toe. Regelmatig werd de stand van zaken uit de doeken gedaan in een extra informatiebulletin. In een pril stadium zijn er al afspraken gemaakt over de honorering van de inzet van de Boesjer gemeenschap. Duidelijkheid voor alles.





# KONINGSBOSCH OLS'93

Maar ook het sociale aspect werd niet uit het oog verloren. De pupillen van de Pepijnklinieken, een instituut voor verstandelijk gehandicapten en de directe burens van Koningsbosch, nemen een bijzondere taak op zich door de versiering van en langs de optochtroute te gaan maken. Voorwaar geen kleinigheidje.

Daarnaast zullen op het OLS '93 ook mensen te gast zijn uit het Tijdelijk Opvang Centrum dat is gehuisvest in Roermond.

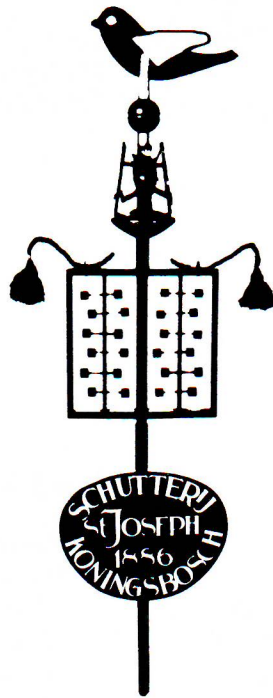
De zogenaamde verdwijning van de OLStrofee de "Um" zorgde aanvankelijk voor enige commotie, maar gelukkig is hij weer in het bezit van de schutterij St. Joseph en is "Um" veilig opgeborgen in een kluis.

Insiders beseften onmiddellijk dat het hier niet ging om de verdwijning van de "Um", maar wel wilde de Stichting OLS '93 haar grote bezorgdheid uitspreken als Milieuminister Alders zijn beslissing handhaaft en op alle Limburgse schuttersfeesten en alle OLS-Feesten de kogelvanger verplicht wordt gesteld.



*Koningspaar schutterij St. Joseph-Koningsbosch: Sef Laumen en Käthe Niessen.*

*Foto Schrijnemakers - Leon Saelmans  
Marktstraat 14 Susteren.*



De ligging van Koningsbosch en de relatie met het aanpalende Duitse en Belgische grensgebied vormden een apart aspect van de promotie-campagne. De belangstelling voor een bijzonder cultuur-historisch evenement, zoals het OLS, houdt immers niet op bij de landsgrenzen.

Bovenstaande (beslist niet volledige) opsomming geeft een duidelijk beeld dat er hard is gewerkt en wordt om het OLS '93 tot een groot succes te maken.

Dat succes is alleen maar mogelijk door het vele werk dat door de vrijwilligers werd en wordt verzet, maar meer nog verzet gaat worden. Veel werk in de voorbereidende fase gebeurde immers door veel mensen achter de schermen. Toch zijn juist die harde werkers de onmisbare schakel geweest tussen voorbereiding en uitvoering. Die onmisbare schakel wordt gevormd door mensen uit de Boesjer gemeenschap en velen die schutterij St. Joseph 1886 een warm hart toedragen!!

Heel Koningsbosch staat in de startblokken om op zondag 4 juli a.s. een waardig gastheer te zijn voor de deelnemende schutterijen en de vele tienduizenden bezoekers van dit folkloristisch en cultureel gebeuren.

Er is een ruime parkeergelegenheid aanwezig. Uit welke richting men ook naar Koningsbosch komt, op alle invalswegen worden de deelnemers en gasten vanaf de parkeerterreinen geloodst die op loopafstand liggen van het feestterrein.

Alles wat menselijk mogelijk is, is gedaan om alles goed te laten verlopen en iedereen die betrokken is of zich verwant voelt bidt en hoopt op een goed verloop van ons aller OLS-Feest.

Ieder OLS kent een geheel eigen en andere opzet en elk OLS is daarom ook een feest van en vóór iedereen. Verbroedering onderling en verbroedering over de grenzen heen krijgen dan inhoud.

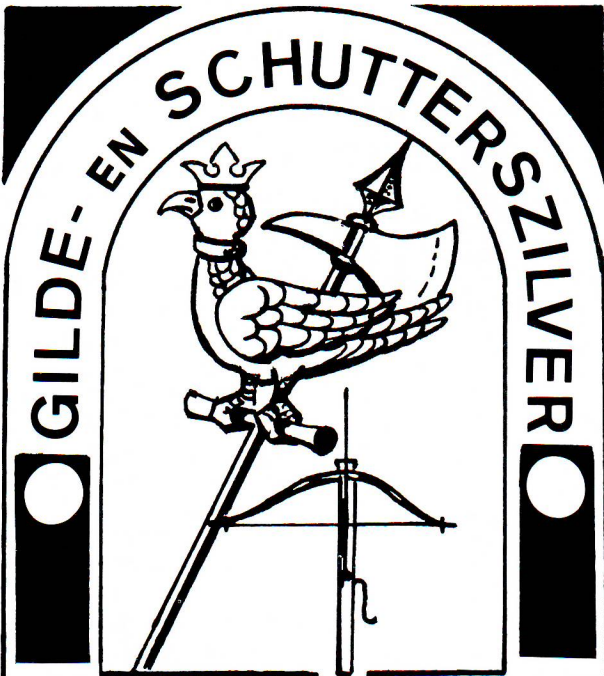
Namens schutterij St. Joseph 1886 en de Stichting OLS-1993 mag ik U vanaf deze plaats hartelijk uitnodigen om het 125 jaren oude Interlimburgse schuttersfeest, dat voor de 77ste keer onder de naam Oud-Limburgs Schuttersfeest op 4 juli a.s. plaatsvindt, in Koningsbosch mee te komen vieren!

Stichting OLS '93 Koningsbosch  
Cor Voorter Werkgroep P.R.  
Postbus 280  
6100 AG Echt  
Tel. 04754-78492.



# KONINGSBOSCH OLS'93






**GILDE- EN SCHUTTERS ZILVER**

JUWELIERS - HORLOGES  
**Jan Andriessen**  
 DORPSSTRAAT 54  
 5708 GJ HELMOND (STIPHOUT)  
 TEL. 04920 - 50792  
 FAX 04920 - 22269



LAARZEN LAARZEN LA  
 SCHOENEN SCHOENEN  
 BATONS BATONS BATC  
 POMPONS POMPON  
 UNIFORMSCHOENEN  
 DANSSCHOENEN DAN  
 HISTORISCHE-SCHOEN  
 INSTEPSCHOENEN IN  
 OVERSCHOENEN OV  
 HANDSCHOENEN HANI  
 OPERA-OPERETTE-SCI  
 TONEELSCHOENEN



**VAN BEERS B.V.**  
 SCHOENFABRIEK

Mgr. Volkerstr. 33, 5171 JM Kaatsheuvel  
 Tel.: 04167-72254, b.g.g. 76548  
 België, BRD, 00-314167-72254



**LAAT KICKEN  
 NAAR UW  
 BANDEN KIJKEN**

Bandenspecialist  
**KICKEN b.v.**

<b>VOERENDAAL</b> Valkenburgerweg 41 tel. 045-751700	<b>MAASTRICHT</b> Bemelerweg 90 tel. 043-621515
<b>TEGELEN</b> Kaldenkerkerweg 96 tel. 077-33433	<b>SITTARD</b> Bergerweg 59 tel. 04490-10707



**JANFRÉ**

**Voornaamste punten waar u op let bij aanschaf van nieuwe uniformen:**

- \*Goede kwaliteit
- \*Korrekte pasvorm
- \*Vlotte levering
- \*Betaalbare prijs
- \*Behoud van pasvorm
- \*Snelle nalevering
- \*Uitgebreide service

Dit maken wij voor U.  
 Vraag vrijblijvend offerte.  
 Maak een afspraak.

**uniformen-  
 petten-  
 uitmonsteringen**

BRUSSELSESTRAAT 124  
 6211 PH MAASTRICHT  
 TELEFOON 043-217712





## KONINKLIJKE SCHUTTERIJ ST. ANNA-OPGLABBEK 400 JAAR

Het oudste tastbare bewijs waarmee we de ouderdom van onze schutterij kunnen aantonen is onze koningsvogel. Duidelijk leesbaar staat het jaartal '1593' in dit prachtige sluitstuk van ons kostbare koningszilver.

Algemeen wordt aangenomen dat onze schutterij decennia eerder werd opgericht en dat de koningsvogel een latere schenking is, analoog aan de meerdere zilveren breuken van datzelfde koningszilver.

### 1593-1993; 400 jaar in vogelvlucht.

Voor schutterij St. Anna-Opglabbeek betekenen deze 400 jaren een eeuwenoude voortzetting van een traditie die, verwijzend naar de patrones St. Anna, christelijk is geïnspireerd. De patrones wordt dan ook bij elke manifestatie hoog in het vaandel meedragen.

Tot 1960 waren onze schutters in de optochten primitief uitgerust, enkel een witte voorschoot met de kenmerkende schuttersklak maakten het uniform uit. De bestuursleden droegen bovendien de nationale driekleur om hun middel.

In 1960 kwam alles in een stroomversnelling. Aan de schuttersgilde werd de titel "Koninklijk" toegekend; het werden de golden sixties!

De vereniging bloeide. Alle leden werden uitgerust met, volgens kenners, de mooiste uniformen die ooit door een schutterij gedragen werden. Prachtige musketiers, gele bloes met apart borststuk en fluwelen groene schouderpelerine, alles met goud afgebiesd, donkerblauwe broek met zijdelingse gele springplooiën, witte gordels en manchetten, groene vilten hoed met brede rijf en echte struisvogelpluim, koperen schoengespen en witte handschoenen en manchetten maakten dat het geheel perfect was, elk lid droeg een sabel. Er volgden deelnamen aan manifestaties in binnen- en buitenland.

Na een twintigtal jaren intensief gebruik, werden deze uniformen vervangen door kostuums uit de Napoleontische tijd. De overheersende kleuren waren toen donkerrood-bordeaux voor het korte open vest,

donkergroen voor de kniebroek die op lange witte kousen gedragen werd, de zwarte vilten hoed werd zoals Napoleon dat deed, dwars op het hoofd gedragen.

Enkele jaren geleden werden voor een derde keer nieuwe uniformen aangeschaft. Meerdere huidige bestuursleden zijn betrokken geweest bij het tot stand komen van al deze drie uitrustingen.



De huidige uniformen zijn geïnspireerd op de kenmerkende eenvoud van de Puriteinen, te situeren in de 15e en 16e eeuw, bedoeld als contrast tegen de pracht en praal van de toenmalige adel.

Een brede broek tot aan de knie, dichtgebonden met een lint of kousenband. Een vest met brede schouders en pofmouwen uit hetzelfde donkerrode fluweel, rond de buik een sjerp geknoopt, witte manchetten en kraag, voeg daarbij nog een halfhoge breedgerande zwarte hoed en we zijn in uniform.

Schutterij St. Anna zal dit 400-jarige bestaansjubileum in een gepast kader vieren op een verzorgde receptie op 6 augustus. Voorafgaand aan het bondsschuttersfeest van 8 augustus, zal een infostand het bovenstaande illustreren aangevuld met archief- fotomateriaal.

Na het ceremonieel gedeelte zal deze avond een feestelijk vervolg kennen, daartoe bijgestaan door de Belgische kampioen der blaaskapellen in de topklasse.

De liefhebbers houden er rekening mee! De "Gelabbeker muzikanten" zullen ons met prachtige tijdloze blaasmuziek de feeststemming erin houden.

*Kelpen-Oler 5 juli 1992:  
Schutterij St. Anna-Opglabbeek bij de inkomst op het feestterrein van het OLS-1992.*

Een betere afronding van dit jubileum, dat in een feesttent aan 'de Kemp' zal plaatsvinden, kan men zich niet beter wensen.

Er zal op de gezondheid van het schutterswezen in het algemeen en tot heil van de 400-jarige schutterij St. Anna in het bijzonder in de gepaste stemming worden getoost, zoals dat van schutters wel geweten is.

Stemming tot in de vroege uurtjes, een mens is per slot van rekening niet zo dikwijls in de gelegenheid om aan een springlevende 400-jarige zijn gelukwensen over te maken!

Voorzitter Jef Wertelaers.



## • KRANTEKOPPEN • KRANTEKOPPEN • KRANTEKOPPEN • KRANTEKOP •

1 feb Willem Janssen van schutterij Oud-geleen schutbroeder • Gilden in Kring Land van Cuijk moeten afschieten losse flodders stoppen • 2 feb Dorne heeft de beste drummers • 9 feb Schutterij Beesel staakt ophalen van oud papier • 12 feb Minister Alders wil geen loden kogels meer in bodem Einde dreigt voor OLS • Organisatie OLS informeert inwoners van Koningsbosch • Boerebroelof Sjötterie Ool • Gouverneur eist overgangperiode voor Limburgse schutterijen • 13 feb Kogelvanger verplicht voor schutterijen • Limburgse schutters leggen het loodje • Schutters uit het lood geslagen • 15 feb Meijelse schutters schieten overdekt • 16 feb Belgische schutters komen niet naar OLS met kogelvangers • Orde van de Rode Leeuw is toegekend aan 5 Limburgers • 18 feb Bij schutterij St. Cornelius begint een revolutie • Maasbracht wil schutterij Brachterbeek subsidiëren • Alders: geen compassie met schutterijen • 19 feb CDA in Staten wil hulp GS in lood-affaire Knokken voor behoud schutterstraditie • CDA wil voortbestaan van OLS veiligstellen • Schutterij Heel gaat schieten in Beegden • Overleg over kogelvanger kan ramp voor schutters en Limburg voorkomen • 20 feb Schutterijen • 25 feb OLS • 1 mrt Jo Nusser vaandrig van Sint Rosa • Schutterij Kelpen-Oler stopt met ophalen van oud papier • 2 mrt Gewest komt op voor belangen van schutters • 3 mrt Motie steunt belangen schutterijen • 4 mrt Schutterij haalt weer papier op in Beesel • Uitblijven vergunning maakt schutters in Valkenburg ongerust • 5 mrt Maandag loting OLS Koningsbosch • Schutters • 6 mrt Schutterijen snel duidelijkheid geven • Eerst de mijnen, nu onze schutterijen • Onze folklore moet naar de knoppen • 9 mrt Recordaantal inschrijvingen voor OLS • Recordaantal schutterijen op OLS 1993 • Schutterijen op het Limburgse platteland: cultureel fenomeen • 10 mrt Smullen in Koningsbosch • 11 mrt Een doorzichtige kogelvanger kunnen we niet maken • Alders aarzelt over studie naar effect schutterskogels • 13 mrt Alders moet met schutterijen zoeken naar oplossing lood • 15 mrt Data voor in de schuttersagenda • Ik heb geen hekel aan schutters • 16 mrt Schutterij St. Joseph-Buchten • 17 mrt Schutters uit Limburg, Brabant en

gelderland gaan praten met VROM Federaties eisen onderzoek naar loodvervuiling • Geen uitzondering voor schutters • Geweerschutters Gennep tegen kogelvangers Die ondingen komen er in onze kring niet • Kogelvangers worden in diverse variaties uitgedokterd door Limburgse schutterijen • 18 mrt Leden NGV-Limburg bezoeken schutterijmuseum • Alders: geen compassie met schutterijen • 19 mrt Schutterstoekomst? • Schinnen stuurt motie over loden kogels naar Den Haag • 20 mrt Collectie donderbussen naar schutterij Rimborg • DD-uniformen • Schuttersmotie raad Schinnen • Schutters • 22 mrt Maatregelen voor vlotter verloop OLS • Schutters moeten bij OLS op kleinere blokjes schieten • OLS wil onderzoek naar loden kogels in bodem • Compact-disc OLS Koningsbosch • Waardering voor Schutters-tijdschrift • 23 mrt CD van het OLS • 24 mrt Schutterstijdschrift • 25 mrt Stroef overleg over kogels schutterijen • 26 mrt Steun CDA Stein voor schutterijen • Jubilarissen bij schutterij St. Sebastianus-Margraten • Jubileum van damescomité Sebastianus-Margraten • 27 mrt Schutterstoekomst? • Schutterswezen voor senator vreemde zaak • 29 mrt Schutters moeten met metaaldetector kogels opsporen • CDA Stein wil onderzoek naar loden kogels • 30 mrt OLS-live-cd gepresenteerd • Steun onderzoek loden kogels • Percussion Orchestra St. Michaël-Ool op cd • Bierbrouwerij steunt onderzoek loden kogels • Brouwerij geeft OLS f 10.000 voor onderzoek loden kogels • Tien mille voor loodonderzoek • Brouwerij schenkt cheque aan OLS • Jagers praten over gebruik loden kogels • Kogels rapen en tellen uit milieuoverwegingen • Schutters moeten kogels tellen • 31 mrt Schutterij Margraten huldigde jubilarissen • De 'sjöt live' • 1 apr Kogelvanger, metaaldetector en lichter wapen genoemd als oplossingen • Schutterijen Sittard in het gedrang • Valkenburg schuttersstad • 2 apr Historie van schutterij St. Geertruid beschreven • 5 apr Boek over 'dorpsschutterij' Sint Geertruid • 6 apr 'Boortorens' in Neer • 7 apr Alders schiet door • Kritiek op loodaffaire in raad van Heythuysen • Nieuw vaandel voor schutterij Buggenum • 8 apr CD-presentatie van Percussion Orchestra schutterij St. Michaël-Ool • 13

apr Gronsveld krijgt extra feestbronn • Nieuwe uniformen en marketensters (St. Lucie-Nederweert) • Nieuwe uniformen schutterij Leveroy • Goud voor Jan Kessels uit Stramproy • 14 apr Vogel valt spontaan in Tungelroy • Schutterij heeft voor het eerst sinds 1815 weer keizer • 15 apr Schuttersmasten • Bielemantreffen Grubbenvorst • 17 apr Roerdalen subsidieert nieuw geweer van St. Andreas • 19 apr Bielemantreffen moet minder vrijblijvend • 20 apr Inzegening vaandel van schutterij Brachterbeek • 21 apr Ei-koning • Schutterij Wilhelmina presenteert ZLF-logo • Stadschutterij Sittard viert weekend feest • Vijf schutterskoningen en dames baas bij jeugd • Ook vrouw aan schietboom op Oud-Limburgs Schuttersfeest • 23 apr Alders wil garantie dat schutterijen kogels inzamelen • Alders zwakt verbod gebruik loden kogels af • Schutters mogen zelf kogels rapen • Alders ziet af van strikt loodverbod • Minister komt schutterijen tegemoet mits ze kogels inzamelen • 24 apr Meer lood in milieu door kabels en dakbedekking • Inzamelen loden kogels een overzienbare klus • Bieleman • 26 apr Vaandel in Maasbracht ingezegend • Presentatie van nieuwe schutterij • 27 apr Pastoor Well schutterskoning • 28 apr Nieuwe uniformen voor St. Agatha-Haelen • 30 apr Nieuwe koning Marcellinus • Trofee OLS is zoek • Feest Bussenschutten Neer • De 'Um' is zoek • 1 mei Nieuwe uniformen schutterij Haelen • Schutters • Onkunde over loodvervuiling door schutters is dramatisch •



Minister Alders: Garanties.



## ST. MICHAËL-BRACHTERBEEK TEN DOOP GEHOUDEN

Enkele jaren geleden deed iemand een oproep om de rustende schutterij St. Andreas uit Maasbracht nieuw leven in te blazen. Slechts 6 personen meldden zich en Schutterij St. Andreas bleef rustende.

Wanneer in het najaar van 1992 enkele enthousiaste mensen uit Brachterbeek een soortgelijke oproep doen, zijn de reacties talrijker. Een nieuwe schutterij, genaamd St. Michaël, wordt een feit.

Zondag 25 april werd de grote dag voor schutterij St. Michaël uit Brachterbeek. Vergezeld van een prachtig lentezonnetje en op de tonen van de Koninklijk erkende fanfare Eensgezindheid gingen de 41 geuniformeerde leden van schutterij St. Michaël in optocht van het gemeentehuis naar de kerk in Brachterbeek.

In de kerk droeg Pastoor Evers een H. Mis op die helemaal in overeenstemming was met de jubelstemming en de enthousiaste uitsraling van deze nieuwe schutterij. De eerder genoemde fanfare en het koor St. Cecilia brachten hun beste kunnen ten gehore. Verschillende leden van de schutterij lazen de handelingen voor en de marketentsters spraken de intenties uit.

Hoogtepunt tijdens de H. Mis vormden de schoten uit een buks tijdens de consecratie.

Tijdens de goed verzorgde koffietafel waren er toespraken van o.a. Voorzitter Roemen, Burgemeester

Vaes, Pastoor Evers en amateur-historicus Jac. Linssen.

Zonder andere sprekers tekort te willen doen, wil ik hier enkele passages uit de toespraak aanhalen van Jac. Linssen.

Jac: "Bij jubilea worden pioniers herdacht, de werkers van het eerste uur; de oprichters. Wat heb ik vaak gezocht naar gegevens over die mensen van het eerste uur, die initiatiefnemers, die durvers ... Telkens vroeg ik mij af, hoe ze er eigenlijk toe gekomen waren een vereniging of een organisatie op te richten en hoe zij de steeds moeilijke start voor elkaar hadden gekregen. Vandaag maken wij een oprichtingsmoment 'life' mee.

Het van start gaan van een geheel nieuwe schutterij mag toch wel een betekenisvol moment genoemd worden. Ik kan mij voorstellen dat de presentatie van een schutterij 100 jaar geleden niet zo 'in vol ornaat' plaatsvond".

De heer Linssen blijft ook stilstaan bij schutterij St. Andreas en vult daarbij de heer Cabbolet aan. Jac: "In de ledenlijsten van schutterij St. Andreas werden geen manschappen aangeduid als hoornblazer of tamboer, volgens Cabbolet.

Maar één tamboer was er zeker, dat weet ik uit overlevering.

De tamboer die klein van postuur was en deze "pas" sloeg werd door de jonge meisjes langs de weg op de voet gevolgd en zongen dan: mup, mup, mup, mup, ich bön eine mup en ich blief eine mup. Mup, mup, mup, mup, ich bön en ich blief eine mup....



*Vaandelwijding.*

*Tijdens het spelen van het Limburgs volkslied.*



De modelmars op de kleine trom, vroeger noemde men die ook heel simpel "de pas", omdat die tromslag bedoeld was om het marcheren in ordelijke pas te houden, is ook bij de schutterij eind vorige eeuw gebruikelijk geweest".

Dat de heer Linssen een fel voorstander is voor behoud van onze cultuur en tradities, moge blijken uit het volgende: "Als een moderne Dionysius, had een minister - mogelijk aan een kunst-paardehaar uit P.V.C. - een groot zwaard opgehangen boven de hoofden van allen die zich uitsloven voor de wereld van het Limburgse Schutterswezen. Damocles werd met dat zwaard door Dionysius eraan herinnerd hoe kwetsbaar hij was en in





welk gevaar het leven van een tiran dagelijks verkeerde.

De leiders van onze schutterijen evenwel zijn geen tirannen, maar de meest vredelievende mensen die zich inzetten voor cultuur en traditie van ons gewest.

Toen er Europese verkiezingen in aantocht waren in 1989, las ik in een CDA-krant in het hoofdartikel van onze premier Ruud Lubbers. Ik citeer: '... Nederland kan scoren ... door het mooie in ons land te koesteren. Onze eigen cultuur, onze christelijk geïnspireerde normen en waarden, ons groen, maar ook onze monumenten ... Nederland zal zelfbewust zijn; bewust van zijn eigen cultuur en tradities ... en zo zichtbaar scoren ...' einde citaat.

Aan het einde van de koffietafel kreeg mevrouw Antje Roemen een bloemstuk aangeboden van de marketentsters voor haar tomeloze inzet bij het vervaardigen van de marketentsterkleding.

In de middag was er een receptie die door velen bezocht werd.

Een betere start kan men zich niet voorstellen voor een nieuwe schutterij. Het gevoel dat de schutterij 'gedragen' wordt door de gehele bevolking was duidelijk aanwezig. Dat bekende mensen als Pierre Knoops en Europarlementariër Ria Oomen de nieuwe schutterij ondersteunen in de H. Mis en nadien hun gelukwensen komen aanbieden, moet voor schutterij St. Michaël eveneens voldoende vertrouwen hebben gegeven voor de toekomst.

Wim Pijpers.

## St. Michaël, ein nuuj sjötteriej....

't Brachter sjötterslaeve haetj ein lang historie,  
't Is ein verhaol van stiltes en tieje van glorie.

Al in de 17dje ieuw is St. Andreas ontstange.

Laater zeen anger sjötteriej gekômme en gegange.

Ze woore t'r iërs es besjerming  
veur dôrp en landj,  
Mit de kèrk woer d'r steeds eine  
hiël sterke bandj.

Laater sjoote de sjötte allein veur  
eige vermaak,

Mer daonaeve bleef steeds ein  
folkloristische taak.

En noe, nao ein jaor vergaadere,  
gemaor en gewèrk,

Geit zôndig de koogel door de  
(Baeker) kèrk.

Es den ônger de Mès 't iërste  
sjötterssjot aafgeit,

Is de nuuj Brachter sjötteriej St.  
Michaël ein feit.

Den marsjeert m'n door de  
straote netjes in de riej.

Zelfs trômmeliërs en  
marketentsters zuutj m'n t'r bie.  
De sjötte zeen mit eine hiële groâte  
troep.

Ein sjiek vaandel geit veurop bie  
dae sjoâne groep.

Weer haope det, door eine  
ôngerlinge gooie bandj,

St. Michaël geit mittèlle in oos  
Limburgs sjötterslandj.

Moogdj de nuuj sjötteriej ein lank  
laeve zeen besjaore.

Dao geit toch al te veul Limburgs  
folkloore verlaore.

Ton Valkenburg, april 1993.

## ONDER DE SCHIETBOOM

### Schuttersbond Eendracht Born-Echt e.o.

Zaterdag 27 februari j.l. hield de schuttersbond in Echt haar algemene ledenvergadering.

Naast de verslagen van de secretaris en de penningmeester stonden er verder nog een aantal belangrijke punten op de agenda.

Allereerst was daar de opname van schutterij St. Petrus en Paulus uit Echt als 23-ste vereniging in de schuttersbond. Zonder stemmen tegen werd deze vereniging aangenomen. Reeds nu kan bekend worden gemaakt dat St. Petrus en Paulus deel zal nemen aan het OLS op 4 juli a.s. te Koningsbosch.

Tijdens de bestuursverkiezing werd de heer J. Duister gekozen als nieuw lid van het bondsbestuur. Mevrouw T. Daniëls-Verbraak en de heer Th. Koolen werden herkozen in hun functie. Voorzitter Jo Herffs, eveneens statutair aftredend, werd eveneens herkozen zowel als bestuurslid en daarnaast als bondsvoorzitter.

De vergadering benoemde de heer G. Pörteners, die zich om gezondheidsredenen niet meer herkiesbaar stelde als bestuurslid, tot erebestuurslid. Naast lovende woorden aan het adres van de heer Pörteners was er een oorkonde en natuurlijk een bloemetje voor mevrouw Pörteners. De vergadering onderstreepte de woorden van de voorzitter met een geweldig applaus.

Het reglement voor het persoonlijk kampioenschietsen van de bond onderging een wijziging. Tot en met 17.00 uur op de zondag wordt geschoten op punten van 1,5 x 1,5 x 1,5 cm. Daarna wordt geschoten op punten van 1 x 1 x 1 cm.

Ook werd een nieuwe cyclus aangenomen voor de organisatie van de bondsfeesten voor de komende jaren. Voor 1996 kon zonder loting het Zuid-Limburgs Federatiefeest worden toegewezen aan schutterij St. Petrus en Paulus uit Susteren.

Cor Voorter.





Vaandeldrager Nusser en bordjesdrager Debets met de nieuwe aanwinsten

### St. Rosa - Sittard

Sittard - De Sjtadssjötterie St. Rosa heeft een nieuw vaandel gekregen. Zondag 28 februari j.l. vond de presentatie plaats tijdens de jaarvergadering van de schutterij. Jo Nusser, die tijdens de bijeenkomst werd geïnstalleerd als vaandrig zal met ingang van het komende seizoen het nieuwe vaandel gaan dragen. Het vaandel is gemaakt door A. van Buggenum en is afgeleid van de standaard van de vroegere burgerwacht of burgerschutterij.

Uitvoering van de vlag:

Een blauw-wit geruit vlak, met daarop een gouden veld met kroon (met 3 of 5 fleurons), waarin acht zwarte slangekoppen. De draagstok wordt getooid met een koperen afbeelding van St. Rosa en het wapen van de gemeente Sittard.

Verder werd ook het nieuwe naam-bordje getoond dat voortaan door de bordjesdrager Ramona Debets zal worden gedragen. Zij is hiermee het visitekaartje van de schutterij geworden. Het houten bordje is uitgestoken door Martin Vogels en bevat eveneens de beeltenis van de heilige Rosa.

De inzegening van het nieuwe vaandel vond plaats op zondag 25 april tijdens de schuttersmis die traditioneel voorafgaat aan het vogelschieten.

De Sjtadssjötterie St. Rosa is klaar voor het nieuwe schuttersseizoen en zal zich op gepaste wijze bij Sittardse activiteiten presenteren.

### Schuttersbond Maas en Kempen

Tijdens een vergadering in Voorschoten op 22 april 1972 werd Jaak Roosen sekretaris van de Bond van Schutterijen Maas en Kempen. Meester Pierre Creemers was toen voorzitter van de Bond; Later opgevolgd door Jan Grondelaers.



Jaak Roosen en Jan Knippenberg bij het beeld van Meester Creemers.

Tekst en foto: Werner Smet.

Twintig jaar lang heeft Jaak Roosen zich ingezet en hij zorgde o.a. voor éénvormige en gemakkelijk te verwerken juryverslagen, jaarverslagen die 'af' waren (waarvoor Bob Degol hem nog preees in 1991), éénvormige schietkaarten voor bekerwedstrijden en vrije schietwedstrijden, opmaken van kalenders voor schuttersactiviteiten voor de beide Belgische schuttersbonden en vernieuwing van de Federatiebewijzen.

Als laatste groot project steunde Jaak Roosen de idee om een borstbeeld voor Meester Creemers te plaatsen in Molenbeersel, een project waarvoor hij zich ten volle heeft ingezet.

Na zijn ontslag om medische redenen, werd hij op 26 februari 1993 benoemd tot ere-sekretaris van de Bond. Jan Knippenberg, van schutterij de Breidelzonen-Kessenich, werd aangesteld als nieuwe bondssekretaris. Tijdens de voorjaarsvergadering van de Bond bracht ondervoorzitter Jef Snijkers hulde aan Jaak Roosen. De Bond schonk hem een gouden uurwerk omwille van zijn 'gouden' verdiensten voor de schuttersbond Maas en Kempen.

### Percussion Orchestra Ool

Perfect uitgebalanceerde en excellente muziek van de Percussion Orchestra Ool op hun onlangs uitgebrachte CD "Tune for all". Zo kan heel kort deze cd gekenmerkt worden. Twaalf nummers in de meest uiteenlopende muziekstijlen zijn tot in de perfectie uitgevoerd. Klankverhoudingen laten je wegzweven en genieten van de muziek die de groep brengt onder leiding van Pierre Schreurs. Tevens wordt met deze muziek weer eens te meer bewezen dat de percussie-instrumenten in hun totaliteit muzikaal iets te bieden hebben. Boeiend van begin tot het einde.

Naast lof voor Pierre Schreurs en de zijnen, moet zeker een pluim gegeven worden aan de Belg Eddy House. Deze jazz-saxofonist nam leeuwendeel van de arrangementen voor zijn rekening en soleert in twee van de twaalf uitgevoerde werken. De andere solisten Chrit Clout (euphonium), Leon Wirtz (panfluit) en Hay Huntjens (synthesizer) leveren met hun instrument een muzikale bijdrage die zonder meer betiteld mag worden als uniek.





"Tune for all" werd opgenomen in de studio van de Belgische platenmaatschappij René Gailly Productions en is inmiddels uitgebracht in elf landen over de hele wereld. Voor de kenners beslist een must en voor de liefhebbers zonder meer aan te bevelen.

Cor Voorter

#### *Percussion Orchestra Ool*

deerde schutterij. De sociale geschiedenis mag niet vergeten worden: wie waren de leden? Ook de orale geschiedenis (interview) is van belang.

Werner Smet.

de foto), hij trommelt al anderhalf jaar bij schutterij St. Lambertus-Broeksittard.

Aan de overzijde van de straat woont al 34 jaar Jan Van de Wall. Al 7 jaren marcheert Jan als gewerschutter mee bij schutterij St. Joseph-Sweykhuisen.

### Limburgse heemkringen

Tijdens de jaarvergadering van het Verbond voor Heemkunde Gouw Limburg op 6 maart, werd Rik Thomas uit Houthalen-Helchteren aangesteld als nieuwe gouvvoorzitter in opvolging van wijlen Jef Remans.

De lezingen die daarna volgden stonden in het teken van het thema 'schutterijen'.

J.J. van Ormelingen handelde over 'Het Koningszilver, getuigen van het verenigingsleven in stad en dorp'. Het koningszilver is belangrijk omdat het ons inzicht verschaft over de stichting der schutterijen, de sociale gelaagheid (wie was de schenker?), de heraldiek en de edelsmeedkunst als ambacht. Het zilverwerk van de schutterijen dient bewaard, gefotografeerd, geanalyseerd en bestudeerd te worden, zodat men erover kan publiceren.

Eddy Valgaerts gaf vervolgens een voordracht 'Wat leert het archief ons over de schuttersgilden?'.

De heemkringen kregen hierbij inzicht en een opsomming van de bronnen en de opdracht om zoveel mogelijk te verzamelen, aan te vullen en een kronologisch overzicht op te stellen betreffende de bestu-

### Uniek

In Oud-Geleen, meer in het bijzonder in de Antoniusstraat, wonen in een straal van 50 meter maar liefst 3 leden van 3 verschillende schutterijen.

John Janssen is sinds zijn geboorte lid van schutterij H.H. Marcellinus en Petrus. John, midden op de foto, slaat bij de schutterij de trom.

Tien meter verderop woont sinds een jaar Günther Jamar (rechts op



### 't Zandakker Gilde St. Jan-Venray

Op zondag 21 maart werd de Pastoor-deken van Venray, C. Buschman, tot erelid van schutterij 't Zandakker Gilde St. Jan benoemd. Pastoor Buschman viel de eer te beurt bij zijn vertrek uit de parochie. Hij vertrekt naar Mesch om daar in emeritaat te gaan.

Gedurende zes en een half jaar creëerde pastoor Buschman als parochieherder van de Sint Petrus Bandenkerk een goede band met de schutterij. De schutterij hielp pastoor Buschman bij de vele karweitjes in de kerk en de pastoor op zijn beurt stimuleerde de schutterij tot het bouwen van een eigen gildealtaar.

### Artimosa

Van 27 maart t/m 12 april was in het gemeentehuis te Reuver een tentoonstelling te bezichtigen van een drietal exposanten die tot de 'Kring van beeldende kunstenaars Artimosa' behoren.

Vakfotograaf Peter Bors exposeerde bij die gelegenheid met kleurenfoto's van het OLS. Met een deel van de foto's die hij maakte,



brengt Peter Bors het OLS-1992 op bijzonder kunstzinnige wijze weer in onze herinnering. De meeste van de geëxposeerde foto's zijn gegroepeerd met drie of vier op één paneel. Enkele losse foto's completeren het geheel. Peter Bors laat zijn foto's iets vertellen over de emoties, kleuren, lijnen en tegengstellingen tijdens een OLS.

Peter Bors: "Tijdens een OLS komen menselijke gevoelens naar voren. Het juist treffen van de sfeer en het vervolgens op elkaar afstemmen in een fotoserie, geeft een extra dimensie aan het geheel".

### Zonnebril voor schutters

De firma Polaroid bracht onlangs een speciaal voor schutters ontworpen zonnebril op de markt. De brillenglazen bevatten een filter tegen ultra-violette straling en geven tevens een goede bescherming tegen fel licht. Een etui, die bevestigd kan worden aan de broekriem, en afneembare "Side shields" completeren het geheel.

### St. Sebastianus- Voerendaal

Tijdens de op 28 maart j.l. gehouden jaarvergadering werden Bert Hazelhof, Jan Lemmens en Piet Vincken met een meerderheid van stemmen gekozen als bestuurslid; zij volgen Pierre Boumans, Wim Bartels en Hub Lindelauf op. Bert Hazelhof en Jan Lemmens hebben reeds ervaring als bestuurslid. Voor Piet Vincken is het een nieuwe uitdaging. Met de benoeming van Bert, Jan en Piet treedt ook een stuk verjonging binnen het bestuur op.

Met voldoening kunnen wij terugzien op het jaar 1992. Op alle onderdelen was onze vereniging succesvol. Dit is mede te danken aan de inzet en de samenwerking van eenieder binnen de vereniging. Hierbij vormen een goede sfeer en goede persoonlijke relaties een belangrijke factor. Immers prestaties kunnen eerst dan bereikt worden als er tussen de leden onderling een goede verstandhouding en een gezond evenwicht in ieders inbreng in de activiteiten is.

De toekomst, zeer zeker het jaar 1994 wanneer het 450-jarig jubileum gevierd zal worden, wordt dan ook zonnig en positief ingezien.

Marie-José Peeters, Secretaris.



### St. Harlindis & Relindis-Ellikom

Voorafgaande aan de koningsvogelschieting op Tweede Paasdag werd er een H. Mis opgedragen door Pastoor Bleukx onder de schietboom van de schutterij. Voor schutterij St. Harlindis & Relindis en de burgemeester en schepenen was dit de eerste keer dat men zo een koningsvogelschieting opende. Het openingsgebed (zie LS nr 18 pag. 33) diende ook als voorbeeld in Ellikom.

Voorzitter Gisbertus Haex: "De bijzonder positieve reacties die wij kregen en de onverwacht grote belangstelling voor de H. Mis hebben ons doen besluiten om elk jaar onze vogelschieting op die wijze te openen".

### Hartewens

Een huwelijk tussen twee leden van een schutterij komt wel vaker voor. Een huwelijk tussen twee leden van verschillende schutterijen minder vaak. In het L.S. nummer 16 op pagina 37 heeft U kunnen lezen dat op 9 mei 1992 Hub Alberts (St. Joseph-Sweykhuisen) en Sonja Veecken (St. Sebastianus-Puth) in het huwelijk zijn getreden. Onlangs werd weer een hartewens van Sonja en Hub vervuld.

Wat was het geval? Na een heftige strijd, waarbij 239 kogels nodig waren, schoot Hub Alberts de laatste resten van de koningsvogel naar beneden. Bij echtgenote Sonja kon

men een vreugdekreet waarnemen, even later gevolgd door enkele vreugdetranen. De hartewens van Sonja, om als koningin Hub te begeleiden, werd eindelijk waarheid. Hub's hartewens was om eens koning te mogen worden. Onmiddellijk na het neerhalen van de vogel was Hub echter verbaasd, want reeds enige malen viel de vogel vlak vóór Hub aan de beurt was om te schieten.

Yvonne van de Wall

### Wilhelmina-Hingen Echt

Voorafgaand aan het traditionele koningsvogelschieten op zondag 25 april j.l. huldigde schutterij Wilhelmina-Hingen haar jubilarissen. Bondsvoorzitter Herffs had de moeilijke, doch eervolle taak om aan mevr. Wolfs postuum het gouden OLS-insigne uit te reiken dat was toegekend aan haar man Herman Wolfs die op 18 maart j.l. kwam te overlijden.

Herman was 40 jaar lid van de vereniging en heeft tijdens zijn verenigingsloopbaan diverse functies bekleed. Een markant figuur die ruim dertig jaar met overgave de dikke trom in het korps sloeg. Sinds 1992 marcheerde Herman mee in de gelederen van de officieren.

Voor Jan Vergoossen was er ook het gouden federatie-insigne vanwege zijn 40-jarig lidmaatschap. Vergoossen is officier bij het korps en gelet op zijn staat van dienst een voorbeeld voor anderen. Tot 1990 heeft Jan zitting gehad in het bestuur en sinds 1991 maakt hij deel van de schietcommissie.



Een zilveren OLS-onderscheiding was er voor Toon van de Ven.

25 Jaar lid van de vereniging, actief bestuurslid en geweerdruager van de schutterij. Toon is schelleboomdrager geweest en maakt momenteel ook deel uit van de schietcommissie.

Voor de dames waren er uiteraard bloemen, die niet alleen de dank van de vereniging moesten onderstrepen, maar evenzeer een blijk van waardering betekenen voor de steun die zij gegeven hebben aan Wilhelmina-Hingen.

*Het logo van het Z.L.F.-1994: Visitekaartje van Wilhelmina-Hingen*

## Z.L.F.-1994

Onder een stralende hemel gaf schutterij Wilhelmina-Hingen Echt al op 25 april het visitekaartje af voor het Zuid-Limburgs Federatiefeest 1994.

Voordat de schutterij haar jaarlijkse koningsvogelschieten hield, ontulde loco-burgemeester Geraads samen met de ontwerpster Dora van der Loo uit Heel en schutterijvoorzitter Vergoossen het logo voor het Z.L.F.-1994.

De onthulling was tevens het hernieuwde startsein voor de organisatie om actief te starten met de voorbereidingen van dit evenement.

Doordat St. Joseph-Koningsbosch het Oud-Limburgs Schuttersfeest dit jaar organiseert, heeft schutterij Wilhelmina in goed onderling overleg de organisatie van het ZLF dit jaar afgestaan aan schutterij St. Hubertus-Schaesberg en getekend voor de organisatie komend jaar.

PR-voorzitter Thei Golsteyn gaf aan dat men zeer tevreden is over het ontwerp van Mevrouw van der Loo: "Gedurfd en door zijn eenvoud een bijzondere blikvanger. Duidelijk en herkenbaar". Volgens Golsteyn schuilt ook een grote kracht in het ontwerp doordat de ontwerpster geen enkele binding had met het schutterswezen en daardoor onbevangen aan de slag kon.

Waarderende woorden en bloemen onderstreepten de bijzonder positieve reacties op het logo aan het adres van de ontwerpster. Dora van der Loo zelf zei dat dit voor haar een eenmalige opdracht was. Een soortgelijke opdracht zou volgens haar inboeten aan resultaat en kracht.



## St. Urbanus-Maasniel

Sinds een jaar of tien kent deze schutterij een traditie die uniek is in het Limburgse Schutterswezen. Op Koninginnedag (30 april) namelijk brengt de gehele schutterij een serenade aan het koningspaar. Natuurlijk wordt er bij die gelegenheid door de voorzitter lovend gesproken over de koning, maar in feite is het de koningin die op die dag in het centrum van de belangstelling staat. Zij krijgt op deze vorstelijke feestdag ook toespraken en een bos bloemen. Aangezien de koning van schutterij St. Urbanus-Maasniel (Martin Driessen) in Heythuysen woont, toog de gehele schutterij naar Heythuysen.

Na afluop van de serenade was de schutterij te gast bij de koningin.

## St. Hubertus-Schaesberg

Tijdens de ledenvergadering van 25 april j.l. deelde koning Henk Verheyden de vergadering mede dat onbekende "krachten" zijn koningsden hebben ontvreemd. Mochten er vanuit de vergadering enkele signalen komen over deze ontvreemde koningsden, dan is koning Henk gaarne bereid om een compromis te sluiten.

Zoals gewoonlijk wisten de aanwezige manschappen niet te verklaren hoe dit alles mogelijk kon zijn!

Bron: D'r Sjut.

*Voorzitter Frans van Eldijk overhandigt Mevrouw Driessen een bos bloemen namens schutterij St. Urbanus.*





## Meiboomplanting door het Gilde Sinte Catharina 1480-Weert in het stadspark te Weert

Het Weerter Gilde Sinte Catharina 1480 is er veel aan gelegen om zoveel mogelijk de oude tradities van het Gilde in stand te houden. Vanuit die gedachte kwamen in 1990 een aantal leden met het idee om weer over te gaan tot het planten van de meiboom.

In een aflevering van Veldeke uit 1980 beschrijft Peter Nissen een stuk uit het gemeente-archief van Weert, waarin gegevens staan over een geschil rond de meiboomplanting in Weert in 1708. De jonggezellen, die op 30 april een meiboom hadden gekapt en deze hadden verstoopt om hem 's nachts bij de burgemeester van de "buijtenie" te plaatsen, werden lastig gevallen door schout en schepenen. Bij het Hof van Gelre werd geprotesteerd tegen deze bemoeizucht en de schout werd op straffe van tien goudgulden verboden ook maar iets te ondernemen tot na de meiviering.

Op basis van deze oude traditie heeft het Gilde de meiboomplanting nieuw leven ingeblazen en gekoppeld aan de koninginndagviering. Ook dit jaar werd op 30 april de boom weer geplant in het stadspark in de vroege morgen van deze koninginndag. De Jonggezellen van het Gilde deden zich daarna in het park tegoed aan een openlucht-ontbijt om zich daarna bij de overige leden van het Gilde te voegen.



In optocht werd vervolgens naar het Stadhuis getrokken waar het College van Burgemeester en Wethouders en andere genodigden werden afgehaald en naar het stadspark geleid. Hier werd de Meiboom officieel overgedragen aan de burgemeester Mevrouw van Maaren-van Balen. Aansluitend werden ter ere van Hare Majesteit Koningin Beatrix 55 schoten gelost uit de oude zwartkruit-geweren. De oude voorladers werden gehanteerd door de notabelen van de stad en de pas gedecoreerden. Met deze opzet laat het Gilde Sinte Catharina 1480 zien dat het heel goed mogelijk is om oude tradities in stand te houden en ze toch te actualiseren door er een bepaalde nieuwe inhoud aan toe te voegen.

P. Hermans.

't Sjöttefees door Fietsefreem en last but not least het OLS-lied van Sef Laughs 'Gans Keuningsboesj sjteet op de kop'. Diverse artiesten waren naar het MECC gekomen om hun lied voor het aanwezige publiek te zingen.

De CD is uitgebracht door Marlstone Recordings onder nummer CDL 9325. Marlstone (Bepie Kraft) stond geheel belangeloos de litho's van de voorpagina ter beschikking. Voor de dames moet ik nog vermelden dat Marij Meisen dit jaar als koning gekleed gaat in een zwart koninginnekleed, aangepast aan de kleur van schutterij St. Gertrudis-Amstenrade.

Mijn advies voor deze CD luidt: "Geer wèt wat uch te doon sjteit!!!"

*Affaire Meisen: Sjötteleid*



## Het Ei van St. Joost

Op 8 mei werd op de Lentebeurs in het MECC te Maastricht de CD "Het Ei van St. Joost presenteert: Sjöttefees" ten doop gehouden. Lei Meisen bracht op deze CD een aantal liedjes en muzikanten tezamen die bekend zijn van schuttersfeesten.

Een greep uit de inhoud: De Festwies Polka gespeeld door Blaaskapel Edelweiss en de Limburger Muzikanten, Esprit door schutterij St. Hubertus-Schaesberg, Sjötteleid (Herzleien) door de Affaire Meisen,

## Muziekshow en exercitie te Wessem

Het historische Marktplaats van De Wessem bood op zaterdag 15 mei een uitstekende ambiance voor de door schutterij St. Joris georganiseerde muziekshow en exercitiedemonstratie. Ondanks de niet ideale weersomstandigheden waren velen naar dit prachtig geplaveide plein gekomen om tegen het decor van het oude gemeentehuis te genieten van een zeer aantrekkelijk schouwspel.





Nadat schutterijvoorzitter Jac Maessen van de organiserende vereniging de aanwezigen, waaronder veel autoriteiten uit de schutterswereld, had welkom geheten, presenteerde speaker Sjaak Tubee de deelnemende korpsen.

De oude exercitie werd gedemonstreerd door het exercitiepeloton van schutterij St. Hubertus-Schaesberg o.l.v. commandant Hein Mulders. Voor het muzikale gedeelte zorgde het Muziek en Majoretten ShowKorps St. Petrus Banden uit Venray o.l.v. tambour-maître L. Clabbers, die het hele plein benutte voor een gevarieerd optreden waarin zowel op muzikaal als bewegingsgebied de nodige hoogtenpunten voorkwamen.

De nieuwe exercitie, die hierna aan bod kwam werd op een uitzonderlijke wijze gepresenteerd door een exercitiepeloton, dat de goede samenwerking binnen de schutterswereld tot uitdrukking bracht. Het peloton was namelijk opgebouwd uit deelnemers van drie verschillende schutterijen uit drie verschillende schuttersbonden. Het waren de afdelingen van St. Job-Leuken o.l.v. B. Triepels, St. Joseph-Buchten o.l.v. Th. Wagemans en St. Joris-Wessem o.l.v. S. Scheeren. Deze laatste trad ook op als commandant van het peloton. Alle aspecten van de nieuwe exercitie kwamen aan bod en door deze onderlinge samenwerking straalde het 32 personen tellende peloton uit dat binnen de Limburgse schutterswereld veel aandacht is voor een gedisciplineerd optreden.

Nadat van het balkon van het gemeentehuis de taptoe had geklonken had burgemeester Simons van de gemeente Heel, waar Wessem deel van uitmaakt, nog een verrassing in petto.

Aan een verraste Bèr Bidlot, lid van schutterij St. Joris-Wessem, kon hij mededelen dat het Hare Majesteit had behaagd hem de eremedaille in zilver verbonden aan de Orde van Oranje Nassau toe te kennen in verband met zijn 60-jarig lidmaatschap en grote verdiensten voor schutterij St. Joris.

Deze mededeling zorgde voor een feestelijk einde van deze door schutterij St. Joris uitstekend georganiseerde avond.

P. Hermans.

### Schuttersbond Maas en Kempen

Tijdens het bondsschuttersfeest op 16 mei te Niel bij AS, werd Mej. José Elst gehuldigd. Mej. Elst bezocht 100 keer een bondsfeest van de schuttersbond Maas en Kempen.

De ondervoorzitter van de schuttersbond, Jef Snijkers, noemde de grote verdiensten van José Elst en bood haar een fraai bloemstuk aan. Door de marketentsters uit de Schuttersbond Maas en Kempen



werd Mej. Elst eveneens rijkelijk voorzien van bloemen en bloemstukken als dank voor de goede begeleiding die de marketentsters al jaren van José Elst mogen ervaren.

### St. Pieter-Elen

Tijdens het bondschuttersfeest op 16 mei in Niel bij As maakte bondsvoorzitter Jan Grondelaers officieel bekend dat schutterij St. Pieter-Elen tijdelijk ter ruste is gegaan. Het bestuur van de schutterij wil zich een periode van rust gunnen tot aan het einde van dit schuttersseizoen om dan in volle omvang en fris de toekomst tegemoet te zien.

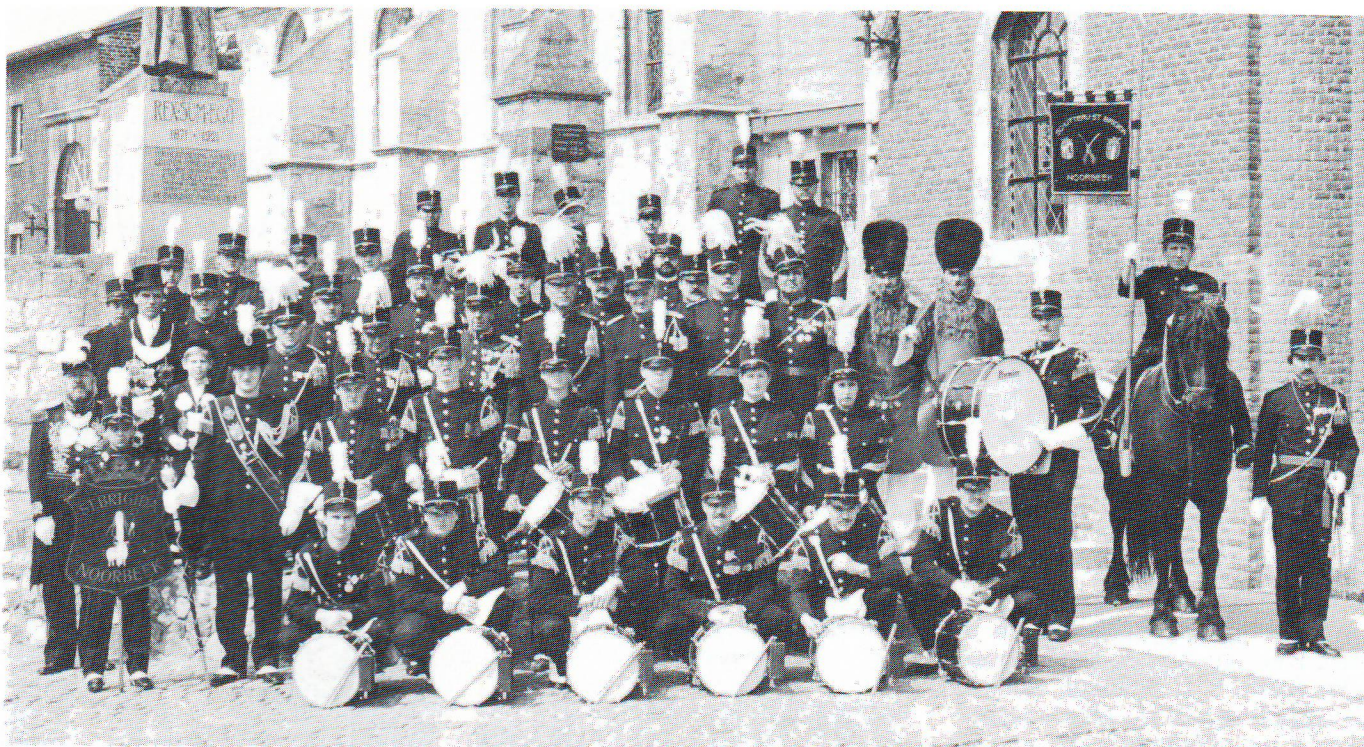
### St. Hubertus-Nattenhoven

Naast de vele verplichtingen weet deze actieve schutterij ook nog tijd vrij te maken voor deelname aan de Oogstdankfeesten in augustus te Berg aan de Maas en de herdenking van het 45-jarig bestaan van de schutterij op 17 en 18 september a.s.

### E.G.S.

Op 19 juni zal Graaf 't Kint de Roodebeke in Medenbach (Duitsland) geïnstalleerd worden als de nieuwe President van de Europese Gemeenschap van historische Schutterijen en schuttersgilden (EGS). In de plaats waar het volgende Europees SchuttersTreffen gehouden zal worden draagt waarnemend president Bob Degol de ambtsketen over aan zijn opvolger. Vanaf deze plaats wensen wij de nieuwe president veel succes toe in deze boeiende functie.





## SCHUTTERIJ SINT BRIGIDA NOORBEEK 40-JARIG HEROPRICHTINGSJUBILEUM

Vrijdag 3 tot en met zondag 5 september a.s. viert Schutterij Sint Brigida uit Noorbek haar jubileumfeest ter gelegenheid van het bereiken van haar 40-jarige bestaan sedert de heroprichting in 1953. Deze actieve schutterij uit het meest zuidelijke puntje van Limburg houdt op vrijdagavond 3 september receptie o.a. ter hulding van haar jubilarissen.

Als lid van de schuttersbond Berg en Dal organiseert schutterij St. Brigida op zondag 5 september een bondsschuttersfeest waaraan een groot aantal gastverenigingen zullen deelnemen. De binnenkomst, waarbij rekening wordt gehouden met de reisafstand voor een aantal Midden-Limburgse verenigingen, vindt plaats vanaf ca. 12.00 uur. Het middagprogramma bestaat zoals gebruikelijk uit de opening, optocht, diverse uittredens, (schiet-)wedstrijden en zal zich met medewerking van de weergoden in een schitterend en bruisend feest van broederschap voltrekken.

### De historie

Het 40-jarig heroprichtingsjubileum is een volgende mijlpaal in de zeer oude bestaansgeschiedenis van schutterij St. Brigida.

Alhoewel de exacte oprichtingsdatum van onze schutterij niet bekend

is, geven oude documenten wel een goede indicatie omstreeks welke tijd schutterij St. Brigida al actief was! Zo blijkt uit een betalingsdocument uit het Rijksarchief te Maastricht, dat een aantal schutten de toenmalige Gouverneur van Limburg begeleidden naar de begrafenis van Aartshertog Albert te Brussel op 7 maart 1622! Ook een ander archiefstuk, "Het Reglement van 20 juli 1680" waarin gesproken wordt over "Eene nieuwe schutterij ende brodeschap van de heilige Bregida onze patronesse", bewijst het zeer oude bestaan van deze schutterij. In hetzelfde Rijksarchief bevindt zich bovendien een niet gedateerde laat-17-eeuwse brief gericht "aan de gebiedende Heer" met het verzoek om een afgevaardigde te zenden voor het lossen van het eerste schot tijdens het Koningsvogelschieten. In dit schrijven wordt tevens gememoreerd dat het Koningsvogelschieten door conjuncturele invloeden gedurende 12 jaren niet werd gehouden en tevens verhaalt het document dat de oude koning de vogel niet langer wil bewaren. Deze combinatie van gegevens doet vermoeden dat deze brief is geschreven in 1680.

De betreffende koningsvogel, welke dateert uit de eerste helft van de 17e eeuw, is overigens nog steeds

*Schutterij St. Brigida-Noorbek  
voor de kerk.*

in bezit van schutterij St. Brigida. De oudste in het archief opgenomen koningsplaat dateert uit 1771 en het oudste notulenboek vangt aan in het jaar 1832. Uit het verloop van deze aantekeningen tot 1925 blijkt wederom dat het aktieve bestaan van schutterijen gekoppeld is aan goede en slechte tijden, waarbij zware economische recessies en oorlogen vaak tot langdurige onderbrekingen hebben geleid.

### Heroprichting 1953.

Een nieuwe opleving van schutterij St. Brigida vindt plaats op 10 juni 1953 ten huize van de burgemeester van de toenmalige gemeente Noorbek. Burgemeester J.L.A. Wolfs en de Noorbekenaars Jef Lardinois, graanhandelaar en B. Beusmans, gemeente-ambtenaar, waren in vergadering bijeen en hadden de oude koningsvogel, ornamenten en het schutteboek met ledenlijst vanaf 1832 bijeengebracht. Men was unaniem van mening dat de oude schutterstraditie levendig moest worden gehouden en besloot tot heroprichting.

Op zondag 14 juni 1953 werd voor het eerst uitgetreden tijdens de Sacramentsprocessie door de nog in leven zijnde koning uit 1914, vergezeld door twee koningskinderen, een vijftal geweerdragende "knechten" en een vaandeldrager met het oude vaandel voorzien van het Bourgondische Takkenkruis.





De jeugdige vaandeldrager op de hierboven afgebeelde foto is overigens Pierre Loo, thans grootofficier der schutterij en het enige overgebleven geuniformeerde lid van dit eerste uittreden.

### St. Brigida anno 1993.

Na deze eerste akte de présence groeide het ledental gestaag waardoor dit jaar zowel een aantal 40- als 25-jarige jubilarissen zijn te huldigen. Tegenwoordig bestaat onze schutterij uit bijna 70 geuniformeerde leden met maar liefst 27 geweerdgers. Naast actieve deelneming aan het O.L.S. en bondschuttersfeesten, is schutterij St. Brigida een graag geziene gastvereniging tijdens andere schutters-evenementen.

In het fraaie Limburgse kerkdorp Noorbeek vervult de schutterij bovendien een zeer actieve rol tijdens de bronkprocessie, de middeleeuwse burchtfeesten en alle overige (kerkelijke) hoogtijdagen.

Het aanstaande jubileumfeest wordt dan ook naast het schuttersfeest een echt dorpsfeest, waarvoor de (ere-/ bestuurs-) leden tijdens de jaarvergadering letterlijk het startschot leverden. Uit handen van erevoorzitter Jef Lardinois en beschermheer Thijs Brand ontving voorzitter Martin Roodink n.l. een nieuwe schuttersbuks, zodat, als de drukke perioden van feestvoorbereidingen achter de rug zijn, de Noorbeekse schutters ook onder de schietstang een tegenstander zullen worden om rekening mee te houden!

Schutterij St. Brigida,  
secretaris Jos Habets,  
tel. 04457-2445/1955.

*1e uittreden tijdens Sacramentsprocessie in 1953.*

## JUBILEUM BIJ ST. PAULUS-EPEN

Schutterij St. Paulus-Epen biedt op 26 juni a.s. om 19.00 uur keizer Pol Vandenhove (58) een receptie aan vanwege zijn 40-jarig lidmaatschap.

Op 18-jarige leeftijd werd Pol lid van schutterij St. Paulus. Maar liefst 4 maal veroverde hij het koningschap. Aan zijn derde koningschap in 1982 ontleent hij zijn titel 'keizer'.

De schutterscarrière van de jubilaris verliep eveneens voorspoedig; in 1963 was hij 2e luitenant, in 1966 luitenant, in 1975 grootmajoor, in 1976 luitenant-kolonel en in 1979 werd hij bevorderd tot kolonel. Voorts maakte hij steeds deel uit van het eerste zestal bij de schietwedstrijden.

In 1959 werd de heer Vandenhove lid van het schutterijbestuur om vervolgens in 1965 het secretariaat over te nemen; een taak die de jubilaris nog steeds met veel enthousiasme en naar volle tevredenheid volbrengt.

In 1966 werd Pol gekozen tot bestuurslid van de Zuid-Limburgse SchuttersBond (Z.L.S.B.), in de functie van 2e secretaris. Hij is thans nog het enige bestuurslid dat aan de wieg heeft gestaan van deze bond. Namens de Z.L.S.B. heeft de heer Vandenhove zitting in het bestuur van de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie.



*1988: Keizer Pol Vandenhove wordt door Leo Jans opgenomen als schutsbroeder van de Souvereine Orde van de Rode Leeuw van Limburg en de H. Sebastianus.*

De heer Pol Vandenhove werd reeds in 1980 onderscheiden met de gouden OLS-medaille. Hij werd in 1988 opgenomen in de Edele Eedbroederschap van de Souvereine Orde van de Rode leeuw van Limburg en de H. Sebastianus.

In zijn 40-jarige schutterscarrière haalde Pol Vandenhove vele ereprijzen.

Naast zijn inzet voor het Limburgse schutterswezen, vervult de jubilaris bij nog eens acht andere verenigingen een bestuursfunctie.

De gehele schutterij St. Paulus uit Epen hoopt nog vele jaren gebruik te kunnen maken van de wijsheid en krachten van Pol Vandenhove.

Op zondag 27 juni zal ons 363e koningsvogelschieten plaatsvinden. In samenwerking met de plaatselijke V.V.V. organiseren wij dan ook gelijktijdig het Toeristenkoningsvogelschieten. Na afloop volgt het traditionele koningsden planten.

J.J. Vandeberg.



## HET LIMBURGS BONDSCONTINGENT (2)

– Door: Wim M.J. Pijpers –

– Voor deel I, zie LS nummer 14, pagina 20 –

Het zal tot 1842 (Recueil militaire no 74 dd 30 juni 1842) duren vooraleer het militaire deel van het lidmaatschap van de Duitse Bond, althans op papier, is geregeld. In werkelijkheid voldeed Nederland niet aan de verplichting om het Bondscontingent in Limburg te legeren en evenmin gaf men gevolg aan de opgedragen samenstelling van het Bondscontingent, want in artikel 2 en 4 van eerdergenoemd Recueil militaire lezen we: "Het Limburgs Bondscontingent is samengesteld uit het 2de bataljon van het 7e regiment infanterie (WP: gelegerd in Maastricht), het 4de eskadron van het 4e regiment lichte dragonders (WP: gelegerd in Delft), de 4de compagnie van het 1ste regiment artillerie (WP: gelegerd in Breda) en enkele mineurs en sappeurs uit het bataljon mineurs en sappeurs (WP: gelegerd in Arnhem)".

In artikel 4 lezen we dat het Limburgs Bondscontingent "zoo veel mogelijk uit Limburgers van geboorte dient te bestaan, terwijl geen andere miliciens zullen worden ingedeeld dan de zoodanigen, die uit het Hertogdom Limburg met uitzondering van Maastricht en Venlo herkomstig zijn".

De overige leden van de Duitse Bond waren zeer tevreden met Limburg als nieuw Bondslid. De Limburgers waren wat hun taal en levensgewoonten betrof veel aantrekkelijker dan de waalse Luxemburgers.

### HET LUXEMBURGS-LIMBURGS BONDSCONTINGENT (1842-1846)

Ter vervulling van zijn militaire verplichtingen moest Willem I, en vanaf 1840 Willem II, voor Luxemburg en Limburg een contingent gereedhouden, dat als halve brigade deel ging uitmaken van de 2e Divisie van het IX-Legerkorps, en in geval van oorlog de Bondsvesting Luxemburg diende te verdedigen.

Het contingent Limburgse Jagers was, volgens een bepaalde verdeelsleutel, als volgt samengesteld: 1398 Jagers te Voet, inclusief 57 buksjagers, 231 Jagers te Paard, 130 artilleristen en 37 mineurs/sappeurs.

Aanvankelijk bestond het Luxemburgse Bondscontingent uit oudere militairen. Omstreeks 1820 werden ze vervangen door zwitserse huurlegers die op diverse plaatsen in België gelegerd werden.

### BESCHRIJVING KLEDING VAN HET LIMBURGS BONDSCONTINGENT

#### a. Kleding en uitrusting van de Jagers te Voet

(letterlijke weergave uit het Recueil militaire van 3 november 1842, no 24b).

**Wapenrok**, van donkergroen laken, op de borst twee evenwijdig aan elkander staande rijen, ieder van zeven hoge witte knopen, met een hoorn daarop; staande, gesloten, cirkelvormig gesneden kraag van karmozijnkleurig laken, van voren zes en een halve, op zijde ruim zeven en van achteren zeven duimen hoog, (voor manschappen met buitengewonen langen of korten hals, kan de hoogte van den kraag daarnaar geregeld worden), voorts met vier zwarte haken en oogen; schouderlappen van donkergroen laken, van boven drie kopsge wijze gesneden, in het midden, drie

en een halve duimen breed; op de schouders een kleinen witten uniformknoop, tot het bevestigen der schouderlappen; de mouwen van onderen aan de buitennaden, met eene split; ter lengte van twaalf duimen, in het midden op den mouw, met eene punt, ter hoogte van twaalf duimen uitlopende, van onderen voorzien met twee kleine uniformknoopen, waarvan één op en één boven den opslag geplaatst; aan de beide zijden van den wapenrok, ter hoogte van de heupen, tot het ophouden van den sabel- of bajonetgordel, een opstaande driekopspassant, lang dertien en in het midden drie en een halve duimen breed, van boven met een knoopsgat, en van onderen in den naad der taille bevestigd; - op den wapenrok tot het vastmaken dier passanten een kleinen uniformknoop.

De zakkleppen in de lengte van de achterpanden, en de naar elkander gekeerde kanten met twee punten; de klep, van de taille langs den naad gemeten zes en twintig duimen lang, in het midden vier en een halve en van onderen vijf duimen breed, voorzien met drie groote uniformknoopen, waarvan één op de taille, één op het midden, en één van onderen op de klep geplaatst. De wapenrok langs de vóór- en achterpanden, de opslagen, de schouderlappen en de passanten gebied met karmozijnkleurig laken; zullende de onderkant van dat kledingstuk, voor alle manschappen, op een afstand van vijf duimen van den bovenkant der knieschijf moeten komen.



Afbeelding: Jagers te Voet (1842-1846)

**Broek** van licht blauw laken, met een band van dezelfde stof, van voren met drie zwarte ijzeren knopen toegeknoopt, hoog van voren dertien en van achteren vijf duimen; in de buitennaden eene bies van karmozijnkleurig uitmonstering laken; van voren in het midden van de broek, eene gulp, lang tot aan de band één en dertig duimen; aan de binnen linker zijde der



# Handboek voor de Wapen- en Munitiebezitter

# TREFFER VAN FORMAAT

- HOE GEMAKKELIJK KRIJGT U EEN WAPENVERLOF?
- MET WELK WAPEN EN MUNITIE MAG U BIJ UW SCHIETSPOORT DISCIPLINE SCHIETEN?
- HOE GAAT HET HERLADEN PRECIËS IN ZIJN WERK?

HET ANTWOORD OP DEZE EN VELE ANDERE VRAGEN LEEST U IN HET NIEUWE **HANDBOEK VOOR DE WAPEN- EN MUNITIEBEZITTER** VAN KONINKLIJKE VERMANDE.



## VIER VOORDELEN OP EEN RIJ

**VOORDEEL 1:** COMPLEET: ALLES WAT U MOET WETEN IN ÉÉN BAND;

**VOORDEEL 2:** BLIJVEND ACTUELE INFORMATIE: HET HANDBOEK KENT EEN LOSBLADIGE OPZET; EEN ABONNEMENT OP DE AANVULLINGEN HOUDT UW UITGAVE ACTUEEL;

**VOORDEEL 3:** PRAKTISCH: DE INGEWIKKELDE MATERIE IS OP HEDERE WIJZE EN ZEER PRAKTISCH UITEENGEZET;

**VOORDEEL 4:** OVERZICHTELIJK: VEEL TREFFENDE FOTO'S/ILLUSTRATIES;

DE UITGAVE IS SAMENGESTELD DOOR AUTEURS DIE HUN SPoren HEBBEN VERDIEND OP DIT TERREIN: MR. W.B.J. DE GROOT, ADVOCaat EN PROCUREUR TE UTRECHT; MR. P. HOOGEVEEN, VOORZITTER VAN DE KONINKLIJKE NEDERLANDSE SCHUTTERS ASSOCIATIE (KNSA); D.W. ZOETMULDER, WAPENDESKUNDIGE.

## Inhoud (verkort):

- 1 GESCHIEDENIS
- 2 DE WAPENWETGEVING
- 3 WETTELIJKE REGELS VOOR OMGANG MET MUNITIE EN COMPONENTEN
- 4 DE SPORTSCHUTTER
- 5 DE JAGER
- 6 DE VERZAMELAAR
- 7 TECHNIEK
- 8 JURISPRUDENTIE

BESTELBON IN EEN OPEN ENVELOP, ZONDER POSTZEGEL ZENDEN AAN: **KONINKLIJKE VERMANDE BV,** ANTWOORDNUMMER 234 8200 VB LELYSTAD OF BEL ☎ 03200 - 22944

koninklijke vermande

bestelbon

JA, stuur mij rechtstreeks/via boekhandel\*

EX. HANDBOEK VOOR DE WAPEN- EN MUNITIEBEZITTER MET LUXE CASSETTE (S22)

PRIJS f. 125,-. BIJ AANSCHAF BEN IK GEABONNEERD OP DE AANVULLINGEN VOOR MINIMAAL EEN JAAR EN DAARNA TOT WEDEROPZEGGING. DE PAGINAPRIJS IS MOMENTEEL f. 0,49.

Naam: \_\_\_\_\_

Straat: \_\_\_\_\_

Postcode: \_\_\_\_\_ Plaats: \_\_\_\_\_

Datum: \_\_\_\_\_ Handtekening: \_\_\_\_\_

Telefoon nr.: \_\_\_\_\_

\* Bij levering via de boekhandel deze bestelbon aan uw boekhandelaar afgeven. Genoemde prijzen zijn inclusief btw, exclusief verzendkosten. Prijswijzigingen voorbehouden. Op al onze transacties zijn de 'Algemene verkoop- en leveringsvoorwaarden van Koninklijke Vermande B.V.' van toepassing zoals gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel te Lelystad.



gulp, eene lakensche strook, belegd met zwarte kanevas met zes knoopsgaten, tusschen de knoopsgaten, aan den voorkant van de gulp vastgehecht; aan de regterzijde zes zwarte ijzeren knoopen; op den band vier soortgelijke knoopen, voor den broekdraagband. Aan weerszijden van de broek, van voren tegen den band, twee naar achteren loopende plooiën, voorts aan iedere zijde, een zak, gesloten wordende door eene lis, van licht blaauw laken, de opening van de zak, beginnende op vijf duimen afstands van den band, achttien duimen lang, de voorpijpen van onderen hol uitgesneden, aan de buitenzijden der pijpen, van onderen een split, lang acht duimen, met twee knoopsgaten, twee kleine uniformknoopen, tot sluiting. Zwart lederen souspieds, om daarvan alleenlijk bij groote parade gebruik te maken; bij andere diensten niet gebezigd wordende, alsdan regtstandig van binnen tegen de voorpijpen met een zwart ijzeren knoop bevestigd, zoodat de souspieds alsdan niet zichtbaar zijn.

**Mouwvest**, van donker groen laken, op de borst met ééne rij van acht groote uniformknoopen, staande, open, cirkelvormig gesneden kraag; van voren regtstandig gemeten, acht duimen, op zijde acht en een halve en van achteren zeven en een halve duimen hoog; voor manschappen met buitengewone korten of langen hals, als voor den wapenrok is voorgeschreven; - op de voorzijde een groen lakens patje, met karmozijnkleurig uitmonstering laken gebiesd, schouderlappen als op den wapenrok, ronde opslagen van groen laken, hoog zeven duimen. De mouwen van onderen aan de buitennaden met eene split, dertien duimen lang, voorzien met een kleinen uniformknoop; - aan de beide zijden van het mouwvest, op de heupen, tot het ophouden van den sabel- of bajonetgordel eene opstaande passant met knoop en knoopsgat, van dezelfde stoffen, lengte en breedte, als die aan den wapenrok. Het mouwvest van onderen cirkelvormig uitgesneden; van voren, in het midden en van achteren in de taille, met ééne punt uitlopende, de onderkant juist boven op het heupbeen komende.

**Kwartiermuts**, voor zoo veel den vorm en de snid betreft, gelijk aan die thans bij de armee in gebruik, doch van donker groen laken met karmozijnkleurige biezen, geborduurde hoorn, alsmede een kwastje van dezelfde kleur.

**Schakot**, volgens het model thans bij het leger in gebruik, zwarte kocard, lis, knoop, stormbanden en hoorn van wit metaal, op de rosetten der stormbanden een hoorn; - pompon van groene saai; die der onderofficiëren met zilver doorwerkt.

De kleine uitrustingsstukken, volgens de door het Departement van Oorlog te geven modellen.

## LEDERGOED

**Patroontasch**, van zwart tuigleder, zamengesteld uit een bak, een dekselblad en een hanger.

Het voorstuk van den bak, van boven hol uitgesneden, met twee knoppen van wit metaal, welke van buiten door den hanger op een afstand van vijftien strepen van den buitenkant worden ingelaten, en aan het achterstuk vastgeklonken; de hoeken van onderen aan den bak afgerond, de zijstukken en den bodem van één stuk leder, breed vijf, en langs de achterzijde van de tasch gemeten vier en veertig duimen lang.

Tegen het voorstuk, in het midden, een kalfslede zakje, overdekt met een dito klepje; het zakje platliggende gemeten, hoog zes en breed tien duimen, van

binnen belegd met ruig kalfsvel, dienende tot het bergen van vuurstenen of slaghoedjes; aan beide zijden van het zakje een half rond lederen kokertje voor het plaatsen van oliefleschje en den aftrekker; de schroevendraaijer tusschen het achterste gedeelte van het zakje en het voorstuk van den bak gestoken. Het klepje hoog zes en breed elf duimen. In het midden van den bodem aan de buitenzijde, een knopje van wit metaal, tot het sluiten van de tasch.

Het dekselblad en het achterstuk van den bak, één stuk leder uitmakende, over het midden gemeten, lang dertig duimen, het blad vijf en twintig duimen breed, van onderen en bastion uitgesneden, aan de binnenzijde, een lederen sluitriem, twaalf en een halve duimen lang en drie duimen breed.

De hanger van boven aan weerszijde afgerond, en langs de kanten hol uitgesneden; aan de achterzijde in het midden gemeten ruim vijftien duimen hoog, van onderen een en twintig en een halve duimen breed, met twee rijen, op vijftien strepen afstands van elkander afgestikt; voorzien aan de achterzijde, met eene passant, breed van boven zes en een halve en van onderen drie en een halve duimen, met eene opening tot het hangen van de tasch.

**Sabel- of bajonetgordel** van zwart tuigleder, hol gesneden, lang één el, (kunnende voor manschappen van buitengewone dikte, langer zijn:) breed vijf en vijftig strepen; het regtereind afgerond op een afstand van negen en twintig duimen daarvan, aan de binnenzijde, een sluitriem, lang vijf en twintig duimen, breed aan het einde vijf en naar voren tot op vier duimen, met eene punt uitlopende; het linkereind van den gordel, voorzien met een langwerpigen vierkanten vertinden ijzeren gesp, hoog drie en vijftig en breed drie en twintig strepen, met eene tong in het midden; voorts met een losse schuifpassant van hetzelfde leder.

**Bajonetscheededrager**, van zwart tuigleder, lang zeven en twintig duimen, het bovineind, op een afstand van zeven en een halve duimen, naar de binnenzijde omgeslagen, en met twee naden, dwars afgestikt; de broek voorzien met een vertinde ijzeren gesp, met lederen kapje en passant.

**Sabelscheededrager**, voor onder-officiëren, korporaals en hoornblazers, als de bajonetscheededrager, doch zonder gesp, kapje en passant, wanneer die eventueel als hartsvangerdrager zal worden gebezigd, voorts lang drie en twintig duimen en breed zeven en zestig strepen. De wijfde van de broek geëvenredigd aan de breedte van de scheede, in het midden van voren, eene ronde opening voor den knop van den hartsvangerscheede.

(wordt vervolgd).

Bezoek de stand van het  
Limburgs Schutterstijdschrift  
op het OLS in Koningsbosch.

U vindt er uitgebreide  
documentatie over  
alle facetten van het  
Limburgse Schutterswezen.



## SOLISTENCONCOURS ZUID-LIMBURGSE SCHUTTERSBOED

Op zondag 4 april j.l. werd door schutterij St. Sebastianus-Oost Maarland wederom het solistenconcours van de Zuid-Limburgse SchuttersBond georganiseerd. Dit concours, dat in 1982 in het leven werd geroepen om de drumbandleden in het stille seizoen meer te activeren en te motiveren, blijkt op de schuttersagenda een bijzondere plaats in te nemen. Naast de leden uit de verenigingen van onze eigen schuttersbond, blijken er ook steeds meer solisten uit o.a. de schuttersbond St. Gerardus-Amstenrade en de schuttersbond Eendracht Born-Echt e.o. de weg naar dit concours gevonden te hebben.

Zoals de laatste jaren gebruikelijk was, mocht ook organisator schutterij St. Sebastianus-Oost Maarland zich verheugen in een bijzonder grote belangstelling (77 optredens), waarbij tevens geconstateerd werd dat het muzikale niveau van de solisten en ensembles een duidelijke stijging te zien geeft.

Het hoogste aantal punten van het totale concours werd behaald door tamboer Maurice Roeloffzen van schutterij St. Martinus-Houthem St. Gerlach. Deze jeugdige solist behaalde met 108 punten een eerste prijs met lof der jury en ontving daardoor de overwinningsbeker. Het vorige concours deelde hij de dagoverwinning met zijn tweelingbroer.



*Maurice Roeloffzen behaalde in de 3e divisie het hoogste aantal punten. Trots toont Maurice ons zijn eerste prijs en de grote overwinningsbeker.*

### Uitslagen:

#### Jeugddivisie tambours:

1e N. Pelzer-Vaals	102,5 pt	1e pr. m/prom
2e S. Kools-Houthem	102,0 pt	1e pr. m/prom

#### Jeugddivisie klaroemblazers:

1e H. Grooten-Eys	105,0 pt	1e pr. m/prom
2e S. Schurgers-Houthem	99,5 pt	1e pr.

#### Derde divisie tambours:

1e M. Roeloffzen-Houthem	108,0 pt	1e pr. m/prom
2e C. Hessels-Oost Maarland	104,5 pt	1e pr. m/prom

#### Derde divisie klaroenen:

1e M. Vanhommerig-Ubachsberg	102,0 pt	1e pr. m/prom
2e C. Gulpen-Vijlen	100,5 pt	1e pr.

#### Tweede divisie tambours:

1e J. Maassen-Vaals	106,0 pt	1e pr. m/prom
2e J. Maassen-Vaals/		

M. Gerlofsma-Vaals 104,5 pt 1e pr. m/prom

#### Tweede divisie klaroenen:

1e Septet Klimmen	102,0 pt	1e pr. m/prom
2e S. Teheux-Houthem/		

K. Vangenuchten-Houthem 97,5 pt 1e pr.

#### Eerste divisie tambours:

1e R. Prick-Limbricht	104,0 pt	1e pr. m/prom
2e M. en E. de Lange-Houthem	103,0 pt	1e pr. m/prom
3e M. Hupperts-Vaals	103,0 pt	1e pr. m/prom

#### Eerste divisie klaroenen:

1e S. Teheux-Houthem	103,0 pt	1e pr. m/prom
2e R. Raeven-Schimmert	98,0 pt	1e pr.

#### Eredivisie tambours:

1e M. de Lange-Houthem	107,5 pt	1e pr.
2e L. Swelzen-Amstenrade	106,0 pt	1e pr.

#### Eredivisie klaroenen:

1e F. Dols-Klimmen	105,0 pt	1e pr.
2e Kwintet Margraten	102,0 pt	1e pr.

W.B.A. Hoenen, Bondssecretaris.

## WIJZIGINGEN IN ADRESSENLIJST

Wijziging secretariaat 0438 St. Sebastianus-Klimmen: E.E.G.-straat 6, 6336 BW Hulsberg - tel. 04405-1325 (Wim Keulen).

Opnemen als nieuwe schutterij met het tijdelijke volgnummer 0440: St. Michaël-Doenrade Kerkstraat 126, 6439 AV Doenrade - tel. 04492-2820.

Wijziging secretariaat 0600 Schuttersbond Maas en Kempen in: Venlosesteenweg 135, 3640 Kinrooi - tel. 089-562441 (Jan Knippenberg).

Wijziging secretariaat 0630 St. Martinus-Kessenich: Rozenlaan 68, 3930 Hamont-Achel - tel. 011-664778 (Frans Snijkers).

Wijziging secretariaat 0808 St. Anna-Merum: Oude Roermondseweg 44, 6049 AH Herten - tel. 04750-30509 (Huub Brouns).

Wijziging secretariaat 0846 St. Urbanus-Maasniel: Kastanjelaan 32, 6042 GV Roermond - tel. 04750-25566 (Geraedts).

Wijziging secretariaat 0926 St. Sebastianus-Margraten: van Eijnattenstraat 7, 6269 CG Margraten - tel. 04407-2578 (J. van Laar).



## WAS ROERMOND IN 1700 REEDS EEN KEIZER RIJK? (2)

“Frans van Raey heeft den vogel af: hij is coninck...” - Door: G. Geraedts



*St. Jacobus de Meerdere.*

De schutten van Sint Jacob hadden er wel zin in. Ze konden nauwelijks hun beurt afwachten. Dit was een van de weinige keren dat ze hun geweren eens konden laten “kraecken”. En vandaag was het extra spannend, speciaal voor de kandidaat-keizer Andries Janssen.

Voor deze gelegenheid zal zeker niet de kleinste knoest als vogellijf uitgezocht zijn. Het geknal was niet van de lucht. Stukken hout en ijzer vlogen in het rond tot het opeens klonk: “Frans van Raey heeft de vogel afgeschoten, hij is nu koning”.

Een van de schutten maakte zich meester van zijn geweer. De officieren en meesters van de schutterij wensten hem geluk, de nog geladen geweren werden gelost, “mit de trommel werd daerop den marsch geslaegen...ende volgens oude gewoonte werd den coningh den vogel overlevert ende vorts door hem bij gevolgh van de gantsche schutterije over de straeten gedraegen...”

We vinden een en ander uitvoerig beschreven in de processtukken van het Roermondse hoofdgerecht. Over dit gebeuren zou er niets schriftelijk zijn vastgelegd en we zouden er nimmer iets van geweten hebben als er niet ook nog iets anders aan de hand was geweest.

Het koningschap 1700 (en dus ook het keizerschap) werd namelijk ook geclaimd door Andries Janssen. Op 5 juni wendt deze laatste zich tot de Magistraat der stad met “een groot geschrift”, waarin hij betoogt dat niet van Raey maar hij “met sijnen scheut het leste stuck van de plaete van den vogel had doen vallen”, evenals verleden jaar toen hij “het letste stucxken” had moeten afschieten “eer men hem voor schutten koninck woude kennen”. Hij bidt “oetmoedelijck”, dat het stadsbestuur “hem schuttenkeijser sal believe te verclaeren mit de privilegiën ende vrijheden daertoe staende” (die daaraan verbonden zijn). Bij zijn verzoek voegt hij verklaringen van 14 “gequalificeerde getuijgen”, zoals hij ze noemt, dus niet zo maar wat willekeurige toeschouwers. Deze hadden alles “met hunne ooghen, soo claerlijck als de sonne gesien”. Die getuigen waren: Mathijs Werets, Jan van Gelder, G. van Loon, Nijs Nijssen, Anselmus Garou, Peter Loui Liboth, Peter Kros, Goordt Stoffer, Krijn Gelissen, Joris van Vlaenderen, Martijn van Saenen, Gerardt van Veeken, Willem van Rosmal en Dirck Keuven. Hun getuigenissen komen - samengevat - op het volgende neer.

Door Frans van Raey is alleen “het houdt van den vogel wegh geschoten”. Van de ijzeren plaat was er “noch een redelijck groot stuck op de stange”. Dat is “door den ouden Coninck, Andries Janssen mit seinen eersten scheut te beersten (te barsten) geschoten”. Na diens tweede en laatste schot - hiervoor gebruikte hij “eenen anderen snaphaen”, die geladen gereed stond - is de plaat in twee stukken naar beneden gekomen. Daarbij is ook de schijf, die “mit eenen spleetnagel” boven de vogel was bevestigd over de stang afgezakt. Er werd toen geroepen: “Andries Janssen heeft den vogel aff”. Om zijn geweer te pakken te krijgen vielen de omstaanders hem onmiddellijck “dusdaenigh op het lijff... dat sijne paruijck (pruik) ende hoet van het hoofd werd geruckt” en dat hij zelf (sijn eigene persoon) bijna onder de voet werd gelopen.

Willem van Rosmal had “boven op sijnen hooy solder” gezeten, samen met Mathijs Werets en vandaar hadden ze alles heel duidelijk kunnen waarnemen. Janssen dringt erop aan bij de behandeling van zijn verzoek om met de erkenning als keizer zoveel mogelijk spoed te betrachten. Hij is bang, dat “die van de schutterie” de zaak zullen traineren” totdat Sinte Jacob (25 juli) voorbij soude sijn” en dat hij daardoor “buijten sijn recht gestelt soude worden.....”

Wat moest dáár nu mee? Van Raey was als koning erkend en gehuldigd. Moest dat nu worden teruggedraaid?

De Magistraat stuurt het rekest door naar de schutterij met de opdracht daartegen stelling te nemen. In een uitvoerige “rescriptie” komen “de officieren ende meesteren van de St. Jacob Schutterije” in verweer. Ze betogen, dat de beweringen van Janssen in strijd zijn met de waarheid en dat de door hem aangebrachte getuigen partijdig en ongeloofwaardig zijn. (Een nadere uitleg van deze partijdigheid en ongeloofwaardigheid wordt niet gegeven).



"In aanwezigheid van alle schutten is de vogel afgeschoten door Frans van Raey. Na diens laatste schot is "op die stange niets meer gebleven als alleen het schijfken en den spleetnagel". Het grootste deel van de aanwezige schutten en "ooch andere omstaanders hebben hem gefeliciteerd. Daarna is het trommelsignaal gegeven en zijn de nog geladen geweren in de lucht geschoten enz. Dat alles gebeurde "in presentie van Janssen", zonder dat iemand onder de schietboom protesteerde en ook "sonder dat Janssen daertegen een woordt heeft gesproocken".

Ook werd door niemand gezegd, dat een stuk op de stang was achtergebleven. En zelfs als dit het geval was geweest dan had Janssen niet meer mogen schieten zonder eerst te protesteren en aan te wijzen waar het restant van de vogel op de stang zat. Hieruit moet geconcludeerd worden dat ook volgens Janssen "den vogel door Frans van Raey naer behooren is afgeschoten". Janssen kan ervan verzekerd zijn dat de schutten niet met schieten gestopt zouden zijn zolang er nog maar "het minste veesken (vezeltje)" van de vogel op de stang zou zijn geweest. Er is ook geen enkele reden, waarom wij "het afschieten van den vogel meer souden gunnen aen Frans van Raey als wel aen Janssen. De schutterije heeft niet meer prouffijt of interesse van den eenen als van den anderen.... en aen den eenen is ons niet meer gelegen als aen den anderen". Het verzoek van Janssen dient te worden afgewezen".

(Wordt vervolgd).

## ALFA SCHENKT f 10.000,- VOOR ONDERZOEK LOODPROBLEMATIEK

Tijdens de presentatie van het nieuwe lentebier overhandigde de heer Harrie Meens, eigenaar-directeur van de Alfa Bierbrouwerij uit Thull, gemeente Schinnen, tienduizend gulden aan OLS-president Lei Stals en OLS-secretaris Fried Schrijvers.

'Als oer-Limburgse brouwerij, opgericht in 1870, voelen wij ons nauw verbonden met de cultuur van onze streek', zo merkte de heer Meens daarbij op. 'Bovendien is de kracht van ons bier ontsproten aan bronwater, dat door het ministerie van Welzijn, Volkshuisvesting en Cultuur (WVC) onlangs officieel als natuurzuiver is erkend. Hoewel ons water beschermd wordt door een ondoordringbare laag in de bodem, realiseren we ons terdege welke schade de hedendaagse milieuproblematiek kan aanrichten. We zijn dan ook zeer begaan met het lot van onze eeuwen-oude Limburgse schutterijen, die momenteel min of meer vogelvrij zijn verklaard. Vandaar deze geste.'

### Waardering

Enigszins verrast door dit gebaar, waartoe de brouwer op korte termijn had besloten, konden de heren Stals en Schrijvers nog niet nader aangeven op welke wijze het geld zal worden besteed. 'Het doet ons echter deugd dat het lot van de schutterijen velen binnen onze Limburgse samenleving zo na aan het hart ligt', aldus Lei Stals. 'Dat een bedrijf, dat evenzeer als onze verenigingen uit 'de beste Limburgse Löss is getrokken', ons niet alleen moreel maar ook financieel ondersteunt, waarderen we ten zeerste.'



*Het aanslaan van het eerste vat Alfa Lentebok geschiedde in aanwezigheid van René van der Linden.*

### Bier met historie

Omdat de Alfa Bierbrouwerij slechts flessenbier voor de 'thuismarkt' produceert, zal men het bier uit Thull nooit op een schuttersfeest schenken. Toch kan het gerstenat van de heer Meens en de zijnen de toetst van de meest kritische schutter glansrijk doorstaan.

'Ondanks het feit dat onze productie 60.000 hectoliter per jaar bedraagt, zijn en blijven we een ambachtelijke brouwerij', zo merkt desgevraagd een trotse Harrie Meens op. 'Ons bier bevat dan ook slechts gerstemout, natuurhop en bronwater. Met name dat laatste zorgt ervoor dat Alfa Edel Pils, evenals ons Super Dortmund, Oud Bruin en Bokbier, een bijzonder karakteristieke smaak heeft. De reden hiervoor is gelegen in het feit dat dit bronwater ongeveer 6000 jaar geleden in de Eifel als regenwater uit de lucht kwam vallen, waarna het met een snelheid van 2 à 3 meter per jaar in onze richting is gestroomd. Zodoende is het door de bodem optimaal gefilterd. Bovendien zit het water op circa 152 meter diepte verscholen onder een ondoordringbare laag, zodat de hedendaagse milieuvuiling geen nadelige invloed kan uitoefenen.'

### Nummers

Niet alleen het bronwater maakt Alfa-bier uniek. Omdat de brouwerij slechts een beperkte hoeveelheid van het beschermde water mag oppompen, moeten alle flesjes worden voorzien van een eigen nummer. Om dit te kunnen realiseren wordt een speciale lazer-techniek toegepast. Deze stelt de brouwer in staat om de voorbij razende flesjes op de transportband in de afvulinstallatie van de moderne brouwerij feilloos bij te houden. Al met al moet daarom worden gesteld, dat niet alleen in Wylre, maar ook in Thull een brouwerij staat waarop we als Limburgers met recht trots kunnen zijn.

Jos Gerits, Spaubeek.

**Schutterij St. Severinus-Grathem biedt voor  
Hfl 75,- per dag te huur aan:  
Fritesketel voor o.a. hamburgers, frites,  
frikandellen, enz. in te bakken.  
Voor meer informatie, bel 04748-2924.**



## WIJ FELICITEREN

### Koninklijke onderscheidingen

Tijdens het jaarlijkse koningsvogelschieten van schutterij St. Catharina-Stramproy op Tweede Paasdag, kreeg Jan Kessels (57) de eremedaille in goud verbonden aan de orde van Oranje Nassau opgespeld door burgemeester Beckers. Jan is 40 jaar lid van de schutterij waarvan ruim 30 jaar secretaris. Sinds 1967 is hij eveneens secretaris van de schuttersbond EMM en sinds 1969 is hij ook nog eens secretaris van het OLS-Feest.

Bij gelegenheid van Koninginnedag werden op 29 april de volgende schutters onderscheiden:

M.H. Creemers (60) woonachtig te Maaseik en ruim 42 jaar lid en oud-bestuurslid van schutterij St. Catharina-Stramproy; eremedaille in zilver verbonden aan de Orde van Oranje Nassau.

J.R. Cremers bestuurslid van schutterij St. Joseph-Buchten.

H. Donders (58) is 44 jaar lid en al 20 jaar bestuurslid van schutterij St. Margaretha-Ittervoort; eremedaille in zilver verbonden aan de Orde van Oranje Nassau.

Jo Hebben is 45 jaar lid van schutterij St. Hubertus-Kessel. Sinds 1965 is hij bestuurslid, eerst als penningmeester en sinds 1987 als voorzitter; eremedaille in zilver verbonden aan de Orde van Oranje Nassau.

J. Kuppens (63) is 47 jaar lid en bestuurslid van schutterij St. Catharina-Stramproy; eremedaille in zilver verbonden aan de Orde van Oranje Nassau.

M. Peters (61) was bestuurslid van schutterij Prins Hendrik-St. Odiliënberg; eremedaille in zilver verbonden aan de Orde van Oranje Nassau.

C. Smeets (57) is 40 lid van Broederschap St. Urbanus-Belfeld. Was van 1962-1980 secretaris en sinds 1980 voorzitter van deze schutterij; eremedaille in zilver verbonden aan de Orde van Oranje Nassau.

P.J. Tulkens (62) is 45 jaar lid en thans voorzitter van schutterij St. Nicolaas-Meijel tevens bestuurslid van de schuttersbond EMM; eremedaille in zilver verbonden aan de Orde van Oranje Nassau.

Op vrijdag 7 mei werd Huub Lumens (59) uit Susteren koninklijk onderscheiden met de eremedaille in zilver verbonden aan de Orde van Oranje Nassau. Huub is al meer dan 45 jaar intensief betrokken bij het schutterswezen, o.a. als jurylid.

Aan het einde van de exercitiedemonstratie in Wessem op 15 mei, werd Bair Bidlot (73) koninklijk onderscheiden. Bair is 60 jaar lid van schutterij St. Joris-Wessem. Burgemeester Simons speldde eremedaille in zilver verbonden aan de Orde van Oranje Nassau op.

### Schutterskoningen 1993

Remy Akkermans St. Hubertus-Manestraat (100e schot).

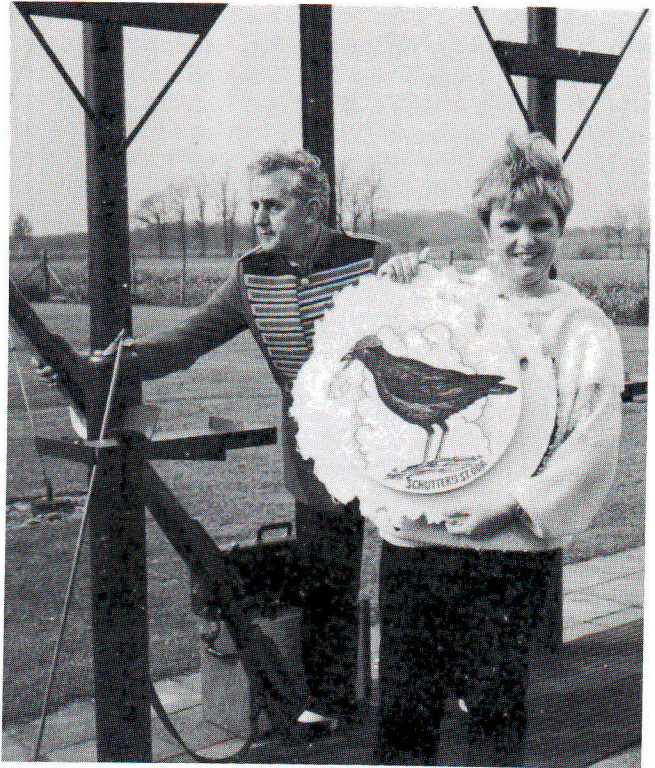
Raymond van Alphen Oranje-Boukoul (131e schot).

Boudewijn Baens St. Martinus-Grootbeersel (150e schot).

Henk van der Bracht St. Barbara-Meerssen (82e schot).

Onder grote belangstelling hield St. Oda-Boshoven haar jaarlijkse koningschieten. Nadat de geestelijk adviseur van de schutterij, pastoor Kanke een raak openingsschot had gelost, brandde de strijd om het be-

geerde koningschap los. Het was Marion Briels-Caris die met het 121e schot de vogel naar beneden wist te halen. Voorzitter H. Caris memoreerde in zijn toespraak dat Marion de 1e vrouwelijke koning is in de 108 jaar dat schutterij St. Oda-Boshoven bestaat.



*Koning Marion Briels-Caris.*

Willem Briels van St. Jacobus-Hunsel.

Eed Cillekens St. Nicolaas-Heythuysen (100e schot).

Ron Couvée van St. Rosa-Sittard.

Annelies Cuypers jeugdkoning St. Martinus-Grootbeersel.

Francien Dins-Giesen St. Anthonius-Tegelen (115e schot).

Paul Domen van St. Trudo-Opitter.

Roy Duckers St. Sebastianus-Eys (238e schot).

André Duykers St. Eligius Juliana-Schinveld (262e schot).

Gisbertus Haex St. Harlindis & Relindis-Ellikom (137e schot).

Roel Hillekens jeugdkoning St. Martinus-Horn.

Jurchen Hollands St. Remigius-Meerssen (138e schot)

Hubert Houben St. Barbara-Tungelroy (345e schot).

Hilde Janssen jeugdkoning St. Servatius-Raam.

Theo Janssen St. Hubertus-Ubachsberg (259e schot).

Critien Jemain van de Oude Nobelevalkenburg (89 schoten).

Marco Kersten jeugdkoning St. Agatha-Haelen.

Ton Klaessen Bussenschutten-Neer.

Paul Kleijnen De Jonge Nobelevalkenburg (107 sch, 2e x).

Peter Koller St. Antonius-Altweerterheide. De 18-jarige koning zal met zijn vriendin Monique v.d. Beuken het koningspaar vormen.

Sjaak Kuypers St. Margaretha-Ittervoort (32e schot).

Sef Laumen van St. Joseph-Koningsbosch.

Henri Lenaers jeugdkoning St. Sebastianus-Laar.

Lei Meisen van St. Gertrudis-Amstenrade.

Marie-Jose Neyens jeugdkoning St. Hubertus-Manestraat.



Jaak Ogier van St. Petrus-Kelpen Oler. Het is de derde keer op rij dat de schutter na Leon Jeurninck de vogel afschiet.

Bram Pouls jeugdkoning Bussenschutten-Neer.

Jean Princen St. Lambertus-Molenbeersel (95e schot). Roger Raven HH Marcellinus en Petrus-Oud Geleen (135e schot).

Riet Rietmeijer St. Agatha-Haelen. Hierbij dient aangetekend te worden dat hij/zij koning wordt die de meeste punten afschiet. Dus geen kwestie van geluk, maar gewoon de beste schutter van de schutterij. Riet behaalde met haar drietal tijdens het 1e Limburgse Damesschuttersfeest een tweede plaats.



Fransi Schaefer-Schmitz werd de eerste vrouwelijke koning in het 80-jarige bestaan van schutterij Oranje Nassau-Roermond.

Geert Schroën van St. Petrus-Roggel.

G. Stultiëns St. Willibrordus-Meijel.

Zef Streutjes van St. Catharina-Stramproy.

Gerard Sijben St. Sebastianus-Laar (185e schot).

Martin Triepels jeugdkoning St. Petrus-Kelpen Oler.

Gerard Verheyden St. Servatius-Raam (249e schot).

Ton Vermeulen van St. Martinus-Horn.

Mart Verschuren van St. Nicolaas-Meijel.

Pierre Vleeshouwers St. Ambrosius-Kinrooi (168e schot).

Erwin Vluggen St. Sebastianus-Mechelen (259e schot).

Henk Westerhof St. Maternus-Wylre.

### Schutterskeizer

Henk Kuypers (46) schoot zich op Tweede Paasdag tot keizer van schutterij St. Margaretha-Ittervoort. De voorganger van Kuypers (46) was C. Liskens, die zich in 1815 tot keizer schoot.

### Gedeeld koningschap

Schutterij St. Barbara-Tungelroy verkeert in de gelukkige omstandigheid om dit jaar maar liefst twee jeugdkoningen in hun midden te hebben. Het 151ste schot van Joost Nouwen deed de vogel nog niet wankelen. Op het moment echter toen Joost plaatsmaakte onder de buks voor de volgende schutter bedacht de vogel zich en liet zich van de stok vallen; Maurice Stals hoefde niet meer te schieten.

De reglementen van het jeugdschieten bij St. Barbara-Tungelroy voorzagen (nog) niet in een dergelijke situatie en daarom besloot het schutterijbestuur om aan beide koningen een medaille toe te kennen.

### JUBILARISSEN

#### 121/2-jarig lidmaatschap

Hubert Burgers St. Paulus-Epen

#### 25-jarig lidmaatschap

Piet Bisschops	St. Mauritius-Strucht
Wiel Caenen	St. Mauritius-Strucht
J.H. Caris	St. Jan-Baexem
Th.A. Caris	St. Jan-Baexem
J.M.E. Doré	St. Job-Leuken Weert
M.A.M. Haex	St. Antonius-Stramproy
J.J.H. Hannen	St. Jan-Baexem
P.D.L.M. Lenaers	St. Antonius-Stramproy
F. Machon	St. Mon. & Gond. I-Maasmechelen
H.G.C.M. Maes	St. Antonius-Stramproy
J. Meuter	Oranje-Boukoul
F. Opendacker	St. Mon. & Gond. I-Maasmechelen
L.J. Pleunis	St. Antonius-Stramproy
M.J. Pleunis	St. Antonius-Stramproy
Mart Schrooijen	St. Jan-Baexem
J. Silvrants	St. Martinus-Neer
J. Smeets	St. Mon. & Gond. I-Maasmechelen
P.J. Smets	St. Martinus-Maasbree
L.M.G. Spobeck	St. Sebastianus-Mechelen
J.W. v.d. Sterren	St. Martinus-Maasbree
P.G.H. Stienen	St. Lucie-Nederweert
H. Suijlen	Oranje-Boukoul
A.H.J. v.d. Ven	Wilhelmina-Hingen
Tj. Verstappen	St. Martinus-Neer
Ben Veugen	St. Severinus-Grathem
J.H.J. Verhaegh	St. Jan-Grubbenvorst
J.P.M. v.d. Voort	St. Lucie-Nederweert
F. Vranken	St. Mon. & Gond. I-Maasmechelen
J. Winands	Oranje-Boukoul
P.W.J. Wijnen	St. Martinus-Maasbree

#### 40-jarig lidmaatschap

P.J.H. Creemers	St. Antonius-Stramproy
M. Kellens	St. Mon. & Gond. I-Maasmechelen
P.J.G. Knapen	St. Lucie-Nederweert
J.G. van Laar	St. Sebastianus-Margraten
Ch. Linssen	St. Jan-Baexem
A. Maes	St. Mon. & Gond. I-Maasmechelen
J.P. Niellissen	St. Antonius-Stramproy
J.G. Onnou	St. Sebastianus-Margraten
H.G. Sillekens	St. Jan-Baexem
J.H.H. Sillekens	St. Job-Leuken Weert
J. Terwingen	St. Mon. & Gond. I-Maasmechelen
H.J. Vaessens	St. Sebastianus-Margraten
J.H. Vergoossen	Wilhelmina-Hingen
H.J.J. Verheijen	St. Lucie-Nederweert
G. Vranken	St. Mon. & Gond. I-Maasmechelen
H. Vranken	St. Mon. & Gond. I-Maasmechelen
J. Vranken	St. Mon. & Gond. I-Maasmechelen
J. Vranken	St. Mon. & Gond. I-Maasmechelen
P.H. Wolfs	Wilhelmina-Hingen

#### 60-jarig lidmaatschap

Sjeng H. Strous St. Martinus-Neer

**Te koop:** 1 Bosch lichtaggregaat 1,6 KVA met 4 pk Briggs & Stratton motor, in staat van nieuw ( $\pm$  200 draaiuren).

Tevens 50 stuks originele Fiocchi hulzen cal. 12 eveneens in staat van nieuw.

Te bevr. schutterij St. Martinus-Holtum, tel. 04498-52323.



## WIJ GEDENKEN

René Weerts, Erecommandant van St. Mauritius-Strucht. Overleden op 18 februari in de leeftijd van 68 jaar.

Pierre van Kan, lid van Het Nachtwachgilde-Berg en Terblijt. Overleden op 25 februari in de leeftijd van 71 jaar.

Sjeng Maessen, lid van St. Sebastianus-Heel. Overleden op 25 februari in de leeftijd van 65 jaar.

Sjeng Strous, lid tevens ere-bestuurslid van St. Martinus-Neer. Overleden op 25 februari in de leeftijd van 76 jaar.

Zef Douven, erelid en lid van het winnend zestal OLS-1957 van St. Lambertus-Oirsbeek. Overleden op 3 maart in zijn 88ste levensjaar.

Piet Fonteyn, lid van St. Anna-Merum. Overleden op 11 maart op 57-jarige leeftijd.

Neer Cuijpers, lid van St. Antonius-Altweeterheide. Overleden op 12 maart in de leeftijd van 54 jaar.

Lei Cox, lid van St. Sebastianus-Sevenum. Overleden op 13 maart in de leeftijd van 81 jaar.

Herman Maessen, lid van Prins Hendrik-St. Odiliënberg en instructeur van de drumband van deze schutterij. Overleden op 17 maart in de leeftijd van 58 jaar.

Herman Wolfs, lid en bestuurslid van Wilhelmina-Hingen. Overleden op 18 maart op 56-jarige leeftijd.

Wiel Cuijpers, 26 jaar lid van St. Stephanus-Dieteren. Overleden op 19 maart in de leeftijd van 57 jaar.

Jo Niëns, lid van St. Martinus-Maasbree. Overleden op 6 april in de leeftijd van 68 jaar.

Jacques Boonen, erelid van St. Martinus-Linne. Overleden op 8 april op 83-jarige leeftijd.

Pater Chris van Deelen, geestelijk adviseur van St. Martinus-Vaesrade. Overleden op 14 april. Hij werd 64 jaar.

Bèr Neelen, lid van Oranje Nassau-Roermond. Overleden op 1 mei op 69-jarige leeftijd.

### IN MEMORIAM RENÉ WEERTS

Carnavalsdinsdag 23 februari j.l. had schutterij St. Mauritius-Strucht de droeve taak haar ere-commandant René Weerts met schutterseer ten grave te dragen in zijn woonplaats Wijlre. schutterij St. Mauritius in vol ornaat, alsmede deputaties van talrijke schutterijen woonden de droevige plechtigheid bij.



Juni 1983: René Weerts (r) heeft zojuist het commando overgedragen aan zijn opvolger Piet Jennekens, door deze zijn sabel officieel te overhandigen.

Verder zagen wij het bestuur van de Zuid-Limburgse SchuttersBond (Z.L.S.B.) met haar voorzitter Gorissen, J. Herffs namens de Federatie-Zuid en diverse juryleden.

René Weerts was geen onbekende in de Limburgse schutterswereld. Van 1964 tot november 1992 was hij bestuurslid van de Z.L.S.B. René begon zijn schuttersloopbaan in 1944 bij schutterij St. Mauritius-Strucht. De eerste jaren tot 1949 als grenadier, terwijl hij zich in 1947 reeds tot koning schiet. Van 1949 tot 1983 bekleedde René Weerts het commandantschap. Door zijn inzet als commandant weet hij St. Mauritius tot grote bloei te brengen. De exercitieploeg was jarenlang succesvol dankzij zijn bezielende leiding.

In 1983 droeg hij voor het front van de voltallige Struchtse schutterij, wegens gezondheidsredenen, het commando over aan zijn opvolger Piet Jennekens. In 1984 volgt de benoeming tot erecommandant van schutterij St. Mauritius wegens zijn uitzonderlijke verdiensten. In datzelfde jaar wordt René Weerts wegens zijn 40-jarig lidmaatschap begiftigd met de eremedaille in zilver verbonden aan de Orde van Oranje Nassau. In 1987 volgt de opname in de Edele Eedbroederschap van de Souvereine Orde van de Rode Leeuw van Limburg en de H. Sebastianus.

In zijn schutterscarrière vielen hem nog meerdere onderscheidingen ten deel, n.l. de zilveren en draagmedaille O.L.S.

Tijdens de jaarvergadering van de Z.L.S.B. op 17 april j.l. werd unaniem besloten om René Weerts postuum te benoemen tot erelid van de Zuid-Limburgse SchuttersBond.

### IN MEMORIAM SJENG STROUS

Op 25 februari overleed na een kortstondige ziekte, vrij onverwachts, onze schutbroeder Sjeng Strous in de leeftijd van 76 jaar. In leven nog vrij actief in onze vereniging. Zo was hij erebestuurslid vanwege zijn vele verdiensten binnen het bestuur van onze vereniging. Hierin was hij vele jaren penningmeester. Ook was hij vele jaren buksmeester en de laatste jaren nog steeds actief als lid van de zestalcommissie. Hoewel hij slecht ter been was, ging hij mee naar alle bondsfeesten en het OLS. Hier 'bewaakte' hij altijd de materiaalwagen. Tijdens het schieten was hij echter altijd onder de schutsboom te vinden om 'zijn' jongens aan te moedigen. Hier kon hij zichtbaar van genieten. Het laatste jaar was hij ook ontzettend actief bij de nieuwbouw van onze schuttersaccomodatatie. Hij hielp mee waar het maar kon. Vele leden keken met bewondering naar hem op. Hij zei nooit veel, maar als hem iets gevraagd werd, gaf hij graag zijn mening, waar door jong en oud altijd naar geluisterd werd.

Bij de opening op 2 mei j.l. van onze nieuwe schuttersaccomodatatie, waar hij de "ierste" steen zou leggen, zou hij onderscheiden worden i.v.m. zijn 60-jarig lidmaatschap van onze Broederschap. Dit verdiende hij. Helaas, het mocht niet zijn. De "ierste" steen werd gelegd door zijn zuster Antje. Een laatste, postuum eerbetoon aan een schutter door 'zijn' vereniging. Dat Sjeng moge rusten in vrede.

Namens de Bussenschutten, L. Pouls, secretaris.

### IN MEMORIAM HERMAN WOLFS

Geheel onverwachts is ons gewaardeerd lid en vriend Herman Wolfs van ons heengegaan op 18 maart j.l.





De 56-jarige Herman kreeg op weg naar het ziekenhuis een hartstilstand.

Als schutterij kunnen wij stellen dat Herman een bijzonder man was binnen onze vereniging. Zelfs aan de vooravond van zijn overlijden was hij nog met een medebestuurder donateurskaarten aan het verkopen op het Hingen.

Herman was een graag geziene gast die trots was op zijn "Wilhelmina".

Als schellenboomdrager begonnen bij het fluit- en trommelkorps, sloeg hij vervolgens 30 jaar de dikke trom. Ook op bestuurlijk terrein was hij sinds 1962 al actief voor schutterij Wilhelmina.

Herman, wij herinneren jou als een goed mens, muzikant en schutter en spreken onze welgemeende dank uit voor het vele dat je voor hebt gedaan. Wij zijn trots dat wij zo'n goede vriend in onze gelederen mochten hebben. Wij zullen jou en je vele verdiensten voor onze vereniging dan ook niet gemakkelijk vergeten. Wij wensen jouw echtgenote Mia en de kinderen veel sterks toe om dit grote verlies te verwerken.

*De redactie van het  
Limburgs Schutterstijdschrift  
wenst alle deelnemers aan  
het OLS in Koningsbosch  
veel succes toe.*

**Bijlage:  
Folder OLS-1993**

## INHOUDSOPGAVE

<i>Artikel</i>	<i>pag.</i>
Colofon + voorwoord	1
Nieuwe Wet Milieubeheer treft schutterijen extra hard	2
Een politiefunctaris blikt terug op het OLS-1992	3
De geschiedenis van het Oud-Limburgs Schuttersfeest (3)	5
Bieleman- en Sappeurstreffen 1993	8
Tentoonstelling St. Sebastianus	8
Nederweertse schutters waren de protestantse predikant	9
Zojuist verschenen	10
De schutterij en de muziek	11
Schutterij St. Johannes - St. Clemens 175 jaar	13
Persoonlijk kampioenschap in Niel bij As	16
Het heeft hare Majesteit behaagd ...	17
Zuid-Limburgs Federatiefeest 1993	19
Limburgse schutterijen onder vuur (2)	20
Meester Creemers vereeuwigd in Molenbeersel	21
Is bismut ook voor ons hét alternatief?	22
Loodvrij	23
Zondag 4 juli a.s. wordt in Koningsbosch het OLS 1993 gehouden	24
Koninklijke Schutterij St. Anna-Opglabbeek 400 jaar	27
Krantekoppen	28
St. Michaël-Brachterbeek ten doop gehouden	29
Onder de schietboom	30
St. Brigida-Noorbeek; 40-jarig heroprichtingsjubileum	37
Jubileum bij St. Paulus-Epen	38
Het Limburgs Bondscontingent (2)	39
Solistenconcours Zuid-Limburgse SchuttersBond	42
Wijzigingen in adressenlijst	42
Was Roermond in 1700 reeds een keizer rijk? (2)	43
Alfa schenkt f 10.000 voor onderzoek loodproblematiek	44
Wij feliciteren	45
Wij gedenken	47
Inhoudsopgave + Redactie	48

## REDACTIE

- ★ Hoofdredacteur: Wim Pijpers Brouwerslaan 25 6093 GG Heythuysen; Tel. 04749-2868.
- ★ Schuttersbonden Berg en Dal, St. Gerardus-Amstenrade en Zuid-Limburgse Schuttersbond: Drs. Jos Gerits Soppestraat 12 6176 AM Spaubeek; Tel. 04493-2296.
- ★ Schuttersbonden Eendracht Maakt Macht en Juliana: Piet Hermans Hegstraat 13 6001 EW Weert; Tel. 04950-44548.
- ★ Schuttersbonden De Maasvallei en Maas & Kempen: Werner Smet Breeërsteenweg 124 3640 Kinrooi; Tel. 089-563132.
- ★ Schuttersbond Eendracht Born-Echt en Midden-Limburgse Schuttersbond: Drs. Jean Walraven Borgeind 21 6041 AP Roermond; Tel. 04750-18124.
- ★ Correspondent Z.L.S.B.: Fred Louwen Baron de Selysstraat 15 6301 JZ Valkenburg; Tel. 04406-42322.
- ★ Correspondent Schuttersbond Eendracht Born-Echt e.o.: Cor Voorter Maj. Evanslaan 1 6114 KR Susteren; Tel. 04499-1539.
- ★ Correspondente schuttersbond St. Gerardus-Amstenrade: Yvonne van de Wall, Antoniusstraat 84, 6166 XL Geleen; Tel. 046-755123.

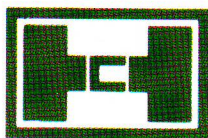




**HENDRIK  
VAN DER PUTTEN**

SLAGHOEDJES  
SCHUTTERIJKRUIT  
REPARATIE  
HERLAAD APP.

Zwartbroekstraat 28  
Roermond  
Telefoon 04750-30688



**Mr Cas van Heugten**

ADVOCAAT EN PROCUREUR

Rijksweg Noord 214, 6136 AE Sittard  
Telefoon: 046-528899 – Telefax: 046-528900

Algemene rechtspraak, civiel recht, strafrecht,  
sociaal verzekeringsrecht, adviezen, incasso's, slachtofferhulp,  
verkeerszaken, letselschades, schaderegeling met verzekering-  
maatschappijen en contacten met Duitse en Belgische advocaten.

drukkerij  
**LIMBURGSCHЕ POST** <sup>B</sup><sub>V</sub>

Heerstraat Noord 69  
6099 AW Beegden (NL)

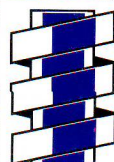
Postbus 5033  
6097 ZG Beegden (NL)  
Telefoon 04747-1651  
Telefax 04747-2891

**MARIUS UTENS**

Bovenstestraat 20  
ECHT  
Telefoon 04754-82131

Handgesneden koningsplaten  
RESTAURATIE  
TAXATIE  
ADVIES  
SCHUTTERIJ ZILVER

**MARIUS UTENS**  
ZILVERSMID



**C. VANGOMPEL**  
METAALBEWERKING

**ERKEND  
WAPENMAKER**

**ALLE HERSTELLINGEN.**

**VERVAARDIGEN VAN BUKSEN**

**KALIBER 12 EN 16 MET**

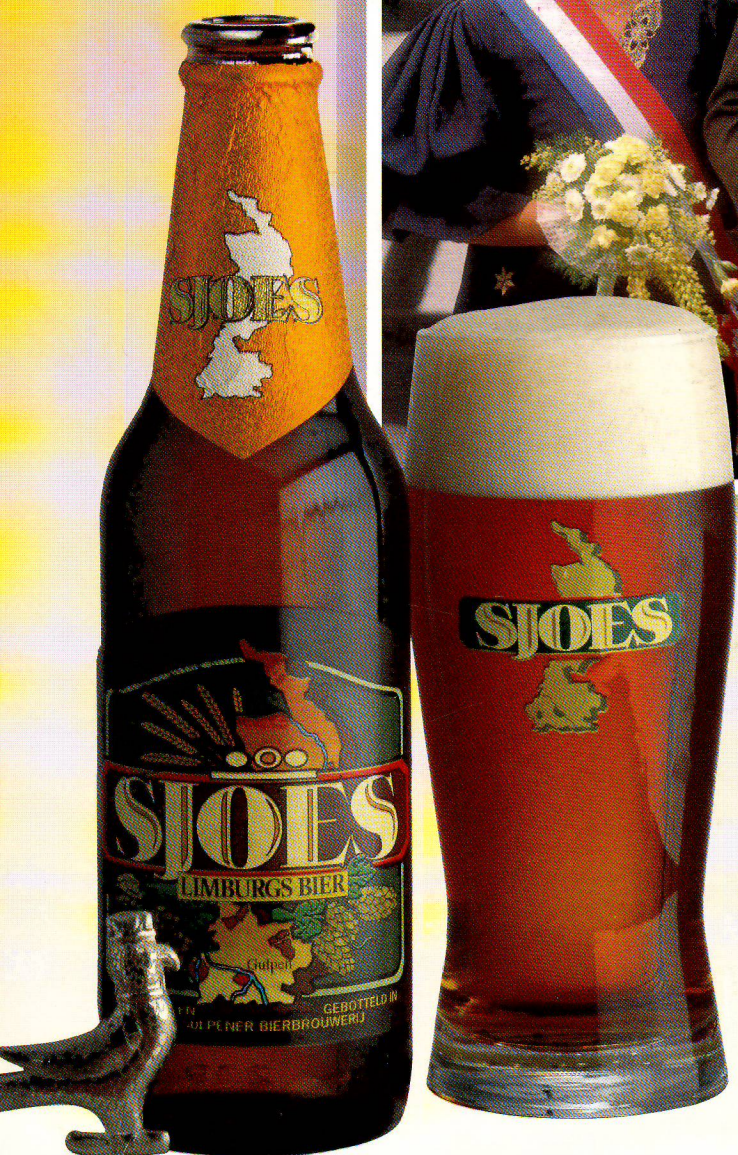
**VERNIEUWD GREND- EN**

**AFTREKSYSTEEM.**

Boshoekstraat 26 - B-3665 AS  
Telefoon: 09-32-89-658174  
Telefax: 09-32-89-659353



LIMBURGSE BIER SPECIALITEITEN  
VAN DE MERGELLANDBROUWERIJ



**GULPENER  
SJOES**

LIMBURGS  
KONINGSPAAR